

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ERKEN CUMHURİYETTEN İL SÜRECİNE BARTIN SPOR TARİHİ
(1923-1991)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Betül AYHAN

DANIŞMAN
Doç. Dr. Taner BOZKUŞ

BARTIN-2017

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ERKEN CUMHURİYETTEN İL SÜRECİNE BARTIN SPOR TARİHİ
(1923-1991)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2008
HAZIRLAYAN

Betül AYHAN

DANIŞMAN
Doç. Dr. Taner BOZKUŞ

BARTIN-2017

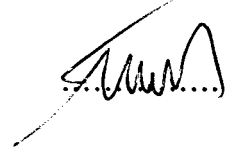
KABUL VE ONAY

Betül AYHAN tarafından hazırlanan “**Erken Cumhuriyet Döneminden Günümüze Bartın Spor Tarihi** ” başlıklı bu çalışma, **15.09.2017** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda **oy birliği** ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Taner BOZKUŞ (Danışman)

Üye : Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN.....

Üye : Doç.Dr. Levent İLHAN.....

Bu tezin kabulü ..... Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve .... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ
Enstitü Müdürü

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna Doç. Dr. Taner BOZKUŞ danışmanlığında hazırlamış olduğum “**Erken Cumhuriyetten İl Sürecine Bartın Spor Tarihi (1923-1991)**” adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

15/11/2017

Betül AYHAN

ÖN SÖZ

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde ve dahi lisans, lisansüstü eğitimim süresince değerli bilgilerini benimle paylaşan, kendisine ne zaman danışsam bana kıymetli zamanını ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden gelenden fazlasını sunan her sorun yaşadığımda yanına çekinmeden gidebildiğim, güler yüzünü ve samimiyetini benden esirgemeyen ve gelecekteki mesleki hayatımda da bana verdiği değerli bilgilerden faydalanacağımı düşündüğüm kıymetli danışman hocam Doç. Dr. Taner BOZKUŞ'a teşekkürü bir borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum. Yine konu seçimi aşamasında spor tarihine özel ilgi duymamı sağlayan ve bu alanda engin bilgi birikimini paylaşarak yol gösteren kıymetli Doç. Dr. Mutlu TÜRKMEN hocama da sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca kıymetli zamanlarını biz öğrencilerinin Vatana ve Millete faydalı bir eğitimci olabilmemiz için harcayan lisans ve yüksek lisans eğitimimde bana kattıkları her bilgi için Yrd. Doç. Dr. Murat KUL, Yrd. Doç. Dr. Ali ÖZKAN ve Yrd. Doç. Dr. Nigar YAMAN hocalarıma teşekkürü borç bilirim. Teşekkürlerin az kalacağı diğer üniversite hocalarımın da bana üniversite hayatım boyunca kazandırdıkları her şey için ve beni gelecekte söz sahibi yapacak bilgilerle donattıkları için hepsine teker teker teşekkürlerimi sunuyorum. Çalışmamda desteğini, bilgi birikimini, kıymetli arşivini ve en önemlisi pozitif enerjisini benden esirgemeyen Sayın Çetin ASMA'ya sonsuz teşekkür ediyorum.

Son olarak, çok yoğun bir çalışma sonucunda ortaya çıkan bu eseri, eserin hazırlanması sürecinde kendilerine ayırmam gereken zamandan ödün verdiğim buna rağmen benden sevgi ve desteklerini esirgemeyen, yoluma ışık tutan Yıldız'a, Aileme ve hayatımdaki tüm özel insanlara armağan ediyorum.

Betül AYHAN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Erken Cumhuriyetten İl Sürecine Bartın Spor Tarihi (1923-1991)

Betül AYHAN

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Taner BOZKUŞ

Bartın-2017, Sayfa: X + 117

Bu çalışma, Bartın sporunu bütün bu yönleriyle irdelemek amacıyla, Bartın tarihinde Erken Cumhuriyet döneminden il olma sürecine kadar spor olaylarının basına yansımaları, kişilerin bilgi ve deneyimlerini analiz etmektir. Araştırmanın bulgularına erişilmesinde Nitel araştırma yöntemlerinden “tarama ve dokümantasyon modeli”, kurgulanması ve yorumlanmasında ise “tarihsel yöntem” kullanılmıştır. Betimsel bir tarihi araştırma özelliği taşıyan bu çalışma, 1923-1991 yılları arası Bartın spor tarihi esas alınmıştır. Ayrıca konu bütünlüğü açısından bu dönemin öncesi ve sonrasına da zaman zaman referansta bulunulmuştur.

Bu amaç doğrultusunda Bartın’ın ilk gazetesi ve Türkiye Cumhuriyeti döneminde 3. yerel gazete olma özelliği taşıyan ve haftalık sürekli yayın yapan “Bartın Gazetesi” arşivi ciltler halinde taranmıştır. Gazete verileri analizinde ise 1924- 1928 “Harf Devrimi” tarihine kadar olan bölüm Osmanlıca gazete metinleri Latinize çalışması ile tercüme edilmiş, 1928 yılından sonrası ise fiş kataloğu ile taranmıştır. 68 yıllık gazete ciltleri incelenmiş 1. sayıdan 2998. sayısına kadar erişim sağlanmıştır. Bartın Halkevi raporları, Bartın Gençlik Hizmetleri Spor İl Müdürlüğü raporları, çeşitli kitap, dergi ve kültür envanterleri kaynak olarak incelenmiştir. Ek olarak sözlü tarih aktarımının önemli bir araştırma modeli olduğu aşikârdır. Bu nedenle kişilerin hatıraları Erken Cumhuriyet dönemi Bartın spor tarihine ışık tutması bağlamında yapılandırılmış kişisel görüşme formu aracılığıyla dönemin spor olaylarında aktif rol almış sporcu, antrenör, yönetici ve araştırmacı-yazar olan kişilerle görüşmeler yapılmıştır. Sonuç olarak; Erken Cumhuriyet döneminden İl olma sürecine kadar Bartın spor tarihinde Beden Terbiyesi ve sporun gelişim aşamasını ortaya koymak amacıyla, spor olayları ve branşlarının kökeni incelenmiş sözlü tarih ile bütünleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bartın, spor, tarih, erken cumhuriyet

ABSTRACT

Master's Thesis

Bartın Sports History from the Early Republican Period (1923-1991)

Betül AYHAN

Bartın University

Institute of Educational Sciences Department of Physical Education and Sport

Teacher Education

Department of Physical Education and Sports Teacher Discipline

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Taner BOZKUŞ

Bartın-2017, Sayfa: X + 117

The purpose of this study is to analyze how sport events, which were happened during from From Early Republican Period to Process of Province, were reflected in the press and determine people's knowledges and experiences about those events on the purpose of examining sport events in Bartın. It was used to attain study's findings 'the scanning and documentation model', which is one of qualitative research methods, and also to fictionalise and interpret those results 'historical method'. It was taken as a basis sport history of Bartın between 1923 and 1991 in this study which has a descriptive historical research feature. Besides, pre and post of this period was taken as a reference in terms of the subject integrity records of Bartın Newspaper, which was first formal newspaper in Bartın and was 3rd hometown newspaper in history of the republic of Turkey and has lastingly been published newspaper, was view in its volumes. When it comes to data analysis of the Newspaper, the section until the history of the "Letter Revolution" between 1924 and 1928 was translated in Turkish from Ottoman Turkish and the section following 1928 was examined with plug catalog. Record 68 years was viewed and it was given access from 1rd issue to 2998rd. Bartın Community Center reports, provincial directorate of youth and sports of Bartın's records, various books, magazines and cultural inventories were researched. In addition, it is obvious that oral history transmission is an important research model. For this reason, interviews was had with some person such as athlete, coach, manager and researcher-writer, who is assuming an active role by using semi-structured interview in the context of highlight Bartın sports history in the early Republican period the memories of the people. As a result; From the early Republican period to the provincialization period, it was integrate with oral history with those and investigated the rood of sports events and branches in order to reveal the development phase of body training and sports in Bartın sport history.

Keywords: Bartın, sport, history, early republican

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BEYANNAME.....	III
ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
RESİMLER LİSTESİ.....	IX
KISALTMALAR	X
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1.Problem.....	2
1.2.Araştırmanın Amacı.....	2
1.3.Araştırmanın Önemi	3
1.4.Sayıtlar.....	3
1.5.Sınırlılıklar	4
İKİNCİ BÖLÜM: LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Spor ile ilgili Temel Kavramlar	5
2.1.1. Spor Kavramı	5
2.1.2. Spor Tarihi	6
2.2. Bartın ile ilgili Temel Kavramlar.....	7
2.2.1. Bartın Adının Anlamı.....	7
2.2.2. Coğrafi ve Fiziksel Durum	9
2.2.3. Anadolu Tarihine bakış ve Bartın Tarihi	11
2.2.4. Bizans Döneminden Selçuklu Dönemine Bartın	13
2.2.5. Osmanlı Dönemine Bartın ve Amasra'nın Fethi.....	13
2.3. Cumhuriyet Dönemi Bartın	15
2.3.1. İlm-ü İrfan Derneği	15
2.3.2. Birleşme Yurdu	15
2.3.3. Türk Ocakları Kuruluşu	16
2.3.3.1. Zonguldak Türk Ocağı'nın Kuruluşu	17
2.3.3.1.1. Zonguldak Türk Ocağı Spor Faaliyetleri.....	18

2.3.3.2. Bartın Türk Ocağı'nın Kuruluşu.....	18
2.3.3.2.1. Bartın Türk Ocağı Spor Faaliyetleri	21
2.3.4. Halkevleri Kuruluşu.....	25
2.3.4.1. Bartın Halkevi.....	25
2.3.4.2. Bartın Halkevi Spor Komitesi	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırma Modeli.....	27
3.2. Evren ve Örneklem	27
3.3. Veri Toplama Araçları	27
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR	29
4.1. At Koşuları.....	29
4.2. Futbol	41
4.3. Pehlivan Güreşleri.....	62
4.4. Su Sporları (yüzme, kayak, yağlı direk).....	70
4.5. Atletizm	71
4.6. Voleybol	77
4.7. Milli Bayramlar.....	81
4.8. Diğer Spor Olayları.....	88
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ	90
5.1. Sonuç	90
5.2. Öneriler	93
KAYNAKÇA	94
EKLER	105
Ek.1. Kişisel Görüşme Formu.....	105
Ek.2. Gazete ve Resimler.....	106
ÖZGEÇMİŞ.....	116

RESİMLER LİSTESİ

Resim No	Sayfa No
1. Bartın İl Haritası	8
2. Bartın 1800'lü yıllar Asma Mevki	105
3. Bartın'ın ilk spor kulübü "İstikbal Kulübü" (12.06.1926)	105
4. Bartın Gazetesi'nin ilk Sayısı (6 Eylül 1924)	106
5. Bartın Gazetesi Osmanlıca Basım Örneği (1928)	107
6. Bartın'da ilk kez Kutlanan Cumhuriyet Bayramı ve Resmi Geçit Töreninde Sporcular (29 Ekim 1925)	108
7. Bartın Türk Ocağı ile Zonguldak Türk Ocağı Futbol Takımının İlk Karşılaşması, Müsabaka öncesi çekilen Hatıra Fotoğrafı (1926)	108
8. 19 Mayıs İdman Bayramı dolayısıyla yapılan At Yarışları. (1930)	109
9. Bartın Halkevi Spor Kolu İdman ve cimnastik Hareketleri Yapan gençler (1935)	110
10. Kabotaj Bayramı Kürek Çekme ve Yağlı Direk Müsabakaları (1941)	110
11. 19 Mayıs İdman Bayramı Resmigeçit sonrası Halkevi Spor Komitesi; Bisiklet kulübü ve Futbol Takımı (1945)	111
12. Halkevi Spor Kolu Bisiklet Kulübü Amasra Gezisi (1950'ler)	111
13. Bartın Ortaokulu Atletizm Takımı İdman Şenlikleri (1932)	112
14. Geleneksel Pehlivan Güreşleri, Halkevi Sporcuları (1936)	112
15. Geleneksel Kır Koşuları (1940'lı yıllar)	113
16. Günaydın Gazetesi Yerli otomobiller Rallisi İstanbul Başlangıç (1975)	113
17. Günaydın Gazetesi Yerli otomobiller Rallisi Amasra Bitiş (1975)	114
18. Bartın Geleneksel At Yarışları, Ömer Tepesi (1985)	114

KISALTMALAR

BTO	: Bartın Türk Ocağı
BHE	: Bartın Halkevi
BY	: Birleşme Yurdu
CHF	: Cumhuriyet Halk Fırkası
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
DP	: Demokrat Parti
HE	: Halk Evleri
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
THK	: Türk Hava Kurumu
TİCİ	: Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
TO	: Türk Ocakları
TSK	: Türk Spor Kurum

BÖLÜM I

GİRİŞ

Spor, beden gelişiminin yanı sıra akıl, irade ve duyguların ortak çalışmasıyla temel amacının insan hayatında; sağlık, ahlak ve kültür kavramlarına bağlı kalarak üretim mekanizması oluşturmaktır. Spor, insan yaşamının başlangıcı kadar eski dönemlere uzanmaktadır. Doğadaki pek çok canlı, sadece yaşamsal faaliyetlerini sürdürmek için çaba gösterir, ancak insanoğlu farkını yaşamsal faaliyetlerin yanı sıra istediği düzeyde yaşama çabasını ortaya koyarak göstermiştir (Bozkuş vd., 2013, 50). İlk çağlarda sporun yeri; insanın hayatta kalma mücadelesi ve savaşa hazırlık dönemi olarak adlandırılırken tarihsel süreç içerisinde teknolojinin de desteğiyle günümüzde spor sosyal, psikolojik, sanatsal ve kültürel bir amaç doğrultusunda insan hayatının temelinde yer almaktadır.

Günümüzde spor, güncel gelişmeler vesilesiyle insanların daha verimli ve kapsamlı çalışmalar yapmasının yanı sıra rekabet koşullarını arttırmış, insanların kendi sınırlarını zorlayarak başarılarını yükseltmesini sağlamıştır (Yaşartürk, 2016, 2). Fakat bu gelişmelerin yaşandığı aşamaları anlatırken tarihi sürecin etkisine de değinmek gerekir. Sporun tarihi, insanın doğa koşulları ile tanışarak, ona uyması ve doğada egemen olmaya başlaması ve kendisini korumak için tek araç olan vücudunu ve adalelerini geliştirmesiyle başlar. Başlangıçta sporun insanların fazla enerjilerini boşaltmak, sağlıklarını ve güzelliklerini geliştirip korumak, boş zamanlarını değerlendirmek, barış ta katkıda bulunmak ve ticari yararlar sağlamak gibi amaçlar için yapılması kesindir. İnsanlık tarihi ile insanın korunma ve güvenliğini sağlama mücadelesi de birlikte başlamıştır (Güven, 1999, 1).

Spor tarihi, kişilerin ve toplumların düşünce davranışlarını şekillendirmekte ve diğer kültür unsurlarını etkileyerek önem arz etmektedir. Kültür gelişiminin spor ile bağının tarihi bir yönü de vardır. Günümüze kadar tarihi bir gelişme ile ulaşan spor, her toplumun kendine özgü olan gelenek ve alışkanlıkların içinde yer aldığı toplumun genel yapısını belirlemektedir. Savaşların beden gücüne dayandığı çağlarda spor, savaşa hazırlık döneminin içinde yer almaktaydı. Türkler, bu dönemlerde savaşa yönelik işlevleri olan sporları yapmış ve desteklemişlerdir. Bedeni yarışmalarda gücünü kullanma, gücüyle aklını

birleştirme, güç-akıl ve aracın (yarışmada kullanılan her türlü unsur) başarıya dönüştürülmesi Türklerde çok görülüyor olmalı ki, Avrupalılar “Türk gibi kuvvetli” sözünü bir darb-ı mesel olarak söyleyegeldiler. Kabul edelim ki, spor tarihi milletlerin örtülü bir şekilde savaşa hazırlanmaları anlamını taşıyan müsabakalara ihtiva ediyordu. Cesaretin veya zekâyla yönlenmiş beden gücünün vahşileşmeden yarıştırılması anlayışı, Türk sporlarının temelini oluşturur (Güven, 1999, 5).

Günümüzde spor faaliyetleri savaşa hazırlık olmaktan çıkmış, milletlerin kültürel iletişim olanaklarını geliştiren, milletlerarası bunalımı hafifleten, milletleri birbirine yakınlaştıran bir özellik kazanmıştır. Bunun yanında çağımızda spordan, milletlerarası politikada siyasi etkiyi arttırıcı bir propaganda aracı olarak da yararlanılmaktadır (Güven, 1999, 3). Bir reklam aracı, bir turizm geliri ve uluslararası platformda söz etkisi durumuna gelen spor, bir ülkenin saygınlığı ve politikası ile de ilgilidir.

1.1. Problem

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen araştırmaya ilişkin problem cümlesi şu şekilde açıklanır: Erken Cumhuriyet döneminden il olma süresince Bartın’ da spor faaliyetlerinin tarihçesi nedir, değişimler ve gelişimler hangi yönde olmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Erken Cumhuriyet döneminden il olma sürecine kadar Bartın’ın Spor tarihini incelemektir. Bu doğrultuda; spor branşları, spor kuruluşları, Milli bayramlar, spor tesisleri, spor müsabakaları, Bartın sporuna katkıda bulunan kişilerin hatıraları ve görüşleri neler, spor ile ilgili gelişmeler nelerdir. Bu başlıklar altında Bartın’da sporun gelişiminin olumlu ya da olumsuz olup olmadığını araştırılmaktadır.

Bu amacı ortaya koymak üzere, araştırmada Bartın’ın bugüne kadar üzerinde fazlaca durulmamış olan sporlar hareketinin tarihsel, kurumsal, politik ve sosyolojik, çözümlemesi yapılmak üzere geniş bir yazın taraması yapılmıştır. Böylelikle sporun tarihsel kronolojik bağlamda tanımlanması, diğer yandan araştırmanın kişisel görüşme bölümünde ise Bartın sporuna katkıda bulunan kişilerin aktif sporun içinde bulunduğu yıllarda olan sosyal, kültürel

ve ekonomik olayları aktarılması ile birlikte dönemi anlamaya çalışılmıştır. Böylelikle taranılan verilerin analizi ve yorumlanmasına büyük katkı sağlamıştır.

Cumhuriyetin ilk döneminde Bartın'da kurulan, İlm-ü İrfan Derneği, Birleşme Yurdu, Türk ocağı ve Halkevleri gibi ulusal ve yerel spor örgütleriyle birlikte, aynı dönemde kurulan spor kulüpleri ve sportif etkinliklere ev sahipliği yapan diğer yarı-sivil örgütlenmelerin Bartın sporunun üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bu araştırma, günümüz sporcularını, spor yöneticileri ve spor kulüpleri olmak üzere, sporla ilgili tüm paydaş kişi ve kurumlara beden kültürü ve spor alanının yeniden okunması ve toplumun çoğunluğunun faydasına olacak şekilde yeniden yapılandırılması için önemli bir zemin oluşturacaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmayla Bartın' da Erken Cumhuriyet Döneminden il olma sürecine kadar tüm spor olaylarını belgelemek ve Bartın sporuna katkıda bulunan kişilerle ikili görüşmeler yaparak sözlü tarihi verileri kayıt altına almak önem taşımaktadır. Öncesinde başka bir örneği olmayan Bartın spor tarihi olaylarının ilgili literatüre büyük katkı sağlayacağından dolayı çalışmamız önem arz etmektedir.

1.4. Sayıtlar

- Veri toplama araçlarının tüm yetkileri kapsadığı ve araştırmanın amacını ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.
- Araştırmada incelenen veriler ve özellikleri araştırmanın amacını açıklayıcı niteliktedir.
- Araştırmanın temelini oluşturacak gazete verilerinin; tarih, sayı, gün ve resim olarak desteklenmesi bulguların şaşmaksızın doğruyu yansıtmaları varsayılmaktadır.
- Araştırmayı destekleyecek olan kişisel görüşme formunun araştırmaya konu olan Bartın spor insanlarının, samimi ve doğru cevaplandırabilecekleri varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

- Bu araştırma tarama verileri ve kişisel görüşme formuyla sınırlıdır.
- Araştırma verileri 1924 ve 1991 yılları arasındaki *Bartın Gazetesi*'nin ciltlerinde yer alan haberlerle sınırlıdır.
- Araştırma tarihi kapsam olarak, Erken Cumhuriyet Döneminden il sürecine Bartın spor tarihini ile sınırlıdır.
- Kişisel görüşme formunu yanıtlayan ilgili dönemde Bartın'da aktif spor yaşamı olan gönüllülerin verdikleri cevaplarla sınırlıdır.
- Elde edilecek bulgulardan yola çıkılarak varılacak sonuç ve genellemeler, araştırmanın evreni için geçerlidir.

BÖLÜM II

LİTERATÜR İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Spor İle İlgili Temel Kavramlar

2.1.1. Spor Kavramı

Sporun günümüzde, toplum hayatını, kültürünü, tarihi yapısını, turizmini, ekonomik ve sosyal yapısını büyük ölçüde etkileyen bir öneme sahip olduğu birçok birey tarafından kabul edilir. Spor, belirli kurallar ve tekniklere bağlı olarak zihinsel ve bedensel gelişim sağlamanın yanında eğlenme, yarışma ve bir arada amacının bulunduğu hareketler bütünü olarak açıklanmaktadır (tdk.gov.tr, 2017).

Spor, bireylerin fizyolojik, psikolojik ve ruhsal açıdan kendisini iyi hissetmesini sağlayan, toplumda davranışlarını düzenleyen, zihin ve motor özelliklerini belirli bir seviyeye ulaştıran biyolojik, pedagojik ve toplumsal bir kavramdır. Başka bir tanımla spor, bireyler arasında fikir, ruh ve bedenen iyileşmesini ve bu öğeler arasında koordinasyonu ve sosyalleştirmeyi amaçlayan bir kavramdır (Yetim, 2015, 25).

Spor bir disiplin ve bir kültür ürünüdür. Sporun bilimsel bir olgudur. Dünya barışı ve kardeşliğinin gelişmesinde spor en büyük etkendir (Tiryaki, 2000, 10). Konuşma dilinde birçok farklı anlam ifade ettiği için sporun kesin tanımını yapmak güçtür (Öztürk, 2000, 48). Spor değişik yönleriyle ele alındığında, sporun tanımı hususunda değişik yazarlar farklı tanımlamalar ve farklı görüşler ortaya atmışlardır. Bunun nedeni ise sporun, branş, hedef, içerik ve yapılaş tarzlarının farklı şekilde ele alınıp, değerlendirilmesidir (Yetim, 2000, 114). Birçok kişi sporun sadece kas ve kemikten ibaret olmadığını, sporun insanı ruhsal, zihinsel ve bedensel yönden bütünlüğe taşıyan, gizemli ve tarih kadar eski bir uğraş olduğunun farkında olmamıştır (Blumenstein, 2001, 110).

Bu değerlendirme ve tanımlardan birisi Erkal'a göre; "Spor, kişinin tabii çevresini beşeri çevre haline dönüştürürken elde ettiği yetenekleri geliştiren, belirli kurallar içinde araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak boş zaman faaliyeti kapsamı alanında veya tüm zamanını harcayacak şekilde meslek haline getirerek yaptığı sosyalleştirici, toplumda bütünleştirici, ruh ve fiziği iyileştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir kavramdır"

(Erkal, 1982, 120). Başka bir tanıma göre spor, "Resmi ve organize olmuş durumlar altında ortaya çıkan yarışmalar biçimidir" (Yücesan, Sürücüoğlu ve Akman, 1988, 49).

Fişek, (1983, 35) sporu;" İnsanın doğayla mücadele ederken elde ettiği ana becerileri ve geliştirdiği araçlı veya araçsız savaşıma yöntemlerini, boş zamanlarına dayalı olarak, tek tek ya da toplumca, barışçı şekilde ve benzetim yöntemiyle, oyun, oyalanma ve iş stresinden kaçmak için uygulanmasına dayalı estetik, teknik, fizik, rekabetçi ve sosyal bir süreç" şeklinde açıklamıştır.

Sporu, "Bireyin doğaya karşı üstünlüğünü belirtmesine olanak veren ya da yüceltilmiş bir yaşam uğraşısını simgeleyen bireyin saldırganlık eğilimlerini kurallar içinde uygun biçimde yönlendiren etkinliklerin tamamıdır" biçiminde tanımlayanlarda vardır. Ama temelde spor ya da fiziksel hareketi bir tek cümle ile tanımlamak mümkün değildir" (Konter, 1996, 25). Yukarıdaki açıklamalara bakıldığında spor kavramını şöyle açıklamak doğru olabilir. "Spor, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın ana unsuru olan insanın beden ve ruh sağlığını iyileştirmek, bireylerin temel unsuru olan kişiliğin oluşumunu, karakter özelliklerinin gelişimine fayda sağlamak, bilgi, beceri ve yetenek katarak çevreye barışa yönlendirmek, bireyin mücadele gücünü artırmanın yanı sıra belirli kurallara göre, rekabet ölçüleri altında mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve karşıdakine üstün gelme amacıyla yapılan organizasyondur. Bu özelliklerinden dolayı günümüzde spor, çok yönlü, çok faydalı, çok amaçlı ve çok çeşitli boyutlar kazanmış ve dünyada yayılmıştır" (Tavacıoğlu, 1997, 47). Bu bilgiler ışığında insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olan spor insan kadar eski bir kavramdır. Toplumları anlayabilmek için sporun tarihlerini de incelemek oldukça önem arz etmektedir.

2.1.2. Spor Tarihi

Sporun geçmişinin insanlıkla yaşıt olduğu varsayılır. İnsan, beden gücüyle hem cinslerinden üstün olmak ve onlara karşı üstünlük sağlamak gereksinimini duydu, bu da sporun temel felsefelerinden biri olan "rakibe üstünlük sağlama" içgüdüsünün ortaya çıkmasına yol açtı. Beden kültürüyle ilgili bu etkinliklerin ilk izleri, ilkçağlarda Orta Asya, Ön Asya, Mezopotamya, Nil ve Akdeniz havzalarında görülür. Asya'da Türk, Çin ve Hint kültürleri; Nil Deltası'nda Mısır; Mezopotamya'da Sümer, Asur-Babil uygarlıkları; Anadolu'da Hitit ve daha sonra da ton kültür ve uygarlıkları bu konudaki büyük gelişmelerde sahne oldu. Var olma, başka uygarlıklar üzerinde egemenlikler kurma zorunluluk ve

tutkusunun sonucu olan savaşlarda başarılı olabilmek, ancak beden gücü ve dayanıklılıkla gerçekleşeceğinden beden kültürü üzerine önemle eğirildi. Eski Yunanlılar 'da görülen "gymnasion" adını taşıyan spor salonları bu amaca yönelik kurumlardır. Tanrı ve tanrıçalara ancak güçlü beden ve bedensel güçle lâıyk olunabileceği inancı var olduğundan, spor, aynı zamanda kutsal bir anlam ve değer de kazandı. Tanrı Zeus adına düzenlenen kutsal "Olimpia" şenlikleri de bunun sonucuydu. Sporun gelişmesine büyük katkıları olan Eski Yunanlılardan spor mirasını Romalılar devralmıştır.

Eski Roma'da da spor geniş ilgi gördü, ancak burada daha başka bir kimliğe büründü. Zırhlı eldivenlerle yapılan boks, rakibinin kolunu, bacağını, boynunu kırma, onu boğazlamayı sakıncasız sayan güreş, insanların vahşi hayvanlarla yaptıkları mücadele, kanlı gladyatör gösterilerine kadar uzandı. Roma'da spor, "stadion" adı verilen eski Yunan spor alanlarından çıkıp, "circus" adı verilen kanlı gösteri alanlarına girdi (Güven, 1999, 7). Buradan yola çıkarak;

Spor, yüzyıllar boyu gelişerek 19. yüzyıl içinde en büyük aşamaya uğradı. 1863'te İngiltere'de futbol ortaya çıktı, bunu 1880'de atletizm kulüplerinin kurulması izledi. Spor, İngiltere'den ABD'ye sıçradı, bu ülkede daha başka ve özgün bir nitelik kazanarak genişledi, çağdaş bir biçime dönüştü, gerçek anlam ve değerini buldu, giderek tüm dünyaya yayıldı. Spor, günümüzde tüm dünyada belirli kurallara uygun olarak yapılmakta, bu uluslararası kuralların gerek belirlenmesi, gerekse yürütülmesi, uluslararası federasyonlarca sağlanmaktadır.

Tarih, Türkleri çok eski zamanlardan beri sportmen bir millet olarak kaydeder. Bugün hala dünya milletlerince dilden dile dolaşan " Fort çömme un Turc = Türk gibi kuvvetli" cümlesini bir darb-ı mesel gibi söyleten tılsım, uzun asırların anlayışını ifade eden bir vecizedir. Bu söz, üç beş asır gibi nispeten yakın sayılabilecek bir tarih değil, birkaç bin senelik bir tarihin Türk hayatına mal ettiği bir vasıftır (Güven, 1999, 7).

2.2. Bartın İle İlgili Temel Kavramlar

2.2.1. Bartın Adının Anlamı

Bartın ırmağının, milattan önceki zamanlardan beri Parthenius adını taşıdığı tarihçe mevsuktur. Küçük Asya tarihi zamanlarımızda Bartın çayı ismi verilen Parthenius,, diye

ırmağın adını açıkça kaydetmekte ve ayrıca deniz sahiline doğru menbaini Paflagonyadan alan Parthenius nehrine kadarki Mardandiniler memaliki mülhakatından birini Kokon namındaki akvamin işgal ettiğini, yazmak suretiyle ırmağın adında şüphe bırakmaktadır. Ancak civarda Parthenius diye anılan eski bir şehir rast gelinememiştir. Şu halde, Bartın ırmağı havzasının eski zamanlarda, bu ırmağın adına izafeten Parthenius-Bartın diye bir mıntıka olarak anılmış olması mümkündür. Nitekim Filyas ve Sangaryus ırmakları, etraflarında bu namda bir şehir veya köy mevcut bulunmadığı halde <Filyos> veya <Sakarya> havalisi diye, o mıntıkalar, ırmakların adlarıyla anılmaktadır. (Samancıoğlu, 1942, 167).

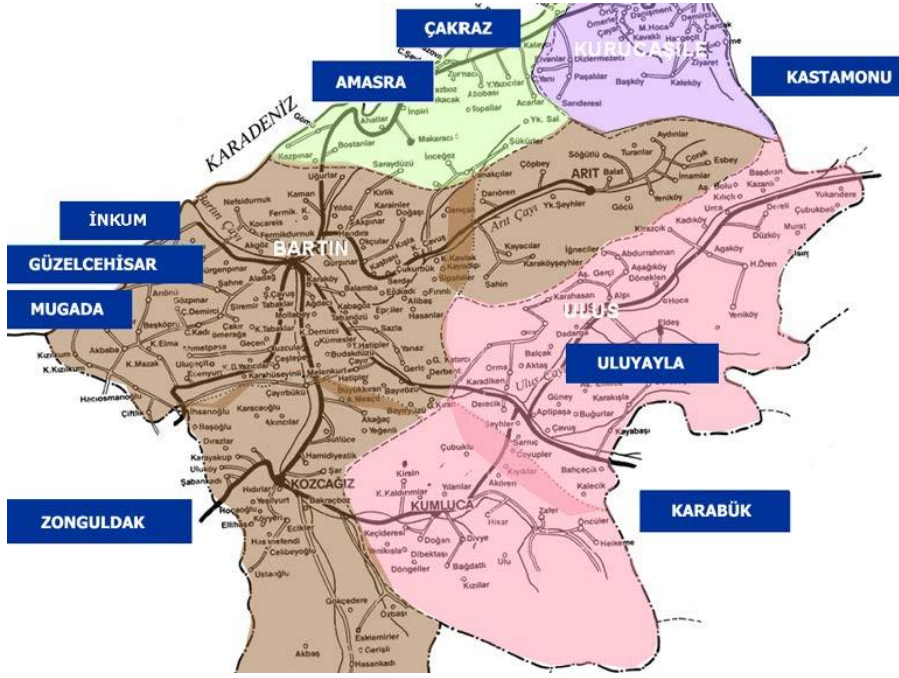
Bu bakımdan, bugünkü Bartın'ın yerinde, henüz kasabanın kurulmasından önce mevkiini merkezîyet ve ehemmiyeti ve hele ırmak yoluyla denize bağılılığı gibi iktisadî bir kıymet ifade eden şartlar yüzünden, etraf köylerin toplanmasına mahsus Pazar yeri tesis edilmek lazım geldiği takdirde bu pazara, etrafa nispet edilen Parthenius-Bartın adının takılmış olacağı tabiidir. Böyle bir pazarın, gittikçe gelişerek kasabalaşmış olmasını kabul edince, o kasabanın da aynı adı taşıması lazım gelir. Bunun için Bartın adının, Parthenius ırmağına nispetle bu isimden alınmış olmasında tereddüt etmemek lazımdır. Bir misal olarak şunu da kaydedebiliriz ki, eskisinden arzı Eflağun namıyla Bartın'ın yakınlarına kadar geniş bir sınırı olan Eflani havalisinin adı, bugün Eflani pazarı dediğimiz pazar yerine takılmıştır. (Samancıoğlu, 1942, 167-168).

Bartın ırmağına, Parthenius adının niçin ve ne zaman takıldığını bilmiyoruz. Ancak ikinci cilt Kamusulalamin 1462. Sayfasında, Parthenius adında bir zattan bahsediliyor. Bu zat “ Yunanı kadim şairlerinden olup İzniklidir. Mitridata karşı olan muharebelerinde Romalılar tarafından esir edilip milattan 65 sene önce Romaya götürülmüş; fazla hünerine hürmeten ıtlak olunarak fevkalade ikrama mazhar olmuştur. Bazı eş'arı mevcuttur”. Romalılar ve Bitinyalılarla Pontoslular arasındaki muharebelerin, milattan önce 88. Senede yani Mitridatin Paflagonyaya hâkim olmasından itibaren başlamış ve miladın 63. yılına kadar sürmüş olması ve nihayet Paflagonya ve bu meyanda Bartın civarının Romalılar eline geçmesi gibi siyasi hadiseler sahne olan bu sahadaki Bartın ırmağının, tarihi hadiseler arasında adı işitilen Parthenius'a izafetle isim almış bulunması bir dereceye kadar varit görülebilir. Bununla beraber ırmağa verilmiş olan bu adın, Yunan şairinin isminden alındığı noktasında ısrar etmeyi doğru bulamayız. Çünkü tarihler, milattan asırlarca önce Bartın

ırmağı havalesinde yaşamış olan kavimlerin sınırlarından bahsederken Parthenius diye bu ırmağın adını anmaktadırlar. Parthenius adının, milattan önce çok eski senelerden beri mi geldiği, yoksa müelliflerin, yukarıdaki tarihlerde takılmış olan bu ismimi ele aldıkları noktasında tereddüt etmemek mümkün olmadı (Samancıoğlu, 1942, 167-168).

2.2.2. Coğrafi ve Fiziksel Durum

Resim. 1. Bartın İl Haritası

Batı Karadeniz bölgesinin, 41° 53' kuzey enlemi ile 32° 45' doğu boylamı arasında yer alır. Kuzeyini 59 km' lik sahil şeridiyle Karadeniz çevrelerken, doğuda Kastamonu, doğu ve güneyde Karabük, batıda ise Zonguldak illeriyle komşudur. Yüzölçümü 2143 km²' dir. İl merkezinin rakımı 25 m' dir. Bartın nüfusu 2016 yılına göre 192.389'dir. Bu nüfus, 95.131 erkek ve 97.258 kadından oluşmaktadır. Yüzde olarak ise: %49,45 erkek, %50,55 kadındır.

Bartının İklimi

Bartın'da yazları sıcak, kışları serin geçen Ilıman Deniz İklimi (Karadeniz İklimi) hüküm sürmektedir. Denize yakınlığı ve pek yüksek olmayan dağ sıralarının kıyıya paralel oluşu, genellikle kıyı şeridi üzerinde sıcaklık farklarının azalmasına, nemin artmasına ve balkanlardan gelen hava kütlelerinin etkisine neden olmaktadır. 2008 yılı yağış miktarı

1024,9 mm'dir. Uzun yıllar ortalama yağış miktarını 15,1 mm geçmiştir. Bartın'da 2008 yılı olarak en sıcak ay; ortalama 23,6 derece sıcaklık ile Ağustos, en soğuk ay; ortalama 1,5 derece sıcaklık ile Ocak'tır. En yüksek sıcaklık 35,9 derece ile Temmuz ayında, en düşük sıcaklık ise -9,2 derece ile Şubat ayında gerçekleşmiştir. Yağışlı gün sayısı yıllık 129 gün, ortalama yıllık bağıl nem 74 olarak ölçülmüştür.

Bartının Bitki Örtüsü

Bartın'daki ormanlık alanlar, bitki ve ağaç türü zenginlikleri ile yaban hayvanları yönünden Türkiye'nin en ilginç ve en zengin ormanlık alanlarından. Bu itibarla; Kastamonu ve Bartın il sınırları içinde bulunan Küre Dağlarının batı kesimi, Bakanlar Kurulu kararı ile Kastamonu-Bartın-Küre Dağları Milli Parkı olarak kabul edilmiştir. Bu olgu bölgede başta dağ turizmi olmak üzere yeni bir turizm potansiyelinin doğmasına olanak sağlamıştır. Ormanların geçmişten gelen zenginliğini korumak ve geleceğe daha zengin orman kaynakları bırakabilmek için yoğun bir çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalar genellikle Bartın ve yöresinin yeşilliğini korumayı amaçlamaktadır. Bartın'ın bitki örtüsünde geniş yer tutan ormanlar genellikle yayvan ve iğne yapraklı ağaçlardan oluşur. Sahil boyunca 600 m. yüksekliğe kadar olan alanın karakteristik ağaçları; Meşe, Kayın ve Gürgen'dir. Sahilden içeride ve 1500 m. den yüksek kesimlerde; Kayın, Kestane, Köknar ve Çam türleri, sahil şeridinde de Ceviz, Kestane ve Fındık plantasyonları yaygındır. (Son yıllarda mandalina-portakal-kivi yetiştiriciliği de bu plantasyon içinde yerini almaya başlamıştır. Toprak karakteri ve iklimi bağ-bahçe tarımına uygun olan yörenin ürün deseni arasında; tarla ürünleri ile sebze ve meyve türlerinin hemen hemen tümü sayılabilirler.

Dağları

Bartın; doğu, batı ve kuzeyden yüksekliği 2000 m.yi geçmeyen dağlarla çevrilidir. Dağlar, yüksek olmamakla birlikte oldukça dik, sahillere doğru sarp ve kayalıktır. Dağları; Aladağ, Kocadağ, Karadağ, Kayaardı, Karasu ve Arıt dağlarıdır. Kent merkezini batıdan Aladağ, kuzeyden Karasu dağları ve doğudan Arıt dağları kuşatmaktadır. Halatçıyaması,

Orduyeri, Kırtepe ve Ömertepesi kentin üzerine kurulduğu dört önemli tepedir.

Ovaları Ve Yaylaları

Bartın Irmağı ve kolları tarafından derin bir biçimde parçalanan arazi çok engebeli bir görünümündedir. Irmağın genişlediği alanlarda ve dağların oldukça dik yamaçları arasında dar ve derin vadiler yer alır. Kent merkezlerine inildikçe düz ovalar artmaktadır. Önemli yaylaları; Uluayla, Arıt (Zoni) ve Ardıç yaylasıdır.

Bartının Akarsuları

Bartın'ın en önemli akarsuyu, M.Ö.'ki yıllarda Parthenios adı ile anılan ve kente adını veren Bartın ırmağıdır. Bartın ırmağının iki ana kolunu oluşturan Kocaçay ve Kocanazçayı, Bartın merkezinde Gazhane Burnu'nda birleşip 14 km yol kat ederek Boğaz mevkinde Karadeniz'e ulaşır. Kocanazçayı; güneyden doğup Kozcağız'dan kuzeye doğru akarken, 107 km uzunluğundaki Kocaçay; Kastamonu'dan gelip Ulus'tan geçen Göksu ve Eldeş Çayları (Ulus Çayı) ile bunlara katılan derelerden oluşur. Arıt ve Mevren Derelerinden oluşan Kozlu Çayı ile birleşen Kışla Deresi, Akpınar ve Karaçay Dereleri Kocaçay'ı besleyen akarsulardır. Diğer önemli akarsuları; Kapısuyu ve Tekkeönü Dereleri ile Ulus, Uluayla 'yı sulayan Ovaçayı ve İnönü Dereleridir. Bartın Irmağı; üzerinde 500 tonluk gemilerle Karadeniz'den kente kadar ulaşım yapılabilen en düzenli akarsudur (www.turksitesi.net).

2.2.3. Anadolu Tarihine Bakış ve Antik Bartın Tarihi

Anadolu'ya göçer yoluyla birçok kollarla çok değişik medeniyetler girmiş, bugün için bu medeniyetlerin izleri ortaya çıktıkça ülkemizin en küçük yerleşim biriminden, en büyük kent merkezinde zengin bir kültür mozağının oluşmasını sağlamıştır. Tarih öncesi dönemlerde hangi kavimlerin nereden, hangi ülkeye gittikleri ve yerleştikleri kesin olarak bilinmemektedir. Ancak M.Ö. 5000 yılından itibaren Orta Asya'dan Anadolu'ya göç eden ilk Anadolu halkının Ön Hititler olduğu bilinmektedir. Orta Asya medeniyet ve kültürünü Anadolu'ya ilk getiren ve yüzyıllarca bu topraklarda yaşatanlar "Hititler" dir. Bu kavim Küçük Asya ahalisi, Hitit ve emsali isimlerle tanınmış Hata Türkleridir. Bunlar, tarihten önce Orta Asya yaylasından garbe doğru vuku bulan muhaceretlerde buraya gelmişlerdir.

Anadolu halkı bir takım muhtar veya müstakil Eti'likler yani beylikler halinde bulunmuyorlardı. Bu sebeple Anadolu'ya umumiyetle "Etiler" denir. Milattan önce 5 bin ile 3 bin yılları arasında Anadolu'ya yeniden akınlar düzenleyerek yerleşen halklar özellikle "Kızılırmak" çevresi başta olmak üzere, çeşitli ırmak boylarına, zengin verimli topraklar üzerine ve bol akarsu kıyılarına yerleşmişler bu bölgelere gelen her topluluk birer site kurmuşlardır (Çilsüleymanoğlu, 1996, 41).

Anadolu'ya yerleşen en eski halk olan "Hititler" yerleştikleri bu yerlerde kurdukları sitelerin etrafını surlarla çevirmişler, yüzyıllarca her biri ayrı idare ile birbirileriyle savaşız, kavgasız, dostça yaşamışlardır. Kendileriyle birlikte getirdikleri Orta Asya medeniyetlerini çevrelerinde geliştirmeye çalışan Hititler 'in sitelerin başındaki Prensleri çevresindeki küçük prensleri kendilerine bağlayarak küçük krallıklar oluşturmuşlardır. Milattan önce 3 bin yıllarının sonlarına doğru Orta Asya'da bir hareketlilik başlamış, buralarda yaşayan halklar Batı'ya doğru göç etmişlerdir. Diğer bir akın Balkanlardan Anadolu'ya olmuştur. Balkanlardan gelen "Trak-Frig" kavimler Firigyalılar'ın bir kısmı Batı Karadeniz kıyılarına yerleşmişler yeni yeni küçük prenslikler kurmuşlardır. Heter ile Meriyedin adlı deniz kabileleri M.Ö. 8. Yüzyılda Zonguldak çevresine yerleştiler ve bu yörenin ilk halkını oluşturdular. Bugün Zonguldak'ın bir ilçesi olan Çaycuma'ya bağlı Filyos'ta Tion adında bir şehir kurmuşlardır. Batı Karadeniz kıyılarına yapılan bu akınlar M.Ö. 7. Yüzyıla kadar devam etmiştir. Başka bir kol Anadolu'nun Kızılırmak çevresine Kütahya ve Karahisar tarafına yerleşmişlerdir. Bunlardan "Pithana" adlı bir Prens'in M.Ö. 1900-2000 yılları arasında "Kusar" da (Aksaray olsa gerek) bir süre hüküm sürdüğü bilinmektedir. M.Ö. 7. Yüzyılda yine Ege havzasından bir kısım halk Kuzey Anadolu kıyılarına yerleşmişlerdir (Çilsüleymanoğlu, 1996, 41).

M.Ö. 1800 yıllarında "Hitit imparatorluğunda, I. Mürsil bulunuyordu. İmparatorluğun Başşehri olarak Hatti "Hattulas-Boğazköy" seçildiği, eski eski Hititler le yeni yeni gelen Hititler birleşerek Anadolu'nun bir süre tek elden idare edildiği anlaşılmaktaydı. İmparatorluk 1450 yıllarına kadar sürdürülmüş, bu yıllardan sonra yavaş yavaş isyanlar başlamış giderek küçülmüştür. Hititler, 1450'de "Tuthaliya" adındaki hanedanın iktidarı eline geçirmesiyle duruma hâkim olmuş, ülkesini tekrar genişleterek imparatorluğu büyütülmüştür. Hititler'e karşı yapılan isyanlar 1200 yılına kadar devam etmiş son hükümdar olan 5. Tuthaliya döneminde de 1180 yılında sona ermiştir. İstilalardan kaçan Hititler, Torosların doğusuna çekilerek orada bulunan ırkdaşları Mitanni ve Hurri' lerle

birleşmişlerdir (Çilsüleymanoğlu, 1996, 41).

2.2.4. Bizans Döneminden Selçuklu Dönemine Bartın

395 yılında Batı Roma İmparatorluğu – Doğu Roma İmparatorluğundan ayrılmıştır. Bunun neticesinde Amastris Doğu İmparatorluğunda kalmış ve artık bir eyalet merkezi değil Paflogonya'nın kıyıdaki bir iskelesi olarak, Amastedos adıyla, Piskoposluk düzeyinde işlevini sürdürmüştür. Bartın Antik tarihe baktığımızda bir başka önemli olay ise Amasra hakkındadır; II. Justinianos 695 yılında kendisine yönelen bir ayaklanma sonucu tahtından indirilip burnu kesilmiştir. Tarihiçi “Teofenis” in yazdıklarına göre, Justinianos Kırım'a sürgüne gönderilmiş, Kırım'a giderken fırtınaya yakalanınca Amasra limanına sığınmış ve burada Kyros adında bir rahiple tanışmıştır. Büyükada da Manastırda yaşayan bu rahip Kyros, Justinianos a bir gün tekrar Konstantinopolis' e döneceğini ve tahtını alacağını söylemiştir. Nitekim Justinianos 705 de Hazarların yardımıyla yeniden imparator olmuştur. Amasra Tavşan Adası'nda bir manastırda tanıştığı keşişi de Konstantinopolis' e en büyük Ortodoks Patriklik makamına getirmiştir (Çilsüleymanoğlu, 1996, 52).

Bartın XI. Yüzyıla kadar Bizanslıların elinde kalmıştır. Bizanslılar çevrede üstünlük sağlamışlar, civardaki kolonileri ile birlikte uzun yıllar bu topraklarda yaşamışlardır. Bu yıllardan itibaren bölge ticari bir merkez haline gelmeye başlamış, belirli bir gelişmeye doğru ilk adımlar atılmıştır. Yıllarca bölgeyi hâkimiyetleri altında tutan Bizanslılar Selçuklu İmparatorluğu'nun yayılması ve büyümesi üzerine bölgedeki üstünlüklerini koruyamamıştır. Bunun neticesi olarak bölge XI. Yüzyılda Selçuklu Devletinin eline geçmiş, 1308'de Selçuk hükümdarlarından sonuncusu olan II. Mes-ud' un Kayseri' de ölmesiyle Selçuk Sultanlığı son bulmuştur. İki yüzyıl bu devletin elinde kaldıktan sonra, Çandaroğulları Beyliği' ne dâhil olmuştur (Aşcıoğlu, 2001, 2).

2.2.5. Osmanlı Dönemine Bartın ve Amasra'nın Fethi

Osmanlı Devletinin Anadolu beylikleri üzerine açtığı savaşlar sırasında, 1392 yılında Yıldırım Beyazıt'ın Çandaroğulları'nı yenmesi üzerine Bartın bölgesi Osmanlıların hâkimiyetine geçmiştir. Yıldırım Beyazıt'ın Timur'a yenildiği 1402 yılındaki Ankara savaşına kadar Osmanlı Devletinin idaresi altında bulunan bölge, bir ara İsfendiyaroğlu

beyliğinin eline geçmişse de, Fatih Sultan Mehmet' in Amasra'yı fethettiği 1461 yılında Osmanlıların olmuştur. Anadolu da Türk birliğini sağlamak, Cenevizlilerin elinde bulunan ve büyük önem taşıyan Karadeniz ticaretini ve deniz yolunu ülkeye katmak maksadı ile planlı bir şekilde Kuzey Anadolu seferine çıkan Fatih Sultan Mehmet, beyaz atının üzerinde ilk hedef olarak Amasra kalesini seçmiştir (Aşcıoğlu, 2001, 3).

Günümüzde her yıl düzenli olarak Fetih günü şenliklerle kutlanan ve hafızalarımızdan silinmeyen Fatih Sultan Mehmet' in Amasra ya gelişi ve o tarihi sözleri şu şekilde anlatılmaktadır; 1461 yılının ilkbahar aylarında Osmanlı donanması Mahmut Paşa komutasında Karadeniz seferine çıkmıştır. Fatih Sultan Mehmet ise, ava çıkacağını söyleyerek güneşli bir bahar sabahı Üsküdar'dan hareket etmiş, Karadeniz seferine başlamıştır. Askerlerini, Bartın'ın Orduyeri tepelerine yerleştiren Fatih denizden ve karadan Amasra üzerine yürümeyi planlarken, kalede bulunan Ceneviz beyi, teslim teklifini kabul etmiştir. Amasra böylece kan dökülmeden Fatih Sultan Mehmet'e boyun eğmiştir. “ Bakacak tepesinde, şahlanan kır atının üzerinden Amasra'yı ilk defa gören Fatih, şehrin güzelliğini uzun uzun seyretmiş, dalgalarında hala daha Amastris'in güzelliği saklı olan şehre bakıp, yanındaki Lala'sına büyülenmiş bir şekilde “*Lala Lala, acep Çeşm-i Cihan bu' mola*” demiştir. Fatih'ten sonra Bartın' a kadı tayin edilerek Bolu sancağına bağlanmıştır. Cenevizli halk İstanbul'a nakledilmiş, Amasra'ya Eflani civarından getirilen kişiler yerleştirilerek, burada oturmaları sağlanmıştır. Fatih, Fetih sonrası Amasra'da bulunan kiliseyi kendi adı ile camiye çevirmiş, burada fetih hutbesi için minbere kılıcıyla ve hep sağ adım ile çıkmıştır. Bu gelenek günümüzde Fatih camisinde hala devam etmektedir (Aşcıoğlu, 2001, 4).

Bartın Osmanlı Devletinin idaresinde bulunduğu yıllarda, Anadolu beylerbeyliğinin Bolu sancağı sınırları içindeydi. Bolu sancağının kaldırılmasından sonra, 1811 yılına kadar Voyvoda İdaresi kurulmuş, bu tarihten itibaren de, tekrar Bolu Başmutasarrıflığına- Sancak Beyliğine bağlanmıştır.1868 yılında ilk kez ilçe konumuna gelmiş Amasra ve Çaycuma nahiyeleri ile birlikte 106 muhtarlık bağlamış ve ilk kaymakamlık makamı oluşmuştur. 1876 yılında ilk belediye teşkilatı kurulmuştur.1920 yılında Zonguldak Mutasarrıflığına bağlanmıştır (Çilsüleymanoğlu, 1996, 87).

2.3. Cumhuriyet Dönemi Bartın

Cumhuriyet Dönemi Bartın tarihini kronolojik olarak incelediğimizde; 1920 yılında Zonguldak Mutasarrıflığına bağlanan Bartın'ın 1924 yılında Zonguldak'ın il olmasıyla birlikte bu ilin ilçesi haline gelmiştir. 07 Eylül 1991 tarihinde de 28.08.1991 tarih ve 3760 sayılı yasayla il statüsüne kavuşmuştur. Bartın iline bağlı ilçelerden Osmanlı döneminde ilçe iken Cumhuriyetle birlikte bucak statüsüne düşürülen Amasra; 1987 yılında yeniden, Ulus;1944 yılında, Kurucaşile; 1957 yılında ilçe olmuştur. Bartın'ın halen Merkez, Amasra, Ulus ve Kurucaşile olmak üzere 4 ilçesi vardır.

2.3.1. İlm-ü İrfan Derneği (Bartın)

Bartın'daki ilk sosyal kuruluş, 1919 yılında kurulan İlm-ü İrfan Derneği'dir. Bu derneğin kurucuları; Galip Samancıoğlu, Alişehihoğlu Sadık (Albayrak), Av. Hasan Tahsin (Turna), Kazım Ünyeli, Doktor Cevdet, Sıhhiye memuru Şükrü (Demirli) Kocabaşoğlu Sadık, Paşamehmetoğlu Mustafa (Eken), Zırtıoğlu Ömer Niyazi (Zırtıl), İnce Alemdaroğlu İbrahim (Gökbayrak), Külahlıoğlu Hasan (Külahlı), Tapucu Cemal, Dava Vekili SELAHATTİN (Civişin Selahattin), Muallimoğlu Hüseyin Avni (Öktem), Hacıbalıkoğlu Hüseyin (Balık), Hacıçavuşoğlu Ali Galip (Torlak), Hafız Mehmet, Mehmet Ustaoglu Mustafa, Bankoğlu Mahmut Bey, Kemal Samancıoğlu ve Rüştü Sakaoğlu'dur. Bartın da bu yıllarda sosyal çalışmaların başlangıcı olarak kabul edilen ilk hareket; İlk Kütüphanenin kurulmasıdır. Bu derneğin kurucularının birçoğu İstiklal Harbine katıldığı için, dernek bir süre sonra kapanmak zorunda kalmıştır (Çilsüleymanoğlu, 1996, 408). Cumhuriyet dönemi ilk resmi spor müsabakası İlm-ü İrfan Derneği tarafından düzenlenmiştir. Bu resmi at koşusunu tertip etmelerinin amacı ise yarışlara katılan at koşucularından alınan katılım ücreti ve müsabakayı izleyenlerden alınan katılım ücretleriyle cepheye kıyafet, iç çamaşırı, sabun ve gıda yardımı yapılmıştır.

2.3.2. Birleşme Yurdu (Bartın)

Bartın da kurulan ikinci dernek, 1924 yılında Birleşme Yurdu adıyla, bazıları İlm-ü İrfan Derneği nin kurucuları olan aşağıdaki kişiler tarafından tekrar açılmıştır. Derneğin kurucuları; Hasan Tahsin Turna, Galip Samancıoğlu, İbrahim Cemal Aliş, Agah Orhon, Hüseyin Cevdet Çakıroğlu ve Nuri Yüksel' den oluşmuştur. B.Y. bünyesinde kurulan ilk

spor kulübü başarılı çalışmalar yapmıştır (Çilsüleymanoğlu, 1996,409).

2.3.3. Türk Ocakları Kuruluşu

Türk Ocakları: II. Meşrutiyet'in getirdiği özgürlük ortamında kurulan Türkçü derneklerden biri de Türk Ocağı'dır. 1912 yılında İstanbul'da yayımlanan Türk Ocağı Esas Nizamnamesinde, Ocağın 25 Mart 1912'de kurulduğu yazılıdır. Resmi olarak 12 Mart 1912 tarihinde kurulduğu kabul edilen Türk Ocağı'nın, fiili kuruluş çalışmalarının ise bu tarihten çok daha önce başladığını görmekteyiz. Bu bağlamda Osmanlı Devleti'nde Türklerin kültürel, sosyal ve iktisadi seviyelerinin yükselmesine politikaya girmeden hizmet edebilecek büyük ve ciddi bir milliyetçi derneğin kurulması düşüncesi, İstanbul'da yayımlanan Jeune Turc (Genç Türk) gazetesinde ve özellikle Celal Nuri İleri'nin yazılarında görülmektedir. Bu görüşü benimseyen Askeri Tıbbiyeli öğrenciler 11 Mayıs 1911 tarihinde Türkçülük esasına dayanan büyük bir cemiyet kurma düşüncesiyle "190 Tıbbiyeli Türk Evladının Mektubu" adında hazırladıkları mektubu, dönemin tanınmış aydınlarına göndermişlerdir. (Namal, Y, 2014, 112-114). Bu aydınlarla yapılan görüşmelerden sonra 20 Haziran 1911'de ikinci bir toplantı yapılmıştır. 231 Tıbbiyeli öğrenciyi temsilen toplantıya katılan Hüseyin Fikret ve Remzi Osman Bey ile dönemin Türkçü aydınların (Mehmet Emin Yurdakul, Yusuf Akçura, Rıza Tevfik), siyasetçilerin (Ahmet Ferit Tek), gazetecilerin (Hüseyin Cahit Yalçın) katılımıyla milliyet fikrine dayalı bir cemiyet kurulmasına karar verilmiştir. Dr. Fuat Sabit Bey'in teklifiyle cemiyete Türk Ocağı adı verilmiştir. Toplantıda kabul edilen ilk kurucu heyeti Mehmet Emin, Ahmet Ferit, Ahmet Ağaoğlu, Fuat Sabit, geçici idare heyeti ve görevleri ise başkan Mehmet Emin, ikinci başkan Yusuf Akçura, kâtip M. Ali Tevfik ve veznedar Dr. Fuat Sabit olarak belirlenmiştir. Türk Ocağı kuruluşunun ardından ilk toplantılarını, İstanbul Sultanahmet'teki Akbıyık semtinde Yusuf Akçura'nın Türk Yurdu dergisi idarehanesinde yapmıştır. Böylece Türk Yurdu dergisi de T.O.'nun resmi yayın organı haline gelmiştir. İttihat Terakki Fırkasından Talat Paşa, Enver Paşa, Cemal Paşalar ve Osmanlı hanedanından bazı kişilerin maddi ve manevi desteğiyle Beyazıt'ta Divan yolunda bulunan müstakil bina T.O.'ya tahsis edilmiştir. 18 Mart 1328 (1912) tarihli Tanin gazetesinde Türk Ocağı'nın kuruluşu Murahhas-ı Mesul Kâhya Emin Ağaoğlu Halis Turgut tarafından yayımlanan, "Bimennihilkerim teşekkül eden Türk Ocağı'nın hükümetten müsaadesinin istihsal edildiği ilân olunur" ilanı ile resmen faaliyete geçtiği anlaşılmaktadır. 1912 tarihli T.O.'nun ilk Nizamnamesinde Ocağın amacı şöyle ifade edilmiştir: "Cemiyetin maksadı, akvam-ı İslimiye'nin bir rükn-ü mü himi olan Türklerin

millî terbiye ve ilmi, içtimâî, iktisadî seviyelerinin terakki ve ilâsıyla Türk ırk ve dilinin kemaline çalışmaktır. Ayrıca Nizamnamenin 3. maddesinde belirtildiğine göre, Ocak bu amacını gerçekleştirmek için “Cemiyetin maksadını elde etmek için Türk Ocağı adlı kulüpler açarak dersler, konferanslar, müsamereler tertip, kitap ve risaleler neşr edecek mektepler açmaya çalışacaktık (Namal, Y, 2014, 114).

Akın’ a (2004: 95-97) göre; Türk Ocakları altında kurulan Türk Gücü Derneği bünyesinde yapılan faaliyetlerle, beden terbiyesinden beklenen kamu sağlığı ve savaşa hazırlık fonksiyonları yerine getirilmeye çalışılmıştır. 1913 yılında kurulan bu dernek, savaşlar nedeniyle yıpranan ve moral olarak çözülen toplumun sorunlarını aşmak ve halka taze bir kuvvet aşılacak için, bir “terbiye-i bedenîye ve hıfzıssıhha cemiyeti” olarak kurulmuştur. Bu dernek Osmanlı döneminde belli başlı bütün şehirlerde örgütlenmiş ve askerî hazırlık amaçlı fiziksel talimlerin yanı sıra bulaşıcı hastalıklara karşı da yoğun bir propaganda faaliyeti yürütmüştür. TİCİ’nin kuruluşunda da bu derneğin faaliyetleri ve deneyimleri yol gösterici olmuştur.

2.3.3.1. Zonguldak Türk Ocağı’nın Kuruluşu

1923 yılında T.O. hızlı bir gelişme göstererek yurdun dörtbir yanında şubeler açmaya başlamıştır. Bu şubelerden bir tanesi de 1923 Mayıs’ında açılan Zonguldak Türk Ocağı’dır. Zonguldak Türk Ocağı’nın açılışı Zonguldak gazetesinin 10 Mayıs 1923 tarihli nüshasında şöyle duyurulmuştur: “Türk gençliğinin kuvvetli, imanlı ve münevver bir merkezi olan Zonguldak’ta şimdiye kadar bir Türk Ocağı açılmaması mühim ve hüzünlü bir noksan idi. Bunu takdir eden Zonguldak gençliği, burada da bir Türk Ocağı şubesi küşâd (açmak) ederek muvakkat (geçici) heyeti idaresini teşkil etmiştir.” Bu girişimin ardından daha sonra yapılacak olan genel kurul toplantısıyla Zonguldak Türk Ocağı’nın daimi heyet seçimi yapılması kararlaştırılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş aşamasında ve sonrasında inkılâpların halka benimsetilmesinde önemli bir rol üstlenen T.O., Atatürk’ün desteğini almıştır. Atatürk yurt gezisinde; T.O. şubelerine ziyaretlerde bulunur ve konuşmalar yapardı. Ayrıca yeni kurulan ocaklara para hibesinde veya telgraf çekerek desteğini gösterirdi. İşte Atatürk’ün maddi ve manevi desteğini alan ocaklardan birisi de Zonguldak Türk Ocağı’dır. Atatürk, 1923 yılında Zonguldak Türk Ocağı’na 200 lira yardımda bulunmuştur. 1923 yılı Mayıs’ında geçici idare heyetiyle kurulan Zonguldak Türk Ocağı başkanlığı, daimi idare heyeti seçimini 7 Şubat 1924 tarihinde Perşembe günü saat

15.30'da yapmak üzere ocağa bağlı tüm üyelerin bu toplantıya katılmaları için Zonguldak gazetesinde “Zonguldak Türk Ocağı Riyasetinden” başlıklı yazıyla duyuruda bulunmuştur. 7 Şubat'ta kulüpte yapılan resmi açılışa Zonguldak'taki memur, tüccar ve her meslekten halkın yoğun katılımı olmuştur. Saat 15'te Genel Meclis azaları ve Vali İbrahim Paşa'nın katılımıyla tören başlamıştır. İlk olarak küçük kızlardan oluşan bir grup koro halinde “İnce bir ses yağmuru” çağılamıştır. Ocağın resmi açılışının Regaip Kandil'ine denk gelmesi dolayısıyla Memduha Hanım, İsmail Sefa'nın “Kitabullah” ını ve Şair Nuri Beyde, “Ne şide-i Gurrâ” şiirini okumuştur. Ardından Hüseyin Bedrettin Bey, “Türk Ocağı” teşkilatı hakkında bazı bilgiler verdikten sonra Zonguldak Türk Ocağı Heyeti İdare seçimi yapılmıştır. Böylece Zonguldak Türk Ocağı İdare Heyeti Operatör Nihad Sezai, Doktor Zihni, İbrahim, Mühendis Nazım, Zonguldak gazetesi Müdürü Ecevit ve Zonguldak gazetesi başyazarı Tahir Karauğuz'dan oluşmuştur. Bu toplantıda ayrıca “Zonguldak Himayeyi Etfal Cemiyeti” nin idare heyeti de oluşturulmuştur. Ardından tekrar küçük kızlar salona girerek dualar, Memduha Hanım şiir okumuş ve toplantı geç vakte kadar devam etmiştir. Bu toplantının ardından 11 Şubat 1924 tarihli Zonguldak Gazetesi'nin nüshasında Ocak'ın resmi kuruluşu, 7 Şubat 1924 olarak belirtilmiştir (Namal, Y, 2014, 112-114).

2.3.3.1.1. Zonguldak Türk Ocağı Spor Faaliyetleri

Spor Faaliyetleri Zonguldak Türk Ocağı spor faaliyetleri açısından değerlendirildiğinde çok aktif ve başarılı olduğu göze çarpmaktadır. Bu amaçla harekete geçen Zonguldak Türk Ocağı kurduğu spor kulübüyle gerek Zonguldak'ta gerekse çevre ilçelerde karşılaşmalar yapmış, hatta Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş gibi ünlü büyük spor kulüpleriyle de müsabakalar yapmıştır. Bu nedenle Zonguldak Türk Ocağı'nın sporun çeşitli alanları ile ilgilendiğini, sporu ve sporcuyu desteklediğini söyleyebiliriz (Namal, Y, 2014, 112-114).

2.3.3.2. Bartın Türk Ocağı'nın Kuruluşu

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türk Ocakları'nın bir şubesi de Bartın'da açılmıştır. Aralarında 1919 yılında Bartın'da kurulan İlmü-İrfan Derneği'nin kurucularının da bulunduğu azalarla Bartın Türk Ocağı 15 Mart 1925 tarihinde açılmıştır”. 25 Mart 1925 tarihinde oluşturulan B. T. O. nun ilk idare heyeti şöyledir:” Reîs: Kasaboğlu Refet Güneş, Murahhas: Beşe Mehmedoğlu Mustafa, Kâtip: Muhâmi Ziya, Muhasip: Karakaşoğlu Rahmi,

Veznedar: Balıkoğlu Mahmud, Azâ: Durakoğlu Seyyid Ali, Müdde-i Umumi: İhsan Kemal Bey (Namal, Y, 2014, 112-114).

Paşa Mehmed Oğlu Mustafa Bey'in yazıhanesinde temelleri atılan B. T. O. ya daha sonra "emval-i metruke" den olan bir bina verilmiştir. Ancak 1927 Temmuz'unda B. T. O. nun bu binasının ihaleyle 12.000 liraya manifaturacı Rüstemoğlu Hasan Ağa zevcesi Ayşe Hanım'a satılmıştır. Menafi-i Umumiye Hadim müessesata bina verilmesine dair kanuna istinaden Türk Ocağı bulunduğu binayı talep etmiş, ancak binanın ihalesi yapılmış olduğundan ihalenin iptali mümkün olmadığından başka bir bina talebin de bulunmuştur. 5 Mart 1926 Cuma günü B. T. O. yıllık derneği 24 azanın katılımıyla yeni idare heyetini ve heyet-i murakabesini seçmiştir. Ayrıca 108 aday azanında çoğunlukla kabulüne karar verilmiştir. Bu toplantıda seçilen B. T. O. heyeti idaresi şöyledir: Reîs: Paşa Mehmed Oğlu Mustafa, Kâtip: Alemdar oğlu Ziya Bey, Murahhas-ı Me'sul Mehmed Hoca Oğlu Hacı Mahmud Bey, Veznedar: Bankoğlu Mah mud Bey, Muhasebeci: Bilal oğlu Bekir Efendi, Azâlar: Durakoğlu Seyid Ali Bey, Mehmet Hocaoğlu Hayri Bey. Muraka be heyeti ise; Kaymakam Arif, Yirmibeşoğlu Hüseyin, Orman Fen Memuru Fikri Bey (Namal, Y, 2014, 112-114).

1926 Mayıs'ında B. T. O. Reîsi Paşa Mehmed Oğlu Mustafa Bey'in istifası nedeniyle yeniden oluşturulan idare heyeti şöyledir: Reîs: Davâ Vekîli Ziya Bey gidip Bilaloğlu Bekir Efendi, Murahhas: Mehmed Hocaoğlu Mehmed Niyazi Bey, Muhasebeci: Durakoğlu Seyid Ali Bey, Veznedar: Düyunu Umumiye Memuru: İbrahim Bey, Azalar Yirmibeşoğlu Hasan, Külâhlızade Hüseyin Beyler. 1926 Ağustos'unda T.O. Genel Merkezi, B. T. O. ve Bartın B.Y arasındaki ikilik meselesini çözmek için Bartın'a bir müfettiş göndermiştir. Ancak müfettiş Bartın'da bulunduğu sürede Türk Ocağı ve Bartın B.Y. arasındaki ikilik meselesi hakkında uğraşmış ve bir sonuca ulaşmadan olumsuz intibalarla Bartın'dan ayrılmıştır. Bu konuda Bartın gazetesinde çıkan haberlerde "Biz gençlik arasında hedef ve mefkûre ayrılığı bilmiyoruz. Ve var diyenlere inanmıyoruz. Bu kıymet ve ehemmiyetinden çok fazla akisler yapan şahsi ve ferdi gayrettir. Şundan da eminiz ki ferdi ayrılıklar güden zevat bile bu müzakeratın esasını ve sebebini izah edemezler o kadar saçma, o kadar manasızdır" yorumunu yaparak bu ikiliğin tamamen yanlış anlamadan ibaret olduğunu yazmıştır. Ayrıca Ocak ve Yurtta birbirlerine karşı olan kişilerin birbirleri aleyhinde bulunmaları için hiçbir sebep olmadığını belirterek şunları yazmıştır: " Böyle olunca geriye manevi menfaat kalıyor ki buna da mevki' meselesi demek lazım geliyor. Hâlbuki Türk Ocağı hiçbir ferdin mülkü

değildir. Türk Ocağı Türklerindir. Binaenaleyh her Türk genci ocaklıdır. Orada mevkiler ancak layık olanlara verilir. Bunu bilmeyecek ve düşünemeyecek bir ocaklı, bir Türk genci tasavvur edemeyeceğimiz için (mevki endişesi) ihtimali de sükût ediyor. Şu halde orada yalnız bir sû-i tefhim olduğu meydandadır (Namal, Y, 2014, 112-114).

25 Ekim 1926 tarihli Bartın Gazetesi'nde "Kendi kendimizi aldatmayalım" başlığıyla B. T. O. ya yönelik bir eleştiri yazısı yayımlanmıştır. Bu yazıda Zonguldak Türk Ocağı'yla bir kıyas yapılarak B. T. O. nun bir faaliyet yapmadığı şöyle ifade edilir; "Yanı başımızda Zonguldak Türk Ocağı her gün artan hum malı bir faaliyet içinde iken yalnız biz mi uyuyoruz?" B. T. O., 4 Mart 1927 Cuma günü yeni idare heyetini seçmiştir. Bu toplantıda Ocak kâtibi Ziya Bey'in okuduğu eski heyet-i idare raporu şöyledir;

Rapor okunduktan sonra Samancızade Galip Bey'in teklifi üzerine seçim başlamıştır. Seçim sonucu şöyledir: Samancızade Kemal 39 oy, Müdde-i Umumi Ragıp 35 oy, İstiklal Mektebi Muallimi İsmail 32 oy, Avukat Hasan Tahsin 29 oy, Davâ Vekîli Ziya Bey 28 oy olarak idare heyetine seçilmişlerdir. Seçimden sonra Samancızade Galip Bey, T.O. nun 25. maddesini işaret ederek yakın derecede akrabaların aynı heyet-i idarede bulunamayacağından dolayı istifa ettiğini söylemiş ve yerine 25 oy alan tütün tüccarından Bahri Bey heyeti idareye alınmıştır. Böylece murakabe heyetinde Hacı Çavuşzade Ali Galip Bey, Divan-ı Umumiye memuru İbrahim ve Refet Beyler seçilmiştir. Avukat Hasan Tahsin Bey, Kâtip: Davâ Vekîli Ziya Bey, Veznedar: Tütün Tüccarlarından Bahri Bey, Muhasib: İkinci Kız Mektebi Baş Muallimi Bedia Hanım, Murahhas-ı Mes'ul: Müdde-i Umumi İsmail Bey ve Azâlar: Samancızade Kemal ve Baş Muallim İsmail beylerdir. Ardından Kurultay temsilcisi olarak Zonguldak milletvekili Ragıp Bey seçilmiştir (Namal, Y, 2014, 112-114).

Zonguldak milletvekili Ragıp Bey, T.O. nun müfettişi olarak Bartın'da bulunduğu süreçte Türk Ocağı ve B.Y. meselesiyle yakından ilgilenmiştir. Bu amaçla gençlik arasında birliğin sağlanması ve zıtlıkların azaltılması için çalışmış ve bazı kişilerin Türk Ocağı'na alınmaması meselesini 30 namzed aza aynı zamanda Türk Ocağına kabul ettirerek çözmüştür. Böylece B.Y. nin idare heyeti de Türk Ocağı'na katılmıştır. 1928 yılında oluşan B. T. O. nun İdare Heyeti şöyledir: Reîs: Tüccar Mustafa, Kâtip: Davâ Vekîli Alemda roğlu Ziya, Murahhas: Müdde-i Umumî Ragıp, Muhasip: Gazeteci İbrahim Cemâl, Veznedar: Fabrikatör Mehmed Hocaoğlu Kadri, Azâ: Tüccar Durakoğlu Seydali, Tüccar Ha yat Ahmedoğlu Hüseyin ve Mehmed Bey'dir. B. T. O. nun İdare Heyetinin bazı azalarının

görevlerinden ayrılması üzerine Türk Ocağı başkanlığına muvakkaten Bartın Mahkeme-i Asliye Mudisi Umumiyesi İhsan Kamil Bey başkanlık yapmıştır. 1927 Mart'ında Zonguldak İl Genel Meclisi B. T. O. ya 200 lira yardımda bulunma kararı almıştır. Bu karar üzerine B. T. O. Başkanı 21 Mart 1927 tarihli Bartın gazetesinde “Türk Ocağımızın Teşekkürü” başlığıyla şu teşekkürü yayımlatmıştır. “Zonguldak Meclisi Umumisi heyeti muhteremesine vaka olan müracaatımızı lütfen tasdik buyurarak Ocağımıza 200 liralık yardım kabul eden muhterem heyetimize ocaklı arkadaşlarımızın samimi teşekkür atını takdim eder arz-ı ihtiramat eyeriz efendim.” B. T. O. Reîsi İsmail Bey'in Ereğli'ye memuren gitmesi nedeniyle Ocak 10 Kasım 1927 tarihinde yaptığı seçimle yeni idare heyetini şöyle belirlemiştir. Reîs Avukat Hasan Tahsin Bey, Kâtip: Davâ Vekîli Ziya Bey, Murahhas-ı Mesul: Davâ Vekîli Selahaddin Bey, Muhasib: İkinci Kız Mektebi Başmuallimi Bedia Hanım, Veznedar: Tüccardan Bahri Bey, Azâlar: Samancızade Kemal ve Bartın gazetesi Başyazarı İbrahim Cemal beylerdir. Seçimin ardından idare heyeti her gece bir azanın Ocakta bulunmasını kararlaştırmıştır (Namal, Y, 2014, 112-114).

1928 yılı T.O. Beşinci Kurultayı (23 Nisan-1 Mayıs) Müzakerelerine B. T. O. adına temsilci olarak Recai Bey gönderilmiştir. 13 Şubat 1930 tarihinde B. T. O., CHF salonunda genel kongresini yapmıştır. İki yıldır metruk ve atıl duran B. T. O. 13 Şubat'ta yaptığı umumi kongresi ardından yeni idare heyetini seçmiştir. Böylece iki yıl ardından B. T. O. faaliyetlerine başlayabilmiştir. 1931 yılında da B. T. O. eski bir ocaklı olan kaymakam Tevfik Beyin ilgi ve destekleriyle yeni bir yönetim oluşturulmak üzere faaliyete geçmiştir (Namal, Y, 2014, 112-114).

2.3.3.2.1. Bartın Türk Ocağı Spor Faaliyetleri

Bartın Türk Ocağı 1925 yılında bir futbol takımı kurmakla beraber yerel basından ilk faaliyetini 1926 yılında yaptığını öğrenmekteyiz. 30 Temmuz 1926 Cuma günü B. T. O. ve Safranbolu Yeşilyurt futbol takımlarının yaptıkları karşılaşma beraberlikle sonuçlanmıştır. Bu maç Bartın Top Tarlasında bugünkü adı ile Atatürk Şehir Stadyumunun bulunduğu yerde yapılmıştır. 2 Ağustos 1926 tarihli Bartın Gazetesi'nde yapılan karşılaşmayla ilgili şu bilgiler verilmektedir: “Safranbolu Yeşilyurt Futbol takımı Bartın'a gelmiş ve Cuma günü Asmada ki sahada B. T. O. takımı ile karşılaşmışlardır. Hâkimimizin âdem-i müsaadesine mebni mufassaken bahsedemeyeceğimiz bu müsabaka umumiyet itibariyle şayan-ı memnuniyet bir nezaket ve hüs-ü niyetle cereyan etmiştir. Böylece kuvvetli ve aynı zamanda

idmanlı görünen misafirlerimiz ilk haftayı da zafere karşı birle galip mevkiinde idiler. İkinci hafta yenik bitmesine beş dakika 4-0 kalarak takımımız yaptığı bir gol heyecanından bunalan muma Şakirleri haklı bir seryerle doldurdular. Bu suretle alkışlar arasında o yer 1-1 beraberlikle neticelendi. Oyun her iki tarafın mütevazı gayretleriyle cereyan etmişse de Bartın takımında atafet ve ahenksizlik göze çarpıyordu. Geçenlerde bir iki muhaffakiyetleri ile kendilerine fazla himad gösteren bu gençlerden pek acı bir surette bu lakaytlığın cezasını görmekten tesadüfî olarak kurtulabilmişlerdir. Bundan sonra sporcularımızın mütevazı egzersizlerine devam etmelerini temenni ederiz. Maç günü akşamı Türk Ocağında Sporcular toplanarak eğlenmişler, dans etmişler ve millî rakslarımızı ihya eylemişlerdir. Ertesi gün akşam B.Y. Safranbolu sporcularından bir çay ziyafeti keşide etmiştir. Ziyafette bütün yurtlular ve memurlar memleket hazır bulunuyordu. Samimi hitabelerden sonra müştemian Türk Ocağına gidilmiş ve illi rakslarla pek güzel bir gece geçirilmiştir. Misafirlerimiz dün sabah avdet etmişlerdir.” Akşamüzeri futbolcular B. T. O. da toplanarak eğlenmişlerdir. Ertesi gün akşamı B.Y. Safranbolu sporcularına bir çay ziyafeti vermiştir. Bu ziyafette B.Y. üyeleri, memurlar ve halk katılmıştır. Samimi konuşmaların ardından Türk Ocağı’na gidilerek millî oyunlar oynanarak eğlenilmiştir. Ardından 1 Ağustosta misafirler Bartın’dan ayrılmışlardır. B. T. O. ve Safranbolu Yeşilyurt futbol takımlarının yaptığı karşılaşma ve şehirdeki hüsnü kabulden dolayı Safranbolu takımı memnun ve mutlu ayrılmıştır (Namal, Y, 2014, 112-114).

Bunun üzerine Safranbolu takımı adına Bartın gazetesinde “Teşekkür-Bartın Gazetesi’ne” başlığıyla şu ifadeleri içeren bir teşekkür mektubu yayımlatılmıştır: “Safranbolu’dan maç yapmak ve iki komşu şehir arasından bir temas husule getirmek için geldiğimiz günden itibaren Bartınlı sporcu kardeşlerimizden ve Türk Ocağının gayretli heyet-i idaresinden görmüş olduğumuz a’sar teveccühen ve muhabbeten Bartın kalbimizle teşekkür ettiğimizi arza muhterem Gazetenizin tavahsurunu rica ederiz. Cemiyet hayatını benimsemiş olan Türkiye’imizde ki sayılı şehirlerden hiçbir suretle geri kalmayan Bartın gençliği çok bahtiyardır. Çünkü onların başında Ziya Bey ve refikayı müsaiyesi kıymetli ve senelerce spor hayatında yorulmuş zevat vardır. Hülasa: gerek umum Bartın halkı gerek Türk Ocağıyla Birleşme Yurdundan görmüş olduğumuz nihayetsiz mi safirperverliği ilelebet unutamayacağımızı arz ederiz. Zonguldaklı Yeşilyurt Spor Takımı Katib umumiliği” Bartın’da bir iki yıldır yapılmayan at yarışları Türk Ocağı tarafından 13 Mayıs 1927 Cuma günü yapılmıştır. Yalnız havanın poyraz olması nedeniyle Zonguldak’tan kimse

gelememiştir. Buna karşılık Safranbolu ve diğer çevreden at sahipleri ve seyirci katılmıştır. Bartın Ömer tepesinde yapılan tay koşusuna üç hayvan katılmış Hocaoğlu Osman Ağa'nın "Ateş" adındaki tayı birinci, Abaza Hüseyin Ağa'nın "Derviş" adındaki tayı ikinci olmuştur. Sürat koşusuna ise dört at katılmıştır. Dayanıklılık koşusunda Hocaoğlu Raci Efendinin "Tayyare" isimli kır atı birinci, Hocaoğlu Osman Ağa'nın "Şimşek" isimli atı da ikinci olmuştur (Namal, Y, 2014, 112-114).

B. T. O. At Yarışının ardından 16 Mayıs 1927 tarihli Bartın gazetesinde "Ocağımızın Teşekkürü" başlığı altında şu teşekkürü yayımlatmıştır. "Ocağımızın bazı maksatlarını icra edebilmek için büyük mesai sarf edebilmek için büyük mesai sarf ederek tertip ettiğimiz at koşusundan havanın muhalefeti dolayısıyla programın muntazaman tatbik edilememesinden ve bilhassa Zonguldaklı misafirlerimizin teşrif edememelerinden fevkalade müteessiriz. Havanın âdem-i müsaadesine rağmen gösterilen rağbet ve teveccüh ve intizamın muhafazası hususunda fevkalade gayret ve muavenetleri sabık eden polis efendilere jandarma efradına ve onların mesaisi ne hassan tertip ve tanzim eden zabıta amirleri ile çok derin alaka ile koşunun bir intizam dâhilinde cereyanına hasır mesai eden bil-umum ocaklı arkadaşlarımız namına arzu teşekkür eylerim. B. T. O. Reîsi Hasan Tahsin" B. T. O. 21 Mayıs 1927 Cuma günü Ömer tepesinde büyük bir at yarışı düzenlemiştir. Yarışmada dayanıklılık koşusu ödülü olarak birinciye 80, ikinciye 50 lira verilecektir. Sürat koşusunda ise birinciye 50, ikinciye 30 lira ve tay koşusunda birinciye 20, ikinciye 10 lira verilmiştir. Ayrıca koşulara iki atla katılan olursa ikinci ata ödül verilmeyeceği de belirtilmiştir. B. T. O. 23 Eylül 1927 tarihinde düzenlediği Sonbahar At Yarışları'nı kalabalık bir halk kitlesinin katılımıyla gerçekleştirmiştir. Bu yarışlara halkın katılımını arttırmak amacıyla bilet fiyatlarında indirim yapılmıştır. At yarışları öncelikle öğrencilerin resmigeçidi, istiklal marşı, terbiye-i bedeniye hareketleri ve yüz metre koşusu yapılmış ve koşuda Selahaddin Efendi birinci ve Şükrü Efendi ikinci olmuştur. Küçük kızlar arasında iplik yarışı yapılır Medser ve Nebahat hanımlar birinci, Kevser ve Lütfiye ikinci olmuştur. İplik koşusundan sonra programda tespit edilen dakikada gençler arasında mukavemet koşusu başlamış birinciliği İbrahim, ikinciliği Mehmet efendiler kazanmıştır. Ardından kızlar arasında Nazmiye Hanım birinci, Firdevs Hanım ikinci olmuş, 1.600 metre bisiklet yarışında birinciliği Abdioğlu Hüseyin ve ikinciliği Tahsin Efendi kazanmıştır. Kızlar ve erkekler arasında yapılan halat çekmeyi ise erkekler takımı kazanmıştır (Namal, Y, 2014, 112-114).

Karşılaşmalar bittikten sonra saat 16.25'te yapılan sürat koşusunun da birinciliği

Ereğlilî Abdülkadir'in atı, ikinciliği Hocaoğlu Osman Ağa'nın atı kazanmıştır. 5.600 metrelik dayanıklılık koşusunda ise Hocaoğlu Raci Efendi birinci ve Hocaoğlu Osman Ağa ikinci olur. 1927 Temmuz'unda İstanbul T. O. bütün T.O. ya gönderdiği telgrafla yardıma muhtaç hastaların hangi durumlarda ve hangi şartlarda İstanbul'a gönderilmeleri konusunda şunları belirtmiştir. "Öncelikle İstanbul'a gelecek olan hastaların ellerine verilecek tezkerelerle gönderilmesi bildirilmiştir.

1. Meccanen tedavi edilmek üzere gelecek hastalar sureti atide ise ocakları bu hususa dair hastanın eline ocağa hitaben yazılmış bir belge vereceklerdir.
2. Gelecek hastanın azimet ve avdet masrafları mahalli ocak tarafından temin edecektir.
3. Gönderilecek hastalar mümkün mertebe kısa bir süre zarfında acil şifa hastalıklarla malul olacak ve bu hususa dair hastanın elinde yine mahalli ocağın doktoru tarafından verilmiş bir rapor bulunacaktır. Gayri kabil tedavi ve ölümle neticelenecek hastalıklar gönderilmeyecektir.
4. Hemen her vaka gönderilmeden önce mektup veya telgrafla ocağımıza bilgi verilecek ocağımız tarafından yerin izhar edildiği bildirildikten sonra hasta tahrik edilecek bu suretle İstanbul hastanelerinde ekseri olduğu gibi yerlerin dolu bulunması hasebiyle hastanın günlerce İstanbul'da sürünmesinin önüne geçilecektir.
5. Gönderilecek olan hastalar Türk olacaktır.
6. Hastalığı İstanbul'a gelmemesine ve bizimle temas etmesi ne engel olacak derece ağır hastalar gönderilmeyecektir" (Namal, Y, 2014, 112-114).

Bu talimatlar doğrultusunda B. T. O. hastalara yardımcı olarak İstanbul'a tedavi olmaya göndermiştir. Harf İnkılabının ardından diğer T.O. gibi B. T. O. da 12 Eylül 1928 tarihinde yeni harflerin öğretilmesi seferberliğine katılmıştır. Bu amaçla açılan dershanede haftanın salı, perşembe ve cumartesi akşamları okuma-yazma öğretilmeye başlanmıştır. B. T. O. Spor Şubesi'nin 1929 Ocak'ından itibaren faaliyetleri durmuş ve ardından dağılmıştır. 1930 yılına kadar B. T. O. nun idaresinde yapılan at yarışlarının bundan sonraları Bartın'daki diğer bütün cemiyetlerin katılımıyla ortak yapıldığını görmekteyiz". Görüldüğu üzere B. T. O. spor faaliyeti olarak sadece bir karşılaşma, bir iki defa at yarışı yapmıştır (Namal, Y, 2014, 112-114).

B. T. O. Emlak'ı B. T. O. kuruluşunun temellerini Paşa Mehmet Oğlu Mustafa Beyin yazıhanesinde atmıştır. Ardından "emval-i metruke" den olan bir bina verilmiştir. Ancak

1927 Temmuz’unda B. T. O. nun bu binasının ihaleyle satılması üzerine başka bir bina talebinde bulunulmuştur. Arşiv belgelerinden 1931 yılında B. T. O. nun bir binaya sahip olmadığını öğrenmekteyiz. Bunun dışında birkaç parça demirbaş eşyaya sahip olduğunu ve bunları CHF’ ye dolayısıyla açılacak olan Bartın Halkevi’ne devretmiştir. CHF’ ye Devreden Menkul, Gayrimenkul, Alacak ve Borçları 10 Nisan 1931 tarihinde Ankara’da toplanan T.O. Kurultayı, fesih kararı almıştır. Bu kararın alınmasında Mustafa Kemal’in isteğinin etkili olduğu ve bu isteğin nedeni olarak inkılâpçı ve cumhuriyetçi zümrelerin birleşmesi etkili olmuştur (Namal, Y, 2014, 112-114).

2.3.4. Halkevleri Kuruluşu

Halkevlerinden önce Osmanlı Devleti Döneminde, 1910 yılında Türklüğe ve Türk Kültürüne çok önemli hizmetleri bulunan “Türk Ocağı” kuruldu. Cumhuriyet döneminde de bir süre bu adıyla alışmalarını sürdüren dernek, Mustafa Kemal Atatürk’ün direktifleri doğrultusunda Ankara da olağanüstü bir kurultay yaptı ve 10 Nisan 1931 tarihinde toplanan kurultay, “Türk Ocaklarının feshine, hak ve borçlarının C.H.F. ye devrine” karar verdi (Çilsüleymanoğlu, 1996, 421).

19 Mayıs 1931 tarihinde toplanan C.H.F. 3. Kurultayı da bu kararı onaylayarak “Türk Ocakları’nın yerine bu kez Halk Evleri’nin kurulmasına karar verdi. Böylece 19.02.1932 tarihinde “Halkevleri” kurulmuş oldu. H.E. örgütlenmesinde otoriter rejimlerin etkisi gözlenmektedir. İtalyan ve Alman faşist ideolojilerinin spor ve sağlam vücut konusunda duyarlık gösterdiği 1930-40’lı yıllarda, H.E. de de beden, ruh ve kafa gelişmesi bir arada düşünülerek hazırlanmış programlar uygulamaya konulmuştur. Bu programlar, mahalli şartlara uygun spor, geleneksel sporlar, atlı, yaya, bisikletli geziler, uzun bisiklet turları, dağcılık, yüzme, garplı sporlardan tenis, eskrim ve benzerlerini içermektedir (Türkmen, 2012).

2.3.4.1. Bartın Halkevi

Bartın Halkevi, H.E. nin kurulmasından 3 yıl sonra 22.02.1935’ de Bartın C.H.P. ilçe idare heyetinin desteği ile kurularak ilk bu tarihte B.H.E. başkanlığına Kemal SAMANCIOĞLU seçilmiştir (Çilsüleymanoğlu, 1996).

B.H.E. nin faaliyet gösterdiği komiteler şu şekildedir;

1. Dil, Tarih ve edebiyat Komitesi
2. Güzel Sanatlar (Ar) Komitesi
3. Tiyatro – Temsil (Gösteri) Komitesi
4. Spor Komitesi
5. Sosyal Yardım Komitesi
6. Kütüphane – Kitaplık ve Yayın Komitesi
7. Köycülük Komitesi (Halkevi Raporları,1935,cilt.1).

2.3.4.1.1.Bartın Halkevi Spor Komitesi

Halkevi Spor Komitesi 20 Mart 1935 tarihinde kurulmaya başlamıştır. Bartın'ın spora ilgi duyan kişiler, Bartın Spor' un ilk çekirdeği sayılabilecek sporseverlerdir. Halkevi tarafından yaptırılan ilk tenis kortu 19.05.1937 tarihinde açılmıştır (B.H.E. Kuruluşu, (05.06.1937). Bartın Gazetesi, s.592). Halkevi Spor Komitesi kurulduğunda üye sayısı 64 dır. Spor Komitesinde görev alanlar;

Başkan: Saim Kahramanoğlu (Eczacı), Üyeler: Ali Dinçel (Emekli), Bedriye Maral (Muallim), Hakkı Akalın (Adliye Başkâtibi), Mustafa Sinoplu (Denizci), İzzet Taşkırcı (Yangın Şoförü).

Spor Komitesi Faaliyet Alanları; Futbol, Voleybol, Tenis, Güreş, Boks, Atletizm, Bisiklet, Binicilik, Atıcılık, Deniz ve Kara Avcılığı, Kürek Çekme ve Yüzme, Salon Sporları, Cimnastik dallarında çalışmalara başlanmıştır. Haftanın belirli günlerinde antrenmanlar yapılır ve belirli günler ve temsillerde spor komitesi olarak katılım sağlanırdı. Bartın Spor (Futbol) un İlk Karşılışması: Federasyon tarafından 18 Temmuz 1937 Pazar günü Zonguldak'ta düzenlenen kupa maçı için, Zonguldak'a giden Bartın Spor; Zonguldak la 1-1 berabere kalmıştır. Maçı 6-7 bin kişi seyretmiştir (Hakem: Hikmet). İlk Kadro: Abdullah, Zeyyad, Yakup, Şaban, Seyfî, Ahmet, Şahidi, Mustafa, Ahmet, Tevfik. Bartın Spor' un ilk kupası Federasyonca düzenlenen müsabakaya C.H.P. Gümüş kupa koymuş, Bartın Spor Zonguldak Spor 2-0 yenerek 1 Ağustos 1937 de Gümüş Kupayı almıştır (B.H.E. Raporları, 1. Cilt, 1936).

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma yazılı kaynaklara, tarihi belgelere, dokümanlara, kişisel görüşmelere ve bilimsel araştırmalara dayalı olarak hazırlanmış nitel bir araştırmadır. Araştırmanın bulgularına erişilmesinde “tarama ve dokümantasyon modeli”, kurgulanması ve yorumlanmasında ise “tarihsel yöntem” kullanılmıştır.

Tarama modelleri çeşitli açılardan sınıflandırılabilir. Ancak daha çok iki temel yaklaşım üzerinde durulmaktadır. Bunlar: Genel tarama modeli ve Örnek olay taramalarıdır. Bu çalışma da Genel tarama modeli kullanılmıştır.

Betimsel bir tarihi araştırma özelliği taşıyan bu çalışma, 1923-1991 yılları arası Bartın spor tarihi esas alınmıştır. Ayrıca konu bütünlüğü açısından bu dönemin öncesi ve sonrasına da zaman zaman referansta bulunulmuştur.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini erken Cumhuriyet döneminden il olma süreci ne kadar Bartın spor tarihi oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminde Amaçlı örnekleme yöntemi ve kolay ulaşılabilir örneklem grubu oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verilerini 1924-1991 yılları arasında Bartın Gazetesi oluşturmaktadır. Araştırmaya referans olacak diğer kaynaklar; Bartın Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü, Bartın Halkevi raporları, Bartın ile ilgili kitap, dergi, resim dokümanlara başvurulmuştur.

Bartın Gazetesi arşivi ciltler halinde taramaya başlanmıştır. Gazete verileri analizinde ise 1924- 1928 “Harf Devrimi” tarihine kadar olan bölüm Osmanlıca gazete metinleri Latinize çalışması ile tercüme edilmiş. 1928 yılından sonrası ise fiş kataloğu ile

taranmıştır. 68 yıllık gazete ciltleri incelenmiş 1. sayıdan 2998. sayısına kadar ulaşılmıştır. Gazete belirli dönemlerde yayın hayatına ara vermiştir ve bazı yıllara ait olan ciltler 1998 yılında Bartın ilinde büyük kayıplara neden olan sel felaketinde yok olmuştur. Bu bağlamda bu dönemlerdeki spor olaylarına kişilerin hatıraları ve diğer yazılı kaynaklar referans olmuştur. Ayrıca; B.H.E. raporları B.H.E. nin açılış tarihi olan 1935 den itibaren yıllık faaliyet planları, B.H.E. Spor Kolunun branşlara yönelik planlama, toplantı tutanakları ve faaliyet raporları incelenmiştir. Yakın dönem gelişmelerine referans olması açısından Bartın Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü verileri EK:1 de bulunan araştırma izini alınarak kurum arşivleri taranmıştır.

Oktay HALULU, Faruk NARİN, Ümit ENGİN, Ruhi TUNCEL, Güven DALAY, Turgut ALTINÇUBUK, Mehmet MADEN, İsmail Hakkı YILMAZ ve Çetin ASMA ile görüşme yapılmış ve yazılı beyanları alınmıştır. Sözlü tarih aktarımının önemli bir araştırma modeli olduğu aşikârdır. Bu nedenle Kişilerin görüşleri, hatıratları Erken Cumhuriyet dönemi Bartın spor tarihi için önemli bir unsur teşkil etmektedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. At Koşuları

At koşuları, spor olarak Türkler’ de çok eski yıllara kadar dayanır. Türkler yaşam boyu binek olarak ve harp sahalarında faydalanmak için cins atlar yetiştirmişlerdir. At koşuları, Türk Mitolojisinin de önemli sahnelerinden birisi olmuştur. İki türlü at yarışı vardı. Bunlardan birincisi, sırf “yarışma” gayesi ile yapılan yarışlardı. Bu çeşit yarışma, düğünlerin, toyların, ölü aşılarının, şenliklerin başlıca süslerinden biri idi. Diğer ikinci tür yarışlar ise, “savaşma” gayesi ile yapılırdı (Güven, 1999, 204). Divan-ü Lügati’t Türk’te ki kayıtlara göre, yarış için yetiştirilmekte olan atlar koşak’ta yani koşu yerinde koşturularak yarışa alıştırmakta ve bu öğretme, alıştırma işine de “yaranmak” denilmekte idi. Yarış için özel bir cins yarış atı yetiştirilmekte olup, koşuların çoğunu kazanan bu ata “arkun” denilirdi. At koşurmaya bugün de olduğu gibi yarıştırmak ya da “at özüşmek” denilirdi.

Bartın’da geleneksel olarak yapılan at koşuları tarihi 19.yy. ikinci yarısına kadar dayanmaktadır. Sözlü tarihsel aktarıma göre Bartın da ilk defa yapılan at koşuları tarihimizde 93 harbi olarak bilinen 1876-1877 Osmanlı-Rus savaşından sonra Kırım’dan ve Balkanlardan Anadolu’ya göç eden Tatarlar ve Abazaların etkisi olarak at koşuları Bartın tarihinde yer almıştır. Bartın şimdiki Tuna Mahallesiine yerleştirilen Kırım Tatarları ve Çaycuma Saltukova beldesindeki Abazaların atlara karşı olan ilgileri ve her birinin iyi bir binici olmalarından dolayı düğünlerde ve özel günlerde at koşularını tertip etmişlerdir. Bartın da ilk at koşularının o tarihten itibaren 1990’lı yıllara kadar Ömer tepesinde yapıldığı Sayın Asma’nın da büyüklerinden dinlediği sözlü tarih ile aktarılmıştır. Bartın’da ilk resmi at koşusunun 1919 yılında kurulan İl-mü İrfan Derneği tarafından tertip edildiğini Bartın Gazetesi’nin 1931 yılındaki Cemal Aliş’in köşe yazısında yazmaktadır. Bu tarihten sonra B. T. O. tarafından tertip edilen at yarışlarının duyuru haberi şu şekilde verilmiştir;

Bartın Türk Ocağı Tarafından Tertip Olunan Büyük At Yarışları

21 Mayıs 1927 Cuma günü Ömer Tepesinde icra edilecektir. Mükâfatlar; Tahammül koşusunda; birinciye 80, ikinciye 50, Sürat koşusunda; birinciye 50, ikinciye 30, Tay koşusunda; birinciye 20, ikinciye 10 liradır. Koşulara iki hayvan iştirak ederse ikinciye mükâfat verilmez (Bartın Türk Ocağı Tarafından Tertip Olunan Büyük At Yarışları, (1927, 9 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, Latinize Çalışması, s.10).

B. T. O. nun planladığı at koşusunun planlanma ve ödül duyurusundan anlaşılacağı gibi koşuların önceki yıllarda da geleneksel olarak yapıldığı lakin bu sene ile birlikte bir sivil toplum örgütünün önderliğinde resmi program olarak icra edildiği kanısına varmaktayız.

At Yarışları Cuma günü muvaffakiyetle icra edildi

Bütün memleket teşekküllerinin iştirakiyle vilayet namına tertip olunan at arışları “için bir buçuk aydan beri hazırlıklar devam ediyordu. Yalnız koşunun icrasına birkaç gün kala hava fenalaşmış; devamlı yağmurlar yağmağa başlamıştır. Bu yüzden koşu mahallinde son hazırlıklar yarıda kalmış ve hatta hava düzelmediği takdirde tehire mecburiyet hâsıl olacağından da endişeye düşülmüştü.

Yağmur Perşembe akşamı, gece yarısına kadar devam etmiş ve ertesi gün koşunun icrasına imkân görülememekte iken cuma sabah yağmur dinmiş ve bulutlar dağılmağa başlamıştır. O sabah saat 7’de alınan malumata göre de başta Valimiz Akif Beyefendi oldukları halde birçok zevatın Zonguldak’tan motorla hareket ettikleri anlaşılmış ve koşunun icrasına karar verilerek son hazırlıklar başlanmıştır. Hazırlıklar, müsabakalara başlanma saati olan 14’e kadar ancak ikmal edilebilmiş ve bu sırada Vali Beyefendi refakatlerindeki zevat ile beraber koşu mahalline teşrif ve mevkilerini işgal etmişlerdir.

Müsabakalara saat 14 te başlanmış, muhtelif numaralar iki saat devam etmiştir. Bundan sonra evvelce tevzi edilen programlar mucibince at yarışları başlayacaktı. İlk koşu olan tay koşusuna dört hayvan iştirak etti ve yarış başlamazdan evvel, Bartın da ilk defa yapılan müşterek bahis biletleri satıldı ve koşu başlamıştır. Daire üç defa devrolundu ve İzmirli Mustafa Nejat Efenin sahip olduğu al tay birinci Yukarı İhsaniye’den Haydar Efenin kestane doru hayvanı ikinci gelmiştir.

Bundan sonra ikinci koşu olan sürat koşusundan müşterek bahis biletleri dağıtılmıştır. Bu koşuya üç hayvan iştirak etmiş ve Fazıl çavuşun benekli kır atı birinci, Yukarı İhsaniye’den Şevket Efenin kur hayvanı ikinci gelmiştir. Üçüncü koşu tahammül koşusu idi. Bu koşuya da üç hayvan iştirak etmiş ve bu son yarışa karşı fazla alaka uyandığından müşterek bahis daha hararetle olmuştur. Bu koşuda birinciliği Kâşif Efenin kestane doru hayvanı, ikinci Yukarı İhsaniye’den Mustafa Rüştü Efenin kır hayvanı olmuştur. Yarışlar bittikten sonra Veli Akif Beyefendi’nin kontrolü altındaki mukafet dağıtma heyeti mevkiini işgal etmiş ve hediyelerle ikramiyelere bizzat Valimiz tarafından tevzi edilmiştir At Yarışları Cuma günü muvaffakiyetle icra edildi, (1926, 12 Nisan). *Bartın Gazetesi*, Latinize Çalışması, s.57

B. T. O. tarafından aylar önceden planlanan koşunun olumsuz hava koşulları sebebiyle iptal edilebileceği ancak koşunun yapılması planlanan günde dönemin Zonguldak valisinin de bizzat katılacağı bilgisiyle yapılması kadarı alınmıştır. Ancak tüm hafta boyunca yağmur yağmasından dolayı civar iller ve ilçelerden çok fazla katılım olmadığı kaydedilmiştir. Bir diğer husus da at koşuları yapıldığı Ömer tepesi koşu yerine halkın bilet ile alındığı bu gelirin dereceye giren atlara ödül olarak verildiğidir.

Koşu nasıl oldu?

Koşulara teşebbüs doğrudan doğruya bir fiil alakadar olduğumuz için hiçbir noktası olmadığı farz edilse bile, tertibatı takdir etmek bize düşmez. Ancak gerek hariçten teşrif eden misafirlerimiz, gerek halkımızın memnun kaldıklarını anlıyoruz ki bize bile yorgunluklarımızı unutturuyorlar.

Ferdi görüşümüzde gördüğümüz noksanları da burada saymak vazifemizdir. Yağmur gece dindiği için son hazırlıklar dar zamanda sıkışmış ve mevkilerin numaraları intizama sokulamamıştır. Bununla birlikte herkes gene mevkiini almış numara yanlışı o kadar karışıklığı muzip olmamıştır. İkinci noksan zamanın darlığından mevkilerin tezyinat ve tertibatındaki noksanlardı. Üç dört saat içine sığdırtan bütün bu mesainin şu kadarlık oluşu muvaffakiyetle neticelenmesi de şükran şayandır.

Koşuya rağbet çok fazla idi; koşu mahallinde büyük küçük 4000 kişinin, yani kasabanın yarı nüfusuna yakın bir kalabalığın toplandığını bil hesap anladık. Havanın ümitsizliğine rağmen koşuya gösterilen rağbet fevkalade idi. Eğer hava bir aç gün evvelden müsaade etmiş olsaydı hariçten daha pek çok zevat teşrif edeceklerdi. Koşunun tertip ve idaresiyle muvazzaf zevattan başka bilhassa muallim hanım ve beylerin gösterdikleri faaliyet takdir ve teşekkür şayandır.

13 Mayıs 1927 “Geleneksel Bahar At Koşusu” bir yıl aradan sonra yapıldığı kayıt edilmiştir ancak 1926 yılında neden yapılmadığı hakkında bilgi yazılmamıştır. Aynı döneme ilişkin Bartın ile ilgili diğer kaynaklara baktığımızda yeni bir Ulus olan Türkiye Cumhuriyeti yeni savaşlardan çıkmış gelişme devrimlere uyum sağlamakta olan ve en önemlisi ekonomik buhran yılları olması sebebiyle Koşuların yapılmadığı kanısına varabiliriz. 1927 senesinde yapılan bu koşu dönemin olanaklarına göre çok kapsamlı bir programdır. Gazete köşe yazarının belirttiğine göre dört bin kişi koşuyu izleme katılmıştır buda dönemin Zonguldak ilçesi olan Bartın’ın nüfusunun yarısına tekabül eder. Bartın sosyo-kültürel açıdan kapalı olmayan bir il olmaması sebebiyle ve ö deneme ait olan fotoğrafları incelediğimizde bayanların da kültürel aktivitelere katıldığını gözlemlemekteyiz.

Koşu Heyetler işe başladı

Bütün kaza teşekküllerinin iştirakiyle büyük at yarışları hazırlığı yapılmaktadır. Bütün cemiyetler idare heyetleri iki üç içtima akdederek her cemiyetten iki zatın intihabiyle bir tertip heyeti yapmışlar ve Reisliklere, Belediye Reisi Kemal Baytar, Nahit Beyleri intihap etmişlerdir. Tertip heyeti şu zevattan müteşekkildir.

C. H. F.: Başmuharririmiz Cemal Bey (Kaza idare heyetinden) Cemal Sına Bey (katip), Himayei Etfal: Baytar Nahit, ziraat memuru İlhami Beyler, Türk Ocağı: Müstantik Adem, muallim İsmail Beyler, Hilali Ahmez: Bankoğlu Mahmut, İnce Alemdar zade İbrahim Beyler, Muallimler Birliği: Saime Sermet Hanım, Vehbi Bey Tertip heyetini teşkil eden zevat vazifeler taksim etmişler ve diğer muavin arkadaşlarla beraber işe başlamıştır. El ve duvar ilanları derdesti tabidir. Koşunun mümkün olduğu kadar mükemmel olması için fevkalade gayet sarf ediliyor (Koşu, (1930, 24 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.237).

1930 yılı at koşuları hazırlıklarıyla ilgili Zonguldak valisi emirleriyle bir koşu komitesi belirlenmiştir. Komite ile ilgili bilgiler verilmiştir. Bu komitenin hazırlanmasında önemli olan husus ise Siyasi temsilcilerden ve Sivil toplum kuruluşlarından ikişer kişi seçilmiş olması ve siyasi süreç olarak tek partili dönem olması sebebiyle C.H.F. tek siyasi temsilcidir. Koşunun reklam aşamasında sadece sürekli yayın organı kullanılmamış el ilanları ve broşürlerle daha çok kitleye duyuru yapılması amaçlanmıştır.

At koşusu Beş gün tehir edildi

Zonguldak vilayeti ilkbahar at yarışları altında Bartın teşekkülleri tarafından tertip olunan at koşusunun Çaycuma Gençler Birliği tarafından tertip olması mahalli koşu ile aynı güne rast gelmesi alakanın mucip olacağı nazarı dikkate alınarak, bütün vilayete şamil olan Bartın koşusunun vilayetin her tarafından iştiraki temin etmek gayesiyle yarışların 16 Mayıs Cuma gününe tehiri münasip görülmüştür. Bundan başka hayvan ırkları, biniciler, takımlar hakkındaki sıkı şartlar da kaldırılmıştır.

Evvel koşu günü olarak ilan edilen 11 Mayıs Pazar bayramın üçüncü günü pehlivan güreşleri ve kayık yarışları yapılacaktır (At Yarışları, (1930, 5 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.243).

Koşu vazifesiyle Zonguldak, Ereğli, Safranbolu ve Devrek'ten birçok zevat Bartın'a gelmişlerdir. Bu vesileyle valimizin refakatlerinde olarak Ereğli Kaymakamı Halit vilayet yanlarından kumandan Binbaşı Fikri, madenci Süleyman Sırrı ve madenci Hayri Beyler de vardır. Bundan başka Hususi muhasebe müdürü Sıyami, avukat Bekir Sıtkı ve Ali Nihat Beylerle daha birçok zevat bir gün evvel gelmişlerdi. Safranbolu Kaymakamı Fuat Beylerde koşudan bir saat evvel otomobille teşrif etmiştir. Valimiz Akif Beyefendi ve diğer muhterem misafirlerimiz iki gün kaldıktan sonra avdet etmişlerdir (At Yarışları, (1930, 19 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.244).

“Zonguldak İli İlkbahar At Koşuları” Çaycuma Gençler birliğinin düzenleyeceği

Pehlivan Güreşleri ve kayık yarışları ile ay güne denk gelmesi sebebiyle katılıma ilginin dağılmaması açısından Zonguldak Valisi beş gün ertelenmiştir. 16 Mayıs ta yapılan koşuya Bartın eşrafından birçok protokol üyesinin katıldığıının haberi ile de geleneksel olan Bartın at koşularının birçok il ve ilçeden üst düzey bürokratlar ile birlikte halktan da büyük talep vardır. 1931 yılında İlkbahar At koşuları Bartın sivil toplum kuruluşlarından biri olan Kardeşlik Yurdu tarafından planlanmıştır. 27 Nisan 1931, 292 sayısında At koşusuyla ilgili ikramiyeler belirlenmiştir;

Bartın'da Kardeşlik Yurdu Tarafından İlkbahar At Yarışları (22 Mayıs Cuma Günü)

1.Koşu: Tay Koşusu

Memlekette yetişmiş yerli ve Arap, erkek ve dişi taylara mahsustur. İki yaşını ikmal etmemiş ve dört yaşından fazla hayvanlar alınmaz. Mesafe (2400) metredir.

İkramiyeler: Birinciye (25), İkinciye (15) Kaydiyesi: 3 Liradır.

2.Koşu: Sürat Koşusu

Memlekette yetişmiş at ve kısraklara mahsustur. İştirak edecek hayvanların boyları 1,32 den, yaşları beşten aşağı olmayacaktır. Mesafe (4000) metredir.

İkramiyeler: Birinciye (50), İkinciye (25) Kaydiyesi: 5 Liradır.

3.Koşu: Tahammül Koşusu

Memlekette yetişmiş yerli ve Arap at ve kısraklara mahsustur. Bu koşuya 1,40 ve daha fazla yükseklikte hayvanlar iştirak edebilir. Mesafe (5500) metredir.

İkramiyeler: Birinciye (100), İkinciye (50) Kaydiyesi: 10 Liradır.

Fiatlar: Fevkalade mevki 5, birinci mevki 1 lira, ikinci mevki 50, duhuliye 25, çocuk duhuliyesi 10 kuruştur (Bartın Kardeşlik Yurdu İlkbahar At Koşusu, (1931, 27 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.292).

Bir önceki yıllara baktığımızda at koşularının kategorilere ayrılmadığını görmekteyiz ve özellikle rekabetin adaletli olması hususi için memlekette yetişmiş atlar şartı konulmuştur. Bu şartların konulması aslında dönemin şartlarına bakıldığında Bartın'da at yetiştiren ailelerin çok olmasından dolayı bu prensiplerin at koşularına rağbetin az olması beklenmez. Çetin Asma'nın 2008 de Bartın'ın tanınmış koşu hakemi Suat Menteş'le yaptığı bir röportajı şöyle aktarıyor; "Bartın da atçılığa çok önem vermişler ve bu işte duayen sayılmaktadırlar. Geredelioğlu Osman Bey ve kardeşi Hacı Mehmet'in zamanında

ahırlarında en iyi atları vardı. Osman Bey'in al kısarak bir atı vardı 400 kırmızı liraya almak isteyenler oluyor. Bu ailenin cins atlarının yanında yilkı denilen atları da vardı, sülalenin Gecen köyü, Lazlar, Hacı Osmanoğlu, Mugada gibi yerlerde 250-300 atları vardır. Bu atları Beypazarı'ndan gelen tacirlere satar en iyi kırsak ve atları da bahar koşularında koştururlar". Buradan anlaşılacağı gibi Bartın ahvalinin ata meraklı olduğu besleme ve bakımında da ehil oldukları anlaşılmaktadır.

At yarışları, Cuma günü muvaffakiyetle yapıldı

İlkbahar at yarışları, 22 Mayıs Cuma günü muvaffakiyetle icra edilmiştir. Bu koşu, diğerlerinden fazla rağbet görmüş ve daha çok at iştirak etmiştir. Kayıt olunan on dört hayvandan üçü, 2400 metre mesafeli tay koşusuna; sekizi 4000 metre mesafeli sürat koşusuna, üçü de 5600 metrelik tahammül koşusuna girmiştir.

Tay koşusunda birinciliği Çaycuma'lı Kalaycı oğlu Mustafa'nın hayvanı, ikinciliği Yukarı İhsaniye'den Hüseyin oğlu Kadirin hayvanı kazanmış; birinciye 25, ikinciye 15 lira ikramiye verilmiştir. Sürat koşusuna 8 at girmiş, birinciliği Aşağı İhsaniye'den Arifin kır atı, ikinciliği Fazıl çavuşun kazanmış; birinciye 50, ikinciye 25 lira ikramiye verilmiştir.

Tahammül koşusunda Çaycuma Kundakçı oğlu Mustafa'nın beyaz atı, ikinciliği Devrek orman fen memuru Abdurrahman Beyin kır atı kazanmış; birinciye 100, ikinciye 50 lira verilmiştir. At koşusundan evvel mektep talebeleri tarafından muhtelif oyunlar ve müsabakalar, ondan sonra bisiklet yarışı yapılmış; bunlar bittikten sonra at yarışları başlamıştır. Bisiklet koşusunda birinciliği tenekeci Hüseyin Efenin oğlu Ahmet, ikinciliği İbdai oğlu İbrahim kazanmıştır (At Yarışları, Cuma Günü Muvaffakiyetle yapıldı, (1930, 25 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.295).

At yarışlarının nu yıllarda 2400, 4000, 5600 metrelik mesafelere ayrılması ve atların tay koşusu, Sürat koşusu, tahammül koşusunda kategorilere ayrıldığı görülmektedir. At yarışlarından önce Okullar arası geleneksel müsabakalar yapılmıştır. Ayrıca bisiklet koşusu yapıldığı haberiyle 1930 yılında Bartın da Bisiklet kullanımının yaygın olduğu kanısına varılmaktadır.

At Yarışları, Cuma günü Ömer Tepesinde yapıldı

Bartın Halk Fırkası tarafından tertip olunan Sonbahar at yarışları ve pehlivan güreşleri Cuma günü Ömer tepesi mevkiinde yapılmıştır. Koşulardan evvel, mektep talebelerinin geçit resmi, yaya koşusunda birinciliği Cumhuriyet mektebinden 267 Salahattin, ikinciliği aynı mektepten 101 Burhan Efendiler kazanmışlardır. Bisiklet yarışışında tenekeci Hüseyin Efendinin oğlu Ahmet Efendi birinci, Zırtıl Ahmet oğlu Osman Efendi ikinci gelmişlerdir.

Saat on dörtte at koşuları başlamış, ilk tay koşusu yapılmıştır. Bu koşuya beş hayvan

iştirak etmişti. Neticede birinciliğe Yukarı İhsaniye'den Hasan oğlu Mehmet Efendinin hayvanı, ikinci Çaycumalı saraç Mustafa Efendinin hayvanı kazanmıştır.

İkinci koşu olan sürat koşusuna 6 hayvan iştirak etmiştir. Bu koşunun birinciliğini Düzceli Mehmet Beyin hayvanı, ikinciliğini Aşağı İhsaniye'den Aziz oğlu Ahmet efendinin hayvanı kazanmıştır. Üçüncü koşu, tahammül koşusu idi. Bu koşuya üç hayvan iştirak etmiş, birinciliği Düzceli Mehmet Beyin hayvanı kazanmıştır. Diğer iki hayvandan birisi sakatlanmış, ötekisi devir sahası haricine çıkmış oldukları için ikincilik iskat edilmiştir.

At yarışlarından sonra pehlivan güreşleri yapılmış; ayağa ve ortaya güreşen pehlivanlardan Dinarlı İsmail pehlivan, başı güreşenlerden Dinarlı Mehmet pehlivan gelmişlerdir (At Yarışları, Cuma Günü Ömer Tepesinde Yapıldı, (1930, 21 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.312).

Bartın At koşularını bu dönemden itibaren ilkbahar at koşuları ve sonbahar at koşuları olarak iki sezon yapıldığını bilmekteyiz. Ayrıca bu dönemden itibaren büyük katılımın sağlandığı aktivite sadece at koşularıyla sınırlı kalmamış yanı sıra okul müsabakaları, atletizm müsabakaları, bisiklet yarışları ve pehlivan güreşleri de birlikte yapılarak protokollerin de teşvikiyle büyük bir şenlik olmuştur.

At Yarışları, Cuma günü Ömer Tepesinde yapıldı

Bartın Cumhuriyet Halk Fırkası tarafından hususi orta mektep, menfaatine tertip olunan sonbahar at yarışları Cuma günü Ömer tepesindeki koşu sahasında yapılmıştır. Müsabakalara öğleden sonra başlanmış; evvela orta mektep izcileri geçit resmi yapmışlar; müteakiben yaya bisiklet koşuları ve halat çekme müsabakaları yapılmıştır.

Bunlardan sonra at koşuları başlamıştır. Birinci koşu olan tay koşusuna üç at iştirak etmiş, birinciliği Abaza Mahmudun al tayı, ikinciliği de Hacıbalık zade Hasan Efendinin kır tayı kazanmıştır. İkinci koşu olan sürat koşusuna altı hayvan iştirak etmiş; birinciliği Çaycumalı Hatip oğlu Hayrullah Efendinin al atı, ikinciliği Abaza Hakkının doru atı kazanmıştır.

Üçüncü koşu olan tahammül koşusuna dört at iştirak etmiş; birinciliği Bartınlı ormancı Mehmet Efendinin kıratı, ikinciliği de Düzceli Elhas çavuşun kır atı kazanmıştır. Bu koşunun son devrinde; birinciliği kazanan hayvan, tam hakem heyetinin önündeki işaret çizgisine bir metre kala mühim bir kaza geçirmiştir: koşu sahasının çeviren dikenli telden bir uç nasılsa dışarıda kalmış ve süratle koşan hayvanın ön ayaklarını köstekleyerek düşürmüştür. Düşün öyle müthiş olmuştur ki, hızını alamayan hayvan, kazığa çarparak tel örgünün öte tarafına yuvarlanmış, binicisi de hayvanın altında kalmıştır! Derhal etraftan yetişilmiş, hayvan kaldırılarak binici kurtarılmıştır. Şayanı hayrettir ki, ne hayvana, ne de binicisine bir şey olmamış; hemen binicinin koltuklarına girilerek yürütülmüş, hayvan da gezdirilmiştir. Doktor biniciyi muayene etmiş, bacağında ehemmiyetsiz tel yırtığından başka bir şey görülmemiştir. Sukutun dehşetine rağmen hayvan ve

binicisinin kurtuluşu hakiki bir mucizedir.

Kaza, ikinci koşuda olmuş, hakem heyeti kararıyla aynı hayvana birinci ikramiye olan 75 lira verilmiştir. Koşuna inzibat çok mükemmeldi. Ancak rağbetin geçen senelerden, hatta ilkbahar yapılan son koşulardan daha neticede geçmiştir (At Yarışları Cuma Günü Ömer Tepesinde Yapıldı, (1932, 28 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.363).

Zonguldak Valisi ve Bartın Kaymakamının tertiplemek üzere görevlendirdiği Bartın C.H.F. nin düzenlemiş olduğu at koşularından elde edilecek olan tüm gelirin Bartın Hususi (Özel) Orta Mektebine bağışlanması planlanmıştır. Bartın' da bu dönemde sadece bir tane ortaokul seviyesinde eğitim veren okul olması nedeniyle yetersiz eğitim olanaklarını çözmek amacıyla Koşuların tüm geliri hususi orta mektep yapımına bağışlamıştır. İlk olarak gördüğümüz ortaokul izci takımı tören kortejinde yürüyüş yapmıştır. Koşuda ayrıca bir kaza olayı gerçekleşmiştir kazaya sebebiyet veren tel örgünün tamamen saha koşulları ve emniyetin tam profesyonel olmadığını kanıtlamaktadır.

At Yarışları Cuma günü yapıldı.

Bartın Cumhuriyet Halk Fırkası tarafından tertip olunan sonbahar at yarışlar, Cuma günü Ömer tepesinde yapılmıştır. Yarışlara 15 hayvan iştirak etmiştir. Koşulara saat on beşte başlanmıştır. Birinci koşu olan tay koşusuna 4 hayvan iştirak etmiş, 2400 metreden ibaret olan üç devri bitirerek birinciliği Aşağı İhsaniye'den Hüseyin oğlu Cevdet'in hayvanı, ikinciliği de Muhtar Hüseyin oğlu Hüseyin'in atı kazanmıştır. Fakat maalesef ikinciliği kazanan bu hayvan son devri bitirip çizgiyi elli metre kadar geçtikten sonra birden bire düşüp ölmüştür.

İkinci koşuya 8 hayvan iştirak etmiş, birinciliği Zonguldak'ın Çömlekçi köyünden Aziz'in hayvanı, ikinciliği de Filyos'ta Gürcü Hasan oğlu Hüseyin'in hayvanı kazanmıştır. Son koşuya 3 hayvan iştirak etmiş, birinciliği İstanbullu İsmail oğlu Mehmet Efendinin hayvanı, ikinciliği Düzceli İlyas ağanın hayvanı kazanmışlardır (At Yarışları Cuma Günü Yapıldı, (1933, 26 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.415).

22 Eylül 1933 tarihinde yapılan at koşularının, koşu programı günümüze kadar gelen 1930'lu yılların tek resmi belge olarak arşivlenmiştir. Bu belge 4 sayfadan oluşmakta ve programın başlığı “ Zonguldak Vali muhteremi Halit beyefendinin himaye ve fahri riyasetlerinde ve Kaymakamımız Nazım Beyefendinin riyasetlerinde Bartın C.H.F. tarafından 22 Eylül Cuma günü büyük at yarışları programı” yazmaktadır. Dört sayfa olan bu programda Tertip ve İdare Heyeti, Hakem Heyeti, Muayene Heyeti, Bahsi Müşterek Heyeti, Bilet gişeleri, Çıkış memurları, Hesap Heyeti, Müsabaka İdare Heyeti'nden oluşmaktadır. Program ve koşu haberinden anlaşılacağı gibi koşu bu yıl çok kapsamlı ve çok

profesyonelce planlanmış bulunmaktadır.

Kötü Bir Şans Eseri Olarak At Yarışları Yarıda Kaldı

C.H.P tarafından Halk Evi menfaatine hazırlanan ve aylardan beri emek verilen kır şenlikleri ve at yarışları, kötü bir şans eseri olarak yarıda kalmış, hatta felaketle bitmemesi de şans eseri olmuştur.

Kır şenliklerine ait son hazırlıklar 7 Haziran sabahına kadar sürmüş, halk Ömer Tepesine akın etmeğe başlamıştı. Programın başlayacağı saat 10'a kadar şenlik sahasında en az bin beş yüz kişi toplanmış olup, kasabalardan da daha binlerce halkın şenlik sahasına doğru yola çıkmakta olan şenlikler idare heyeti, programı bir saat geriye alarak tatbikata karar verdi ve bu kararı, şenlik sahasında gazetemiz tarafından kurulmuş olan murakkat basımevinde bastığı bültenlerle ilan etti. Bir taraftan da basımevi yeni programı hazırlamakla meşğuldü.

Saat 11' e gelince megafonla İstiklal Marşı'nın başlayacağı ilan edildi. Bundan sonra resmiyet başladı, önde bayraklarla Halk Evi atlıları olduğu halde atletler, sporcular ve ortaokul gençleri, muntazam bir alay halinde geçtiler ve alkışlandılar. Bu arada tay yarışı başlayacaktı ki az evvel başlayan yaz yağmuru hızlandı, hele koşu biterken göz gözü görmüyordu. Derken dehşetli bir bora patladı ve tribünleri büyük bir çatırtı ile söküp, devirdi. Halk dehşet içinde kalmış, sığınacak yer arıyordu. Çocuklar ağlaşıyor, büyükler şaşkınlıkla öteye beriye koşuyordu. Hava karardıkça kararmıştı. Kasabaya telefon edilerek araba ve otomobil istenmesine teşebbüs edildi. O gün için çekilen telefon hattı bozulmuştu. Bazıları, yerlere serilen tribün örtülerini kaldırarak altına girmeği akıl ettiler. Tribünler, tel örgüler paramparça olmuştur. Anneler çocuklarını arıyorlardı. Islanıp kaygan hale gelmiş yollarda düşüp, çamurlanıyorlardı. Zonguldak'tan pek çok misafir gelmişti. Şenlik sahası bir muharebe sahnesi gibi alt üst olmuştu. Bu yüzden koşunun bir iki hafta sonra tekrar edilmesine maddi imkân görülemediği, daha ileriye bırakılmasında mevsim ve atların idmanı dolayısıyla muvafık olmadığı için, büsbütün tatiline koşu idare heyetince karar verilmiştir (At Yarışları Yarıda Kaldı (1936, 11 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.547).

7 Haziran 1934 yılında yapılan kış şenlikleri ve geleneksel ay koşuları kötü hava koşulları sebebiyle tam bir kargaşaya sebep olmuştur. İlk olarak fırtına sebebiyle bir saat ertelenmesine rağmen başlamasından hemen sonra kortej geçişi sırasında fırtına ve sağanak yağış sebebiyle portatif tribünler çökmüş Zonguldak ve diğer ilden gelen birçok kişiyle beraber halk paniğe kapılmıştır. Koşu alanında olan birçok tahribat nedeniyle koşu bu yıl yapılmamıştır.

At Yarışları ve Atçılık

Bu sene ilkbaharında Halk Evi tarafından hazırlanan ve bilindiği şekilde tabii bir afetle bozulan at yarışları, geçmiş yılların tecrübeleri mahsulü olarak, mühim yeniliklerle yapılacaktı. Şimdiye kadar görülmemiş bir yağmur ve onu hakiki bir

felaket haline koyan bora, haftalarca emek verilen bu koşuyu berbat etti. Hazırlayanların içinde bulunduğumuz için, söylemek bize düşmez; fakat koşuya gelenlerden görüştüklerimizin hepsi, başlangıca bakarak, yarışların güzel olacağını, bozulmasından eseflenerek, söylemişlerdir.

Nasıl ki, geçmiş yılların tecrübeleri her yıl başka yenilikler ortaya konması için koşuları hazırlayanlara yol göstermişse, bozulan son koşu da, yeni fikirlerin doğmasına sebep olmuştur. Bu fikirler arasında bilhassa ikisi vardır ki, ilerideki koşular için tatbiki zaruret hükmünde sayılsa yeridir.

Koşu yeri olarak şehrimiz civarında Ömer tepesinden başka münasip yer yoktur. Belki vardır; fakat sahipli arazidir, kullanılamaz. Ömer tepesindeki koşu yeri ise, eskiden belediye sınırında iken bugün Balamba köyü sınırı içindedir. Şehir için pek lüzumlu olan bu sahayı Belediye sınırı içine almak hususuna şuracıkta işareten sonra asıl maksada geçeyim: Son koşuda anlaşıldı ki, beklenilmeyen herhangi yağmur ve fırtına hadisesi iğreti tribünler ve salaşlar halkı korumağa kâfi değildir. Burada, icabında birkaç bin kişiyi güneşten, yağmurdan koruyacak sabit bir tribün yapılması lazımdır. Süslü olmaktan ziyade geniş ve sağlam olması (At Yarışları ve Atçılık, (1936, 20 Ağustos) s.543).

Koşunun iptal edilmesini takip eden hafta Bartın Gazetesi'nde gazete sahibi ve baş muhabir İ. Cemal Aliş at koşuları düzenleme komitesinde görev almaktadır. Ayrıca İ. Cemal Aliş aktif siyasetçi olduğu için hem tertip komitesi adına özeleştiriyi yapmıştır hem de Bartın Gazetesi'nin bölgenin sorunlarını dile getirmek ve çözümlenmesini sağlamak gibi bir misyon edinmesinden dolayı daha sonraları başka bir felaket yaşanmaması açısından güzel bir köşe yazısı yazmıştır.

24 Temmuz Pazar 1938 de C.H.F. tarafından yapılan at yarışlarına çevre ilçe ve illerden izleyicilerle dört bin kişi katılmıştır. Koşu öncesi 8 bisikletli ile bisiklet yarışları yapılmıştır. Üç yaşına gelmiş yerli, yarım kan ve halis kan Arap tayların yarıştığı ve mesafesi 1600 metre olan bu koşuya beş tay katılmıştır. Dört ve daha yukarı yaşlardaki yerli hayvanlara mahsus mesafesi 1600 metre olan Bartın koşusuna dört at katılmıştır. Üçüncü ve son olan sürat koşusuna üç hayvan katılmıştır. Son koşu ise eşek koşusudur burada halkı eğlendirmek üzere yapılan koşuda en inatçı ve geride kalan eşeğe ikramiye verilmektedir. Bundan sonra noter huzurunda eşya piyangosu çekilmiş ve hediyeler orada kısmen dağıtılmıştır.

Bartın gazetesinin 29 Mart 1945, 896 sayısında At Koşuları tertip edilmesiyle ilgili köşe yazısıyla 7 yıldır at koşularının yapılmadığını bilmekteyiz. Gazetede 1939-1945 yılları 2. Dünya Savaşı'nı kapsamı dolayısıyla savaş haberleri ve cephelerden gelişmelere yer

verilmiştir. İncelenen gazete sayılarına göre 1942 yılında ülke çapında büyük bir kıtlık olmuştur. Ayrıca 20 Haziran 1943 yılında Adapazarı Hendek'te 6.6 büyüklüğünde, 27 Kasım 1943'te Samsun Lâdik'te 7.2 büyüklüğünde, 1 Şubat 1944'te Bolu Gerede-Çerkeş'te 7.2 büyüklüğünde bir depremler olmuş ve Bartın'da da depremler büyük hasarlara sebep olmuştur. 27 Mayıs 1945'de T.H.K. Bartın Şubesi bir at koşusu tertip etmeyi planlamıştır. Ancak koşunun tertip edilmesinden vazgeçilmiştir, bunun Başlıca sebepleri olarak, koşu sahasının tanzim edilememesi ve ıslahı için gereken malzemenin kıtlığı ve pahalılığıdır.

Bu yıllardan sonra at koşuları ilk olarak 15 Haziran Pazar 1947 yılında yapılmıştır. Bu yıllarda yapılan koşular sırasıyla 15 Haziran 1947 ilkbahar kır koşusu, 14 Eylül 1947 sonbahar kır koşusu, 13 Haziran 1948 ilkbahar kır koşusu ve 26 Eylül 1948 sonbahar kır koşusu Bartın Su Yollarını Onarma Derneği yararına tertip edilmiştir. Koşunun bu dernek adına yapılmasının sebebi ise Bartın içme suyu sıkıntısı çekmektedir İnkumu kaynağından suyun getirilmesi ve tüm mahallelere dağıtımını bu dernek üstlenmektedir.

12 Haziran 1949 tarihinde ilkbahar kır koşusu B.H.E. tarafından tertip edilmiş olup seyirci sayısı ise yedi binden fazladır. 17 Temmuz 1950 tarihinde ilkbahar kır koşusu Demokrat parti tarafından tertip edilmiştir. At yarışlarından önce atletizm müsabakaları yapılmıştır. 1 Haziran 1952 yılı ilkbahar kır koşusunu Gençlik kulübü tertip etmiştir. Pazar günü yapılan koşu Ramazan ayına gelmesi sebebiyle katılım çok az olmuştur. Koşulardan önce Atletizm, bisiklet ve güreş müsabakaları olmuştur. 11 Ağustos 1954 yılı, 28 Ağustos 1955yılı ve 21 Temmuz 1956 yılı Geleneksel At Koşularını D.P. nin Genç Demokratlar teşkilatı tarafından tertip edilmiştir.21 Temmuz 1956 koşusu Bayram dolayısıyla halkın katılımı da çok olmuştur.

Bu yıllardan sonra 1962 yılına kadar at yarışları ile ilgili haberler olmaması ile birlikte 1951 yılında H.E. nin kapatılmasıyla Halkevi raporları da bulunmamaktadır. Ancak 27 Mayıs 1960 tarihinde yapılan ve Türkiye Cumhuriyeti tarihinde gerçekleşmiş ilk askerî darbe ve bu kanlı darbe sonucunda askerlerin yönetime el koyması dolayısıyla at koşularının 1960 ve 61 yıllarında yapılmadığı kanaatine varmaktayız. 1962 yılı at koşuları 5 Ağustos Pazar günü Bartın Atlı Spor Kulübü tarafından tertip edilmiştir. 1966 yılı at koşuları Kozcağz'ı Kalkındırma Derneği ile Avcılar Derneğinin ortaklaşa düzenlemiştir. 28 Haziran Pazar yapılan koşulara çevre ilçe ve illerden katılım olmamış tanılan atlar olmaması sebebiyle izleyicisi de az olmuştur. 1966-1975 yılları arasında at yarışı haberlerine

ulaşılamamıştır.

3 Ağustos 1975 yılı İnkumu Güzelleştirme Derneği yararına yapılan at koşuları çok heyecanlı ve kalabalık olmuştur. Çevre illerden ve köylerden 5000 den fazla seyircinin bulunduğu yarışlara 17 at katılmış, 6 yarış yapılmıştır, 10 bin liraya yakın ödül dağıtılmıştır. Yarışlara Bartın ilçesi haricinde Hendek, Düzce, Devrek, Çaycuma, hatta Akyazı ilçelerinden hayvanlar ve dolayısıyla seyirciler gelmiştir. Aynı yıl Karayakup Köyü Kalkındırma ve Güzelleştirme Derneği yararına Kozcağız Bucak Merkezinde at koşuları düzenlenmiş, Bartın ve civar ilçelerden 18 atın katıldığı yarışlar çok kalabalık olmuştur.

1976 yılı at koşuları; Vali Tevfik Başakar'ın himayelerinde; Belediye Başkanlığı, Deniz Kuvvetleri Güçlendirme Vakfı, Bartın Spor Kulübünün birlikte düzenlemiştir. At koşuları ile birlikte sportif müsabakalar yapılmış ve koşulara beklenenin üzerinde olağanüstü ilgi görerek binlerce kişi gelmiştir. Atlar Koşularında bahsi geçen vakıf ve kulüpler adına 4 milyon Türk lirası toplanmıştır. 1978 yılında at koşuları Bartın ve Çevresi Turizm Derneği tarafından planlanmış ancak yoğun yağmur sebebiyle tertip edilememiştir.

Bu tarihten sonra 1985 yılında Ömertepesi at koşuları alanında Bartın Kaymakamı Hasan Yüksel, Bartın Belediye Başkanı Davut Fırıncıoğlu tarafında organize edilen büyük bir at koşusu ve büyük şenlikler tertip edilmiştir. Çok sayıda katılımın olduğu bu koşular; Bartın'da yapılan son resmi at koşuları olmuştur. Bartın'da Atçılığa ve at koşularına uzun yıllar büyük ilgi ve alaka gösterilmiştir. İlk olarak düğünler vesilesiyle hususi mahiyette yapılan at koşuları, daha sonraları Bartın'da gençlik teşekküllerinin doğuşundan sonra teşkilatlanmıştır. İlk resmi at koşusu, 1919 senesinde İlm-ü İrfan Derneği tarafından yapılmıştır. Daha sonra, her ilk ve son baharda at yarışları yapılması adet olmuş ve bu koşu tertibi işini, İlm-ü İrfan Derneğinden sonra, onun yerini tutan B.Y., Gençler Birliği ve C.H.F. ve Halk Evi, D.P. ve birçok sivil toplum kuruluşu üzerlerine almışlardır. Bartın geleneksel at koşuları; değişen kültür yapısı, çevresel koşullar, tesislerin yok olması ve modernleşme adına Türklerin geleneksel sporu atlı sporların ilginin azalması sebebiyle unutulmuş bir spor olarak tarihte yerini almıştır. Günümüzde Bartın da at koşuları amacıyla sadece Osman Mentеш'in at beslediği bilinmektedir.

4.2. Futbol

Bartın Futbol tarihi, Cumhuriyet öncesi döneme ilişkin açıklamalar araştırmacı-yazar Sayın Çetin Asma'nın büyüklerinden edindiği bilgiye göre sözlü tarihte şu şekilde aktarılmaktadır; Bartın'da ilk olarak futbol oynayanlar Ermeni ve Rum gençleridir, günümüzde Bartın Atatürk Stadı olarak bilinen yerde stat yapılmasına kadar o bölgeye "Top Tarlası" denilirdi. Bu gençler top tarlasında bir araya gelerek saman ve bezlerden oluşturdukları ilkel bir topla futbol oynarlar hatta Türk gençleri oyunu anlamadıkları için garipseyip alay etmişlerdir. Sonrasında ise kendilerine bu oyuna katılmışlar ve Bartın futbol ile bu şekilde tanışmıştır. (Çetin Asma, kişisel görüşme, 22 Temmuz 2017)

Necati Özener Bartın Gazetesinde "Futbolun Bartın'a Gelişi" köşe yazısında futbolla tanışmasını ve Bartın da futbolun gelişmesiyle ilgili şunları paylaşmıştır; 1922 yılında Kırtepe mektebinde üçüncü sınıf talebesiydim. (Şimdiki Özel İdare binası) o gün mektebimize yeni öğretmen geldi. Adı İsmail'di. Derse başlamadan önce kendinden bahsetti. Kuşadası'nda yaşıyormuş. İstanbul Dar-ül Muallimin'i (Öğretmen okulu) bitirdikten sonra silahaltına alınarak Milli Mücadeleye "Kurtuluş Savaşı" katılmak üzere cepheye gönderilmiş. Savaş sona erdikten sonra terhis edilerek bizim okula tayin edilmiş. İlk talebeleri bizlermişiz. Bize Hesap, Hendese (Geometri), Terbiye-i Bedeniye (Beden Eğitimi) derslerine gelecekmiş. Derslere girmeye başlayan İsmail Bey, bir gün Beden Eğitimi dersine elinde bir torba ile geldi.

Sporun ne olduğunu genel olarak sorarak; Güreş, avcılık, koşu, uzun ve yüksek atlama derken futbol, voleybol gibi oyunlardan bahsederken torbayı açtı ve içinden "Potin" ama taban acayip bir de yeşil-beyaz çubuklu bir fanila, son olarak iri bir top çıkardı. Yazı tahtasına da kroki gibi bir takım çizgiler çizdikten sonra bize futbolu anlattı. Birkaç ders sonra da Gölbucağı mahallesinde bir çayırdaki taşlardan kale çizgileri yaparak oynamaya başladık. Ama ne oyun! Sahada top nerede yirmi oyuncu onun peşinde.

Bu curcunayı gören futboldan anlasın anlamasın gülmekten katılırdı. Okul tatilinde İstanbul'da okuyan Sayın Necati Giresunlu Galatasaray'da. Bir de Sayın Sabri Sözer ağabeylerimizin yardımlarıyla epey bir şeyler öğrendik. Sonraları, İstanbul ve İzmir'den Bartın'a gelen memurların çocuklarının katılmasıyla bilgimiz daha da gelişti. O sıralarda Bartın'da Avukat Hasan Turna, Ziraat Yüksek Mühendisi Galip Samancıoğlu ve kardeşi

Kemal Samancıoğlu beyler tarafından kurulan ‘‘BirleŒme Yurdu’’ gibi futbol Œubesi açtılar. B.Y. nin kuruculardan daha genç yaŒta olanlar, İbrahim Cemal AliŒ, Agh Orhon, Hüseyin Cevdet akıroğlu, Foto Nuri Yüksel ve Œehir okullarındaki genç öğretmenler katılmıŒlardı.

B.Y. nn spor Œubesinin baŒında Hocamız İsmail Bey aynı zamanda futbol takımı kaptanıydı. Rengi yeŒil beyazdı. Zira hocamızın İstanbul’daki kulübü Vefa imiŒ. O sıralarda, Genel Merkezi Ankara’da bulunan Türk Ocağının Bartın’daki Œubesinin idarecileri PaŒa Mehmetoğlu ifti Mustafa Bey (Mustafa Eken), YirmibeŒlođlu Hasan Efendi, Rafet GneŒ Bey, Spor Œubesini de Sayın Necati Giresunlu, YaŒar, İhsan, Œekuri, Hayri kardeŒler ile Abdullah Fındık teŒkil ediyordu. Necati Giresunlu Galatasaraylı olduğu için kulübün renkleri de sarı-kırmızı idi. Bu karŒılaŒmanın gazete haberi Œu Œekildedir;

Zonguldak Bartın Futbol maçı

Zonguldak Türk ocağı, Bartın Türk ocağı; Zonguldaklı Türk kardeŒlerimiz bayramda Bartın’ı ziyaret ettiler. Bartınspor ’un hayatında 10 Nisan 1926 PerŒembe unutulmayacak bir gündür. Bir gün evvel gelen sevgili misafirlerimiz Zonguldak Türk ocağı spor Œubesi o gece istirahatlerinden sonra ertesini gün ma vaktine kadar Bartın’ı muhtelif mahallerini ve istiklal mektebini ziyaret etmiŒlerdir. Saat 15 de Türk ocağında soyunup beraberce Asmadaki sahaya geldiği zaman Œimdiye kadar At yarışlarının bile nadiren toplayabildiği azim bir halk kitlesi karŒısında kaldık. Muhterem ahalimizin spora gstermiŒ olduğu alaka Œayan-ı iftihar dır.

Evvela alkıŒlar arasında misafirlerimiz yeŒil - siyaha ve arkasından takımımızda kırmızı - sarı formalar ile sahaya ıktılar. Fotoğraflar alındıktan ve kaleler imtihan edildikten sonra misafirlerimizle beraber Bartın’a teŒrif eden Ereğli Œirketi mühendislerine ve hakemlerine iek verilerek oyuna baŒlandı (Zonguldak Bartın Futbol maçı, (1926, 3 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, Latinize alıŒması, s. 58).

Bu iki kulübün karması ilk maçını Zonguldak Türk Ocağı takımı ile yapmıŒ 1-1 berabere kalmıŒtı. İkinici maçını da Bartın’da Kastamonu Lisesi ve ğretmen Okulu Karması ile yapmıŒ ma 0-0 beraber bitmiŒti. 1935 yıllarında B.H.E. takımlarında ğretmen Œaban Dalay, Hikmet, Suphi, Suavi, Sunuhi Alemdar, Necati Yüce ve Necati zener ile hatırlayamadığım birçok arkadaŒlar ile futbol oynamıŒtık.

Rahmetli ğretmen Œaban Dalay, yaradılıŒtan futbolcu fevkalade enerjik, kale dıŒında her mevkide oynayan çok üstün bir kabiliyetti. Sert ve hiç yorulmayan, futbola kanamayan bir varlıktı. Bartın’da çok futbolcu yetiŒtirmiŒ olup oyuna asılmayan veya isteksiz oynayan talebelerini tokatlardı. Bartın onun zamanında futbolun altın devrini yaŒamıŒtır. 1935’lerde Türkiye’imizdeki Spor kulüpleri amatrd. En geliŒmiŒ spor dalı da

futbol olduğu halde, futbolcuların hepsi amatördü. Kulüp renkler bağlılık son derece candan ve samimiydi. Bizim mutimizde amatörlüğün en canlı temsilcisi Öğretmen Şaban Dalaydı. (Çilsüleymanoğlu, 1996, 256)

Cuma günkü Futbol maçı

Safranbolu Yeşilyurt futbol takımı Bartın'a gelmiş ve Cuma günü Asmadaki sahada Bartın Türk ocağı takımıyla karşılaşmıştır. Hakemimizin Ademi müsaadesine mubni muyassalen bahis edemeyeceğimiz bu müsabaka umumiyet itibariyle şayan-ı memnuniyet bir nezaket ve hüsnüniyet ile cereyan etmiştir. Böylece kuvvetli ve aynı zamanda idmanlı görünen misafirlerimiz ilk haftayı da zafere karşı bir galip mevkiindeydiler. 2. hafta yenik bitmesiyle başladılar 4-0 kalarak takımımızın yaptığı gol heyecanından bunalan muma-şakirleri halkı bir seryelle doldurdu. Ve bu suretle alkışlar arasında oyun 1-1 beraberlikle neticelendi (Cuma günkü Futbol maçı, (1926, 2 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, Latinize Çalışması, s.70).

Bartın Gazetesinin Osmanlıca olan bu baskısının tercümesi yapılmasıyla B. T. O. Spor faaliyetleri bünyesinde futbol müsabakaları çevre illerin futbol takımlarıyla yapılan maçlar deplasman da yapılmış ve bir hafta sonu misafir takımı ağırlayan Bartın diğer hafta diğer illere gitmiştir. Bu dönemde spor çalışmaları tamamen amatör olarak yapıldığı için sporcular ve spor teşkilatının üyeleri kendi imkânlarıyla otomobil kiralayarak gitmişleridir. Günümüz açısından bakıldığında bu olayın olası karşılanması mümkündür ama 1926 yılında savaştan yeni çıkmış yeni bir ülkenin bir ilçesinde vasıta bulmak ve bunu sporcular için tahsis etmek müthiş bir olaydır. Ayrıca Bartın'ın ilk futbolcularından Abdullah Fındık'ın anılarından yola çıkarsak 12 Haziran 1926 da Zonguldak'a gidilirken çekilmiş olan fotoğrafta (Resim. 5) sporcuların kulüp yönetimi tarafından tüm spor malzemelerinin alınması, müsabaka öncesi takım elbiseleri giydirilmesi ve ellerinde Atatürk'ün 1925 yılında şapka devriminde Kastamonu'da giydiği panama şapkanın aynısından alınmış olduğunu görmekteyiz. Dönem şatlarını göz önüne aldığımızda Bartın eşrafının spor olaylarına çok önem verdiğini görmekteyiz.

Kardeşlik Yurdu Spor Teşkilatı

Haber aldığımızı göre 14 teşrinievvel Salı günü akşamı Kardeşlik Yurdunda fevkalade bir içtima akdedilmiş ve iki saat devam etmiştir. Bu toplanmada spor teşkilatı ve saire hakkında görüşülerek futbol ve voleybol sporlarının kabulü ile birer şube açılarak aza kaydına başlanılmasına karar verilmiştir. Futbol ve voleybol için lüzumu olan ağ, top ve formalar İstanbul'dan sipariş edilmiştir. Yeni kaymakamımız Tevfik Beyefendinin de fazla ehemmiyet verdiği bu ve emsali spor teşkilatının payidar ve tekâmül etmesine ve bu suretle memleket gençliğinin zinde olarak yetişmelerini temenni ederiz.

Yeni yetişen gençlerde, fena temayüllerden kendilerini korumak için nurlu bir cereyan uyandığına şahit olmaktadır. 10 Mayıs cumartesi günü, bu cereyandan doğan ve “Kardeşlik Yurdu” unvanıyla 18-19 yaşındaki gençlerin kurduğu cemiyetin teşekkülü münasebetiyle Fırka salonunda bir toplanma yapıldı ve davetlerin hepsi gençlerin gagesinin muvafık bularak takdirlerini beyan ettiler.

Kardeşlik Yurdu, büyük maksatlara ve külfetli mesaiye ihtiyaç gösterecek programla ortaya çıkmıyor. Maksat ve gagesi yeni yetişen gençleri bir araya toplayarak geniş bir kardeşlik rabıtası kurmak ve azasını fena yollardan korumaktır. Yarınki nezih cemiyetin esasını teşkil eden bu “namzet” gençlere muvaffakiyet dileriz (Kardeşlik Yurdu, (1930, 19 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.244)

1922 yılında Kırtepe mektebi öğretmeni İsmail Erdoğan’la başlayan futbol çalışmaları 1926-1927 yılları arasında müsabakalarla taçlandırılmış ancak bu dönemden sonra futbol çalışmalarına ara verilmiştir. Dönemde ışık tutacak verilerin elimizde bulunmamasından dolayı bu yıllar arasında neden spora ara verildiğini tespit edilmemektedir.

Spor ve Gençler, Futbol hevesi gençlerimiz arasında yeniden canlanıyor

Uzun zamandan beri boş duran futbol sahasında, bir iki haftadır gençlerin futbol egzersizleri yaptıklarını memnuniyetle görüyoruz. Sırf kendi hevesleriyle bu sahada toplanan gençlerin çoğu yeni yetişen heveskârlardır. Bunların arasında, beş altı yıl evvel ki parlak gençlik ve spor hareketlerine karışmış eski futbolcularda görülmektedir. Bu gençler, eğer esaslı bir çalışma zeminini bulabilseler, her halde bugün zevk ve iftiharla hatırladığımız beş altı yıl evvel ki spor canlılığı da yeniden vücut bulacaktır. Bunun için lazım olan şey alaka ile çalışma, bilhassa programlı çalışma isteyen işlerde çalışmasını bilmektedir.

Beş altı yıl evvel ilk defa Birleşme Yurdu sonra Türk ocağının himayesi altında göze görünecek derecede varlık gösteren sporcu gençliği, bugün evvelkinden daha ziyade kuvvetli olarak yetiştirmek mümkündür. Bilhassa, son günlerde Ankara’dan alınana haberler, Cumhuriyet Halk Fırkası Umumi, merkezinde gençlik teşkilatı hakkındaki müzakereler ümit verecek müjdelerdir.

Filvaki, vilayet merkezimizde ve Ereğli, Safranbolu gibi kazalarımızda gençlik teşkilatı zaten iftihara değer şekilde muntazaman çalışmaktadır. Fakat teessürle söyleriz ki Bartın’ımız da bu sahada bir ölüm sukutu vardır. Kurulan teşkilat maalesef yürütülememiş, gençlik bağlamak için hiçbir şey yapılmadığı gibi husule gelen makûs neticenin çaresini de arayan olmamıştır.

Şu vaziyet, bizi vilayet merkezimizle diğer kazalarımızdaki canlılığa gıpta ve hasretle baktırıyor. Daha dört beş yıl evvel gençlik hareketleriyle gürleyen ve “Genç Bartın” vasfını bihakkın kazanan Bartın, bir öksüz gibidir. Niçin? Bunu tabii uzun sürer. Fakat elbette bu sukutun sonunda yine bir canlılık olacaktır ve bu canlılığı kuvvetle eminiz ki gençliğin daima bağlı kaldığı Fırkamız yaratacaktır (Spor ve

Gençler, Futbol hevesi gençlerimiz arasında yeniden canlanıyor, (1933, 12 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s. 413.).

İ. Cemal Aliş'in 12 Eylül 1933 yılında yazdığı köşe yazısından yola çıkarak Bartın'da spor olayları tamamen durma noktasına gelmiş ve bir grup genç tarafından antrenmanlara başlanılarak tekrar spor faaliyetlerini canlandırmak için eski futbolcularla bir araya gelmiştir. Bu yıllarda Zonguldak merkezi ve diğer ilçelerde sporun canlı olduğunu ve Bartın ahalisinin de birkaç yıl evvel kendilerini onurlandıran müsabakaların ve sporcuların tekrar canlanmasını ve bunu yapmak için de C.H.F. nin merkezlerde gençlik teşkilatlarına önem vermesidir.

Ereğli gençleri Bartın'a geldi.

Ereğli Gençlerbirliği'ne mensup 41 genç geçen Perşembe günü öğleden sonra hususi bir motorla Bartın'a gelmişler. Misafirlerimizi iskelede belediye reisi Kadri beyle gençlerimizden bir kısmı karşılamışlardır. Ereğli gençler kendileri tarafından idare edilen bando mızıkça ile şehre girmişler, firkaya inmişlerdir.

Ereğli gençleri futbol takımlarıyla beraber geldiklerinden futbolcularımızla bir maç yapmayı arzu etmişlerdir. Fakat Gençlerbirliği'nin spor kolu henüz hazırlıklarını bitirmedikleri için buna evvela imkân görülememişse de sonra futbolcu gençlerimizden hemen mürte bir takım teşkil olunarak Ereğli misafirlerimizin arzularına muvafakat edilmiş ve iki takım Cuma günü saat 16:30 da Göl bucağındaki futbol sahasında karşılaşmıştır.

Mutat merasim yapıldıktan sonra hakemliğe her iki takımın muvaffakiyetiyle Ereğli gençleri arasından dış tabibi Refik Bey seçilmiş ve oyuna başlanmıştır. İddialı ve hazırlıklı bir maç olmadığı için oyunun safhaları hakkında tafliyat vermeyi fazla buluyorum, yalnız neticeyi kaydedeceğiz. Birinci haftayı 3-0 Bartın lehine bitti. Bartın gençleri ikinci haftayı da 3 gol daha attılar. Oyunun bitmesine birkaç dakika kalarak da Ereğliler bir sayı yaptılar. Böylelikle maç 6-1 lehimize bitmiş oldu. Maç sonuna kadar maç çok samimi bir şekilde geçmiş en küçük bir kırgınlık olmamıştır. Maçı seyretmek için sahayı dolduran binlerce halk iki komşu kaza gençlerini müteaddit defalar alkışlamışlardır.

O akşam Gençlerbirliği tarafından memleket mahfilin bahçesinde misafirlerimiz şerefine 150 kişilik bir çay ziyafeti verilmiştir. Çaylar içilirken Bartın Gençlerbirliği idare heyetinden spor kolu reisi Samancıoğlu Kemal Bey bir nutuk söyleyerek iki memleket gençliğinin tanışmasına vesile olan bu ziyaretten memnuniyetle bahsetmiştir. Bu nutka Ereğli Gençlerbirliği namına dış tabibi Refik Bey çok samimi ve nazikâne bir cevap vermiş ve teşekkür etmiştir. Toplantı geç vakte kadar devam etmiştir. (Ereğli gençleri Bartın'a geldi Cuma günü yapılan futbol maçını E-1 <Bartın> kazandı, (1934, 25 Temmuz). s,455)

1934 yılında Ereğli Gençlerbirliği'ne mensup 41 kişilik bir kabile Bartın'a futbol müsabakaları için gelmiştir. Bu müsabaka için daha önceden bilgi verilmesine karşın Bartın sporun federe bir kulüp olmaması, gençlerin futbol antrenmanlarına yeni başlaması ve sistemli olarak çalışmamasından dolayı karşısına bir takım çıkarılamayacağını belirtmiştir. Ancak bu büyük kafilenin geliş amaçlarına istinaden futbola meraklı gençlerden bir takım oluşturulmuştur. Müsabakaya halk tarafından çok sayıda izleyici katılmıştır. Bu habere göre aslında mühim olan bu takımların galibiyeti ya da mağlubiyeti değildir önemli olan bu gençlerin spor ruhuyla birleşmesidir.

Spor hareketleri canlanıyor Bartın Spor kulübü federasyona kabul edildi.

Halkevi spor komitesinin himaye ve idaresine geçen Bartın Spor kulübü bir buçuk ay önce federasyona alınmak üzere Zonguldak Mıntika Başkanlığına müracaat etmişti. Aldığımız malumata göre kulübümüzün bu dileği kabul edilmiş ve tescil edilmek üzere evrakı Ankara'ya gönderilmiştir. Vilayetimizde futbol birincilik maçlarının birinci devresi bitmiş, ikinci devre maçları başlamıştır. Kulübümüz tescil muamelesi bitmediği için bu maçlara iştirak edememiştir (Spor hareketleri canlanıyor < Bartın Spor> kulübü federasyona kabul edildi, (1935, 17 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s, 503).

27 Temmuzdan sonra Zonguldak'ta yapılacak olan kupa maçlarına katılmak için yapılan teklif federasyon başkanlığınca kabul edilmiş. Bartın Spor büyük gayret ve hevesle çalışmalara başlamıştır. Faaliyete geçen kulüp en önce spor işlerine önem vermiş kürek sporu için birkaç takım teşkil etmekle beraber eskiden mevcut futbol takımı da kuvvetlendirmeye çalışmıştır. Bartın Belediyesi ise spor alanında düzenleme yaparak takıma destek vermiştir. Bu faaliyetlerden sonra 25 Ağustos 1935 de Bartın spor Kozlu sporla bir müsabaka yapmıştır federasyon faaliyetleri tam olarak profesyonel olmadığı ve Bartın'da futbol hakemi bulunmamasından dolayı hakemliği iki takımında kabulüyle bir sporcu yönetmektedir. Müsabaka Bartın 3 – Kozlu 2 olarak sonuçlanmıştır.

22 Eylül 1935 de Özel bir maç için Bartın'a çağrılan Zonguldak spor futbol takımı ile yapılan karşılaşmada 4-1 Zonguldak'ın galibiyeti ile sonuçlanmıştır. C.H.F. tarafından Zonguldak'ta Futbol müsabakaları tertip edilmiştir. Müsabakalar ilk önce yıldız takımların karşılaşmasıyla başlamıştır. Zonguldak spor ve Bartın spor maçı 1-1 sonuçlanmıştır. 2 Ağustos 1937 de Cumhuriyet Halk Partisinin koyduğu gümüş kupa üzerine tertip olunan futbol müsabakaları yapılmıştır. Bartın spor, Zonguldak sporu 2-0 yenmiş ve üç bine yakın seyirci maçı merak ve heyecanla takip etmiştir.

Büyük Spor Eğlenceleri

Bartın – Kozlu futbol maçı yapıldı. Bartın spor 1 e karşı 3 sayı ile galip geldi.

Hususi bir maç yapılmak üzere spor kulübümüzce Bartın'a dava edilen Kozlu futbol takımı ile Bartın takımı Pazar günü spor sahamızda karşılaşmışlar ve takımımız 1 e karşı 3 sayı ile Kozlu takımını yenmiştir. Kozlu sporcuları kulüp reisi Haşmet'in başkanlığında ve 35 kişilik bir katile halinde cumartesi sabah gönderilen motorla o gece saat 24 de Bartın'a gelmişlerdir. Misafirler sporcular ve gençler tarafından karşılanmışlardır. Mutat merasiminden sonra maç saat 17 de başlamıştır. Önce üstün vaziyette oynayan Bartın takımı haftaymın sonlarına doğru üstünlüğünü kaybetmiş ve Kozlular Bartın kalesini epeyce sıkıştırmışlardır. Buna rağmen birinci yarıyı 0-0 berabere bitmiştir. İkinci yarıyı da kaleler değiştikten sonra Bartın oyuncuları gayrete gelmişler ve ilk çeyrek saat içinde birinci golü atmışlardır. Bu gole Kozlu oyuncuları itiraz etmişlerse de hakem kararından dönmemiştir. Biraz sonra ikinci golü atan Bartın takımı gayrete gelmiş ve haftaymın son çeyreğinde üçüncü golü kaydetmiştir.

Bu sırada akşam olmuş ortalık kararmaya başlamıştı top zor görünüyordu hakem saatine bakarak haftaymın bitmesine birkaç dakika kaldığını işaret etti. Tam bu sırada Bartın takımı aleyhine bir penaltı verildi. Böylece Kozlu takımı ilk ve son golünü attı. Oyunda bitti. O gün senenin en sıcak günlerinden biri olmakla beraber maçı kalabalık bir seyirci kitlesi tarafından takip edilmiştir. Misafirlerimiz o akşam birkaç saat istirahatten sonra gece saat 22 de yine motorla Bartın dan ayrılmışlardır. Ve samimi suretle uğurlanmışlardır (Bartın – Kozlu futbol maçı yapıldı, (1938, 18 Ağustos) *Bartın Gazetesi*, s.656).

Bu dönemde, ülke çapında genç neslin spor alanında eğitilmesi, toplumun dinamik ve sağlıklı bir yapıya kavuşması için yurdun dört bucağında “Gençlik Teşkilatları” kurulması düşünülmüş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce 29 Haziran 1938 tarihinde kabul edilerek 16 Temmuz 1938 tarihinde yürürlüğe girmiştir. “Beden Terbiyesi Kanunu'na göre, gençlerin, kurulacak olan “Gençlik kulüpleri” ne kayıt olup, boş zamanlarında beden eğitimi ve spor yapmaları zorunlu hale getirilmiştir. Bu kanunla ilgili olarak bir yönetmelik çıkarılmış ve il ve ilçe çapında hemen uygulamaya girilmiştir. Bu kanun gereğince Bartın da spor faaliyetlerini yürütmek ve denetlemek amacıyla 30 Ağustos 1940 yılında Bartın Kaymakamı Muzaffer Kuşakçıoğlu tarafından açılan “Bartın Gençlik Kulübü” birçok spor branşında faaliyete başlamıştır. Bartın spor dan sonra ikinci futbol takımı da bu kulüp bünyesinde “Bartın Gençlik Kulübü Futbol Takımı”dır.

Heyecanlı bir futbol maçı

Geçen hafta Bartın'a gelen Safranbolu karşılık takımı ile Bartın karşılık takımı 16 Ağustos Pazar günü spor alanında karşılaşmışlardır. Safranbolu: Temel Mennan Sami İsmet Halil Hüseyin Şerif Mustafa İbrahim Ali Avni. Bartın: Necati Sadri Mehmet Süreyya Nazmi Kemal İsmet Fehmi Salih Şaban Çakır. Maç saat 17.30 da

hakem Üsteğmen Faik'in idaresinde başlamış ve 3-1 Bartın takımı kazanmıştır (Heyecanlı bir futbol maçı, (1942, 28 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, Sayı: 775)

Futbolcularımız Karabük de, Bartın Spor, Demir Çelik takımını 1 - 0 yendi

Bartın - Spor kulübü futbolcuları, Karabük Demir - Çelik kulübünün daveti üzerine geçen cumartesi günü Karabük'e gitmişlerdir. İki takım arasında, 15 Ağustos pazar günü yapılan maçı, sıfıra karşı 1 sayı ile takımımız kazanmıştır. Gençlerimiz ertesi sabah Bartın'a dönmüşlerdir. Bu Spor karşılaşmasının gençlerimizde nasıl intiba bıraktığını ve maçın nasıl olduğunu sordüğümüz takım kaptanı Şaban, bize şunları söylemiştir:

Demir - Çelik kulübünün daveti üzerine Karabük' gitmiştik. Ancak gençlerimizin biraz tanıdıkları bir genç vasıtasıyla otobüse binerek kulübe varabildik. Ertesi gün, sahada tarafsız bir hakem aranırken, gençlerimiz sportmence bir jest yaparak Karabüklülerin seçtiği hakemi kabul ettiler. Sahaya çıkıldı. Takımımız, alışıktan olmadığı bir sahada oynamasına rağmen, tek kale oynayarak, ilk yarıyı 1-0 galip olarak bitirdi. Fakat kendi sahalarda yenilmeyi ağır gören Karabük oyuncularını, bütün gayretlerine rağmen, sayı kazanmaya muvaffak olmayınca, takımımızı başka oyunlarla yenmeye uğraştılar. Hatta oyunun sonlarına doğru Karabük santraforu beklerimizden birini tokatlayınca, takımımız sahadan çekilmek zorunda kaldı. Hele, bunun üzerine takımımıza bir penaltı cezası vermek isteyen hakemin hareketi bizi pek üzdü. Maçtan sonra, hiçbir idareci ve hiçbir mesuliyet sahibi arkadaşla buluşmamız imkânı olmadı. Bizi yalnız bıraktılar. Otelde, bazı arkadaşlarımız yerde yattılar. Çünkü 15 kişiye karşı 8 kişilik yer hazırlanmıştı. Bununla beraber, sporcu centilmenliğini bilen arkadaşlarımız Karabüklülere hiç de muğber değillerdir. Kendileriyle bizim sahamızda veya başka sahalarda karşılaşmaya her zaman hazır dırlar. Buyursunlar diyoruz (Futbolcularımız Karabük de, Bartın Spor, Demir Çelik Takımını 1- 0 Yendi, (1943, 17 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.818.)

Bartın – Zonguldak E.K.İ

Zonguldak E.K.İ Gençlik kulübü futbolcularından 19 kişilik bir grup geçen cumartesi günü yapılan maçta takımlar şöyle kurulmuştur. Bartın: Orhan Mehmet Kemal Suat Zeki Cevat Şaban Şükran Rahmi Bekir Cemal. Zonguldak E.K.İ: Nuri Süreyya Fuat İtamit Ferhat Mehmet Nazmi Tufan Cevat Macit İsmet

Pazar günü yapılan ilk maç 18 de başlamıştır. Penaltıdan 7. Dakikada Hamid'in attığı gol ile misafirler 1-0 öne geçmişlerdi. İkinci devrede Nazmi'nin kornerden attığı ikinci ve Ferhat'ın attığı kafa golü ile 3-0 öne geçmişlerdir. Son dakikada Şaban Dalay'ın attığı golle Zonguldak E.K.İ gençlik kulübü 3-1 galip gelmiştir. Pazartesi yapılan ikinci maçta Zonguldak takımı Bartın takımı 3-2 yenmiştir. Zonguldak gençler Salı günü Zonguldak'a dönüştür (Bartın – Zonguldak E.K.İ, (1945, 13 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s, 912)

Gençlerimiz Ereğli'de

Bir maç yapmak üzere Ereğli'ye çağırılan futbolcu gençlerimizden bir grup 28 Temmuz Cumartesi günü hususi surette kiralanmış bir motorla Ereğli'ye gitmişler ve

gece vardıkları Ereğli de çok iyi karşılanmışlardır. Ereğli ve Bartın takımları 29 Temmuz Pazar günü karşılaşmışlardır.

Maçı 2-0 takımımız kazanmıştır. Gençlerimiz Ereğli de gördükleri iyi kabulden şükranla bahsetmekte ve Ereğli halkının yüksek spor terbiyesini övmeye değer bulmaktadırlar (Gençlerimiz Ereğli’de, (1945, 9 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.914.)

Çaycuma – Bartın futbol maçı Bartın 4 – Çaycuma 2

Bartın: Sedat İslam Bedirhan Cevat Mehmet Sıtkı Fuat Suat Şaban Cemal Pertev. Çaycuma: Akova Niko Kemal Saim Onnik Sadık Miki Nazar Marko Mıgır Dursun. Oyuna Bartın takımı başlamış çoğu İstanbullu askerlerden mürekkep Çaycuma takımı Bartın kalesini yoklamaya başlamıştır. Bartın takımı 4. Dakikada Fuat’ın ayağı ile ilk gollerini atmışlar. 20. Dakikada Şaban Dalay’ın 27. Dakikada penaltıdan Mehmet’in ve 33. Dakikada Suat’ın ayaklarıyla 3 gol daha atan Bartın 4-0 öne geçmiştir. Gevşek oynayan Bartın 2 gol yiyerek maçı 4-2 galip bitirmiştir. Hakem Zonguldak kömür spordan Muhlis olup maçı umumiyetle güzel idare etmiştir (Çaycuma – Bartın futbol maçı Bartın 4 – Çaycuma 2, (1946, 27 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s, 970)

Çatalağzı – Bartın 4-2 Bartın takımı kazandı.

Halkevimiz daveti üzerine gelen Çatalağzı ile Bartın takımı maç yapmış ve kadroları şöyledir.

Bartın: Altan Mehmet Bedirhan Sabahattin Şaban Sait Cemal Suat Orhan Şükran Ruhi. Çatalağzı: Aziz Osman Nazım Mehmet Ferhat Musa Mecit Hasan Cani Yılmaz Goller 1.Dakikada Osman kendi kalesine Bartın Çatalağzı o oyunu ortalarında Bartın santraforu Orhan 2. Golü attı 2-0 ikinci devre 46. Dakikada Coni 2-1 yaptı. Bartın bu gole Orhan ve Şükran’ın fevkalade şutlarıyla 4-1 yapmışlarsa da Çatalağzı bir gol atarak durumu 4-2 yapmış ve maçta böylece bitmiştir (Çatalağzı – Bartın 4-2 Bartın takımı kazandı, (1947, 12 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s, 1007).

Zonguldak - Bartın Futbol Maçı

Zonguldak Gençlikspor futbol takımı katile başkanı Mehmet Sertkayanın idaresinde 20 kişilik bir grup halinde, bir maç yapmak üzere, geçen Pazar günü saat 12 de şehrimize gelmiş ve gençler tarafından karşılanmıştır.

Saat 17.30 da Bartın takımının ilk vuruşuyla oyun başlamıştır. Oyunun ilk beş dakikası her iki takımın mütereddit vuruşlarıyla geçmiş, onuncu dakikada Hüseyin’den güzel bir pas alan Sait, aynı güzellikle kaleye havale etmiş ve böylece Bartın takımı ilk golünü yapmıştır.

Maç bundan sonra hızlanmıştır, Bartın takımı rüzgâr altında olmasına rağmen nadiren sıkışık duruma düşürerse de müdafaada bilhassa Bedirhan’ın yerinde çıkışlarıyla akınlar kolayca önleniyordu. İkinci yarıda baskısını sürdüren Bartınspor takımı maçın sonucunda 3-0 kazanmıştır (Zonguldak - Bartın Futbol Maçı, (1948, 1 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1056.).

Futbolcularımız Zonguldak'ta

Üzülmez Gençlik Kulübünün davetlisi olarak, Gençlik Kulübümüze mensup 25 kişilik bir katile, Pazar günü Zonguldak'a gitmiştir. Üzülmez Gençlik Kulübü idarecileri, misafirlerini Zonguldak istasyonunda karşılamışlar ve otobüslere binilerek Üzülmez maden bölgesine gidilmiştir. Üzülmez de gençlerimize mükellef bir öğe yemeği verilmiştir. Saat 16 da Üzülmez sahasında yapılan maçı 2-0 Üzülmez takımı kazanmıştır. Birinci devre 1-0, ikinci devre 2-0 bitmiştir. Gençlerimiz kardeşçe uğurlanarak akşam Zonguldak'tan ayrılmışlar, gece Bartın'a dönmüşlerdir (Futbolcularımız Zonguldak'ta, (1954, 29 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.1451.)

Düzce gençleri Bartın'da

Gençlik Kulübünün daveti üzerine evvel ki gece şehrimize gelen Düzce Gençlik Kulübü futbol takımı, dün Bartın Gençlik takımıyla karşılaşmış ve takımımız maçı 4-1 kazanmıştır. Maç samimi ve zevkli olmuş, halkoyuna büyük miktarda rağbet göstermiştir. Düzcü gençler bugün öğleye doğru Bartın'dan ayrılacaklardır (Düzce Gençleri Bartın'da, (1954, 5 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.1444.)

Devrek'te Maç

Devrek Gençlik Kulübünün daveti üzerine, Gençlik Kulübümüze mensup 40 kişilik bir katile evvelki gün Devrek'e gitmiştir. Futbol takımımız Devrek takımıyla yaptığı maçı 3-1 kazanmıştır. Gençlerimiz gece Bartın'a dönmüşlerdir (Devrek'te Maç, (1954, 13 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1455.)

Kilimli takımını 3-1 yendik.

Gençlik Kulübümüzün daveti üzerine evvel ki gün şehrimize gelen Kilimli futbol takımı, takımımızla yaptığı maçı 3 e karşı 1 sayı ile kaybetmiştir. Necmi Balık'ın hakemliği altında yapılan maç samimi olmuştur. Kilimli gençleri kardeşçe uğurlanmışlardır (Futbol Maçı, (1954, 25 Mayıs). *Bartın Gazetesi*. s. 1443.)

Takımımız Demirspor ile berabere kaldı

Gençlik Kulübünün davetlisi olarak Pazar günü şehrimize gelen Çatalağzı Demirspor futbol takımının, öğleden sonra takımımızla yaptığı maç 2-2 beraberlikle sona ermiştir. Çatalağzı gençleri arkadaşça uğurlanarak Bartın'dan ayrılmışlardır (Futbol Maçı, (1954, 18 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.1441.)

Futbol maçı

Gençlik Kulübünün daveti üzerine evvel ki gün şehrimize gelen Zonguldak lig ikincisi Teknik spor futbol takımı ile takımımız arasında o gün öğleden sonra yapılan futbol maçı 1-0 Gençlik Kulübü takımının galibiyetiyle sona ermiştir. Maçın özeti; birinci devre 0-0 beraberlikle bitmiştir. İkinci devrede Metin Şaban' dan aldığı pası güzel kullanarak takımını 1-0 galip duruma geçirmiş ve oyun bu şekilde sona ermiştir. Maç samimi olmuş, Zonguldaklı gençler kardeşçe uğurlanarak Bartın'dan ayrılmışlardır (Futbol Maçı, (1954, 11 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.1439.)

Futbol maçı

Maç yapmak üzere şehrimize gelen Kozlu Yıldırımspor 18 Nisan Pazar günü Gençlik Kulübünün futbol takımıyla karşılaşmıştır. Maç 1-0 Yıldırımspor' un galibiyetiyle sona ermiştir (Futbol Maçı, (1954, 28 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.1435.)

Futbol maçı

Gençlik Kulübümüzün davetlisi olarak geçen Pazartesi günü şehrimize gelen Zonguldak E.K.İ Merkez Atölyesi futbol takımı ile yapılan maçı 4-0 takımımız kazanmıştır. Zonguldak takımı; Şener, Yılmaz, Yılmaz, İrfan, Yavuz, Halil, Çetin, Celal, Kaya, Vural, Sinan. Bartın Takımı Turgut, Saffet, Şenel, Necmi, Hayri, Özcan, Günnur, Yalçın, Metin, Şaban, Şücaettin. Hakem: Meftun Aliş.

Zonguldaklıların vuruşu ile başlayan oyunun ilk yirmi dakikası golsüz, fakat Bartın takımının hâkimiyeti altında geçmiştir. Devrenin sonlarına doğru Hayri ve Yalçının attıkları gollerle birinci devre 2-0 Bartın takımının galibiyetiyle sona ermiştir. İkinci devrede hâkim bir oyun tutturarak takımımız yine Yalçın Metinin attıkları iki golle maçı 4-0 Bartın takımı kazanmıştır. Zonguldaklı gençler samimi şekilde uğurlanarak şehrimizden ayrılmışlardır (Futbol Maçı, (1955, 26 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.1527.).

Futbolcularımız Zonguldak'ta

Gençlik Kulübümüzün futbol takımı, Zonguldak Terakkispor kulübünün davetlisi olarak, maç yapmak üzere Pazar günü Zonguldak'a gitmiştir. Kulübün İdare Amiri vekili muhasebeci Orhan Önder'in başkanlığında 18 kişilik bir katile halinde sabahleyin Zonguldak'a giden gençlerimiz kardeşçe karşılanmışlardır. Zonguldaklı gençler, gençlerimize dostça tezahürat yapmışlardır.

Maç, saat 16 da başlamıştır. Takımımızın ilk anlardan itibaren rakip sahaya indiği ve sık sık gol pozisyonlarına girdiği görülüyor, fakat Terakki spor müdafaasının cansiperane gayreti takımımızın netice almasını önlüyordu. Takımımızın devamlı baskısı altında ilk devre 0-0 bitmiştir. İkinci devrede hemen hücumla geçen Terakki sporluların akını bek hattımızda kırılmıştır. Müteakip hücumlar da verimli olmamış; takımımızın gayretli oyunu ve kaleci Necmi'nin şahane kurtarışları seyircilerin tezahüratlarına vesile vermiştir. Takımımızın hâkimiyeti pek barizdi. Dakikalar takımımızın baskısı altında geçmiş ve neticeyi değiştirecek golü iki taraf da çıkaramadığından, maç aynı samimi hava içinde 0-0 beraberlikle sona ermiştir. Gençlerimiz yine kardeşçe uğurlanarak akşam Zonguldak'tan ayrılmışlar, gece Bartın'a gelmişlerdir (Futbolcularımız Zonguldak'ta, (1955, 17 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.1525.)

Futbol maçı

Gençlik Kulübünün davetlisi olarak gelen Zonguldak Terakki-spor kulübü futbol takımı ile takımımız arasında Pazar günü yapılan maçı 2-1 takımımız kazanmıştır (Futbol Maçı, (1955, 3 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.1522.)

Futbol maçı

Gençlik Kulübünün davetlisi olarak Pazar günü şehrimize gelen Çatalağzı Gençlik Kulübü futbol takımı ile takımımız arasında yapılan maç 0-0 beraberlikle sona ermiştir. Çatalağzı takımı şöyle kurulmuştu; Yüksel, Ferhat, K. Doğan, Acar, Ceyhun, Doğan, Metin, Hakkı, Ceyhun, Adnan, Sait. Bartın takımı ise şöyle kurulmuştu: Turgut, Nadi, Bedirhan, Barbaros, Hayri, Ahmet, Özcan, Şaban, Yalçın, Metin, Şecaattin. Hakemliği Necmi Balık yapmıştır. Maç samimi olmuş, Çatalağzı gençleri gece kardeşçe uğurlanarak Bartın'dan ayrılmışlardır (Futbol Maçı, (1955, 5 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.1515.)

Futbol maçları

Birbirini takip eden iki Pazar günü şehrimizde iki futbol maçı yapılmıştır. 20 Mart Pazar günü Gençlik Kulübümüzün davetlisi olarak şehrimize gelen Karabük Demirçelik takımı, Bartın takımı ile yaptığı maçı 1-0 kaybetmiştir. Karabük takımı tek mağlubiyet golünü, kendi oyuncularından birinin yanlış vuruşu ile yemiştir! Oyun hayli mücadeleli geçmiştir. İkinci maç ise 27 Mart Pazar günü, vaki tekliflerinin kabulü üzerine şehrimize gelen Zonguldak Teknikspor takımı ile yapılmıştır. İlk devrede Günnur ve Yalçının attıkları gollerle 2-0 galip duruma geçen takımımız Şaban'ın ikinci devredeki bir golü ile maçı 3-0 kazanmıştır (Futbol Maçları, (1955, 29 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.1513.)

Pazar günü yapılan futbol maçı

Evvel ki gün, Gençlik Kulübünün davetlisi olarak şehrimize gelen Zonguldak Terakki-spor futbol takımı ile Bartın takımı arasında Asma spor alanında bir maç yapılmıştır. Maçı 4-0 Bartın takımı kazanmıştır. Zonguldak takımı şöyle kurulmuştu; Yalçın - Feridun, Osman - Şenol, Hüseyin, Metin (Coşkun) - Bülent, Cemal, Şahin, Yalçın, Gönül. Bartın takımı da şöyle kurulmuştu; Turgut, Barbaros, Şecaattin Şeref, Bedirhan, Niyazi - Ünver, Harun, Fikret, Şaban, Rauf. Hakem: Meftun Aliş Maç, saat 15 te başlamıştır. İlk dakikalar karşılıklı akınlarla geçmiştir. On beşinci dakikada santrafor Fikret'in aşırı bir vuruşu ile Bartın takımı ilk golünü yapmıştır. Bu golden sonra Bartın takımı gayrete gelmiş ve soldan Şecaattin'in ortalamasını güzel bir şekilde kullanan Fikret, takımına ikinci golü kazandırmıştır. Birinci devre de bu şekilde 2 - 0 sona ermiştir. İkinci devredeki sporcular daha hızlı bir tempo ile oyuna başladılarsa da Bartın takımı güzel oyununu bozmamış ve sağ açık Ünverin güzel bir vuruşu ile üçüncü golünü yapmıştır. Durum 3 - 0 olduğu zaman Zonguldak takımı akınlarını arttırmışlarsa da Bartın kalecisinin atik ve dikkatli hareketleriyle gol çıkarmaya muvaffak olamamışlardır. Oyunun sonlarına doğru sol içe geçen Bedirhan Bartın takımını dördüncü golünü kazandırmış ve maç da böylece 4 - 0 Bartın takımının galibiyetiyle sona ermiştir. Misafir gençler, samimi şekilde uğurlanarak akşam saat 19 da Bartın'dan ayrılmışlardır (Pazar Günü Yapılan Futbol Maçı, (1956, 23 Ekim). *Bartın Gazetesi*, s.1647.)

Gençlik Kulübü ile Zonguldak Esnaf Spor beraber kaldılar

Bartın Gençlik Kulübünün daveti üzerine geçen Pazar günü şehrimize gelen Zonguldak Esnaf Spor futbol takımının takımımızla yaptığı maç 1 - 1 beraberlikle bitmiştir. Maç çok samimi olmuştur (Futbol Maçı, (1956, 15 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.1616.)

Zonguldak'ta maç

Zonguldak Esnafspor gençlik kulübünün davetlisi olarak, Pazar günü, Kültür Derneği adına Zonguldak'a giden 30 kişilik bir gençlik kafilesi gece şehrimize dönmüştür. Saat 17.45 te Zonguldak Şehir Stadında başlayan maç 1-1 beraberlikle son ermiştir. Oyunun tafsilatını veriyoruz. Bartın takımı şöyle kurulmuştur; Turgut, Şeref, Ahmet, Barbaros, Ercüment, Turgut, Ünver, Harun, Özdemir, Şaban, Rauf (Orhan). Zonguldak takımı ise şöyle kurulmuştu; Faruk, Hüseyin, Çetin, Şenol, İsmet, Yaşar, Mustafa, Sudi, Güner, Ertuğrul, Mustafa.

Oyuna, takımımızın vuruşu başladı ve forvetimiz akın halinde hücumla geçti. Takımımızın yabancı bir sahada oynamasına rağmen, maçın 15 inci dakikasında sağ açık Ünver'in ortaladığı top, sol açık Rauf'un güzel bir vuruşu ile kaleye girdi: ilk gol. Bu şut, çok az rastlanan bir şekilde halk tarafından sürekli alkışlandı. Bundan sonra daha da açılan takımımız beş dakika sonra ikinci golü yaptıysa da hakem bunu saymadı. Bir ara hücumla geçen Zonguldaklılar, 35 inci dakikada bir gol atarak beraberliği sağladılar. İkinci devrede her iki takım da, karşılıklı akınlara rağmen gol çıkaramadığından maç 1-1 berabere sona erdi (Zonguldak'ta Maç, (1956, 14 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.1631.)

Pazar Günkü Maç

Bartın Gençlik Kulübünün davetlisi olarak Pazar günü şehrimize gelen Zonguldak Esnafspor futbol takımı Gençliksporla yaptığı maçı 2-1 kaybetmiştir. Birinci devrenin sonlarında Zonguldaklılar bir penaltı fırsatını kaçırmayarak ilk gollerini attılar. 1-0 mağlup duruma düşen Gençlikspor, soldan yaptığı bir akınlara ve sol açık Raufun ayağıyla beraberliği sağlayan ilk golünü attı ve devre 1-1 berabere bitti. İkinci devrede daha güzel oynayan Bartın takımı maçın bitmesine beş dakika kala soluc Harunun attığı golle 2-1 galip duruma geçmiş ve oyunu böyle bitirmiştir (Futbol Maçları, (1956, 31 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1628.)

Bartın'da bu yıllarda amatör liglerde oynayan futbol takımlarının yanı sıra ortaokul ve liselerin öğrencileriyle mahalle ligleri kurulmuştur. Bu takımlar Bartın spor ve Bartın Gençlik sporun alt yapıları görevini görmektelerdir. Bu mahalle liglerinde top oynayan Ruhi Tuncel deneyimlerini şu şekilde aktarmıştır;

23.03.1943 Bartın doğumluyum. Cumhuriyet İlkokulu, Orta mektep ve ardından Zonguldak lisesinden mezun oldum. Ortaokul yıllarımda öğretmenimiz Şaban Dalay'dı akranlarım içinde Şaban hocadan tek dayak yemeyen öğrencisi bendim sebebi bana göre

güzel top oynamamdır. Hoca ciddiyetsiz top oynayan çocukları döverdi genelde. Ben aynı zamanda izciydim. 9-10 yaşlarımda mahallemizde top oynamak isteyen çocuklarla toplanırdık ama topumuz olmadığı için, Gölbucağı'nda bir mezbaha vardı oraya gidip oradan hayvanların mesanesini alır temizler onları şişirip top yapardık. Onlar çok sağlam olur dikende bile patlamazdı. 1955 den sonra biz mahalleli gençler olarak büyüklerimizin de önyak olmasıyla Mahalleler arası lig maçları şeklinde turnuvalar düzenleme karar verdik. Takımlar; Kırtepe Mahallesi - Fener Gençlik, Aşağıkonak mahallesi – Kartal spor, Demirciler mahallesi – Gençler Birliği, Orduyeri mahallesi Fatih spor, Hendekyanı mahallesi - Tuna spor adı altında takımlar kuruldu. Lig usulü fikstürler belirlemiştir. Pertev abinin önderliğinde lisanslar çıkardık, hakem Meftun Aliş'ti. Tabi ki bu müsabakaları yapmamızın takımları oluşturmamızın en büyük sebebi İstanbul liglerinden etkileniyor olmamızdır. Bartın esnafının ve büyüklerimizin destekleriyle turnuva sonunda verilmek üzere ahşap kupalar yaptırılmıştır. O dönemlerde top tarlasında ayırık otu vardı bu ot kendinden sarar hiçbir şekilde ölmez, Zonguldak ve diğer kazalarda o dönemde çamur ve toprak ta oynarlardı. Bizim dönemimizde bu sporcu gençlerle maç sonrası hep beraber gazhane bahçesinde toplanır çay içerdik yani hiçbirimizin birbirine düşmanlığı olmazdı. Şimdiki gibi maçlarda bıçak sallamazlardı. Bizim maçlarımız halk tarafından çok ilgi gördü ayakta izleyenlerden 25 kuruş, oturanlardan 50 kuruş alırdık, bu paraları turnuva giderlerine harcardık. Spor malzemelerimizi hepimiz kendimiz alırdık, şortlarımızı annelerimiz dikmiştir. Herkeste krampon olmazdı pahalı olduğu için çok az kişide bulunurdu tabi ki kramponlar o zamanlar hakiki deriden olduğu için yarım kilo gelirdi, yağmurda bu 2 kilo gelmekteydi. Toplarda deri olurdu yağmurda bu toplarda çok ağır olduğu için oynamak imkânsızdır. 1968 yılında depremden sonra top tarlasına devletten yardım geldi bu yardımlar top tarlasına yerleştirildi. Biz o dönem top oynayamadığımız için Kaymakamın yanına çıktık efendim bizim top tarlamız yerine bu malzemeleri başka yere nakledemez miyiz? Top oynayamıyoruz diye belirttiğimizde Kaymakam *milletin evi yıkılmış siz top peşinde misiniz* deyip bizi kovmuştur. Bir sene sonra o malzemeler gittiğinde biz kendi imkânlarımızla ve belediyenin desteğiyle sahayı düzleyip tekrar top oynanır hale getirmiştik (Ruhi Tuncel, kişisel görüşme, 18 Temmuz 2017).

Kültür-Sporun ilk maçı

Yeni İdare Kurlunun gayretiyle çalışmalarına tekrar hız veren Kültür Derneği memleketimize ilk olarak Ankaralı bir futbol takımının gelmesini sağlamıştır. Kültür-spor futbol takımıyla bir maç yapmak üzere Kültür Derneğinin davetini kabul

eden Ankara Yenimahalle futbol takımı, bayramın ikinci Cuma günü Kültür-spor takımı ile karşılaşmıştır. Maç saat 17.30 da Asmadaki spor alanında, 20 yıldan beri görülmemiş bir seyirci kalabalığı önünde yapılmıştır. Birinci devre sonlarına kadar maç 0-0 beraber devam etmişken misafir takımın soldan yaptığı akında kaleimize bir gol olmuş ve ilk devre böylece 1-0 misafir takımın galibiyetiyle bitmiştir. İkinci devrede takımımızın güneş altına düşmesine rağmen, gözleri doyurucu çok güzel bir oyun çıkararak misafir takım karşısında  oz lmemiş ve sırf enerjiye dayanan bir oyunla Yenimahalle takımının üstün tekniğine karşı koyabilmek için zaman zaman tehlikeli anlar yaşamış ve maçın bitmesine bir dakika kala takımımızın beraberlik sonucuna ulaşmasını sağlamıştır (Kültür-Sporun İlk Maçı, (1956, 24 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1626.).

Bartın Gençlik Kulübü eski futbolcularından Oktay Halulu ile yaptığımız görüşmede şunlar kaydedilmiştir;

1939 yılı Bartın doğumluyum. İstiklal ilkokulu ardından Orta mektep de eğitime devam ettim Ortaokul Beden Eğitimi  ğretmenimiz Ertuğrul  der Yunanistan da izcilik eğitimi almıştır bizi izcilik takımına almıştır. Ardından okulun futbol takımında oynamaya başladım o dönem oynadığımız takım daha sonraları Bartın sporun kemik kadrosu olmuştur. 1959 yılında Bartın Gençlik takımına Turgut Giresunlu'dan sonra kaleci olarak alındım. D nemimde şaban (Dalay) Hoca hem antren r m zd  hem de bizimle birlikte top oynardı. Kulüp başkanımız Hüseyin Amasralıydı. Askere gidene kadar Bartın Gençlik, Bartın Spor,  imento spor, takımlarında oynadım. Evlendikten sonra sporu bıraktım (Oktay Halulu, kişisel görüşme, 05 Ağustos 2017). Oktay Halulu döneminde spor olaylarının tamamı amatör ruh olarak yapıldığını belirtmiştir. Aktif spor yaptığı dönemlerde hiçbir maddi beklentisinin olmadığını sadece spora ve gençliğe çok değer verildiğini aktarmıştır.

Futbol maçı

Bartın Gençlik Kulübünün tertipleğiği 19 Mayıs Kupası Futbol Turnuvasını Bartın Gençlik Kulübü kazanmıştır. 19 Mayıs Cumartesi ve 20 Mayıs Pazar günleri yapılan turnuvaya, Bartın Gençlik, Bartın Esnafspor, Garnizon ve Zonguldak Işıkspor takımları katılmışlardır. İlk günkü maçlarda Gençlik Kulübü Esnafspor'u 2-1; Garnizon takımı ise maçın bitmesine 3 dakika kala attığı tek golle sürpriz yaparak Işıkspor'u 1-0 yenmişlerdir. İkinci gün, ilk günün mağlupları   nc l k, galipleri ise şampiyonluk için mücadele etmiştir. Işıkspor, genç rakibi Esnafspor karşısında hiç de tatmin edici olmayan bir oyun çıkararak ve ancak 2-1 galip gelerek   nc  olmuştur.

Final maçı ise heyecanlı olmuştur. Bartın Gençlik, rakibi Garnizon takımını, iki devrede attığı 4 er golle 8-2 yenerek hem kupayı kazanmış, hem de şampiyon olmuştur. Seyirciler, açık farkla kazanılan bu maçı zevkle takip etmişlerdir. şampiyon takım şöyle kurulmuştu: Turgut, Erkan, Kemal, Metin, Nuran, Faruk,

Atom, A. Rıza, Şücaattin, Rauf, Ümit, Ramiz. Şampiyon takıma kupayı Kaymakam Mustafa Aşkın vermiştir (Futbol Maçı, (1962, 22 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2087.)

Bartın Gençlik Kulübünün şampiyon olduğu maça ve bu yıllara ilişkin bilgileri eski amatör futbolcu Ümit Engin şu şekilde aktarmıştır;

27.6.1948 Bartın doğumluyum. 13 yaşında top oynamaya başladım. Bizim zamanımızda top tarlasında tesisleşme yoktu o yüzden ağaçların altında giyinirdik hatta tarlanın iki yanında kavak ağacı vardı biri bizim giyinme alanımız diğeri rakip takımın olurdu. İmkânsızlıklar içerisinde top oynamaya çalıştık bir keresinde başka bir ilçe ile müsabaka da bir tane topla oyuna çıktık başka topumuz yoktu. Top taca gitti tarlanın dışına izleyen çocuklardan birisi topu alıp kaçtı yakalayamadık maç ertelenmek zorunda kaldı. Şaban Dalay bizim zamanımızda futbolda sözlü kanun gibiydi ne derse o anında yapılmalıydı. Abim Rauf Engin de Bartın'dan yetişmiş ve profesyonel lige çıkmış ilk futbolcudur. Benim aktif futbol oynadığım yıllarda abim bize iki yıl antrenörlük yapmış üst liglerden edindiği bilgilerle oyun taktikleriyle bizi diğer takımların önüne geçirmiştir. O dönemde 1. Amatör kümeye çıktık. Abim her antrenmanda şu sözleri söylerdi; *“Futbolda top en ciddi şekilde alınır ve en ciddi şekilde verilir”* derdi.

Karabük takımını deplasman da yendik soyunma odasına gittik abim kapıyı kitledi, biz bizi tebrik etmesini beklerken duşları açtı dışarı ses gitmesin diye ve o gün ben dâhil takımda yedi kişiyi lakayt top oynamaktan dolayı dövdü. Aktif top oynadığım yıllarda en çok malzeme ve ulaşımda çekmişizdir, Zonguldak a gitmek beş saat sürmekteydi bir gün deplasman maçı için sabah beşte yola çıkmamız gerekiyor arkadaşlarımızdan birisi uyuya kalmış takımın yedeği de yoktu o maça çıkabilmek için bizi götüren servis şoförünü oyuncu olarak oynatmıştık. 1968 yılında Bartın da büyük bir deprem olmuştu devlet evleri onarmak için Bartın'a kereste ve çimento malzemeleri yollamıştı bu büyük kamyonlar bütün malzemeleri top tarlasında istiflemiş ve çim sahayı bir yıl kullanılmaz hale getirmişti bu nedenle o dönemde futbol oynamaya ara verilmiştir. Aktif sporcu yıllarımda bizim en büyük manevi destekçimiz hiçbir maçımızda bizi yalnız bırakmayan Bartın halkı olmuştur.1978-79 yıllarında son olarak müsabık olup futbolu bıraktım. (Ümit Engin, kişisel görüşme, 06 Ağustos 2017).

Bartın, Karabükspor amatör takımını 2-1 yendi

Zonguldak amatör küme lig maçlarının birincisi, 16 Mart Pazar günü Bartın Şehir Stadında Bartınspor' la Karabükspor amatör takımı arasında yapılmıştır. Maçı 2-1 Bartınspor kazanmıştır. Maç, Bölge Hakem Kurulundan gönderilmiş hakemlerin yönetiminde saat 14 de başlamıştır. Oyuna, rüzgârı ardına alarak başlayan Bartınspor, ilk dakikalardan itibaren üstünlük kurmuşsa da Karabük takımın ilk tehlikeli akını sonunda yapan penaltıyı, kaleci Gürkan iki hamlede başarı ile kurtarmıştır. Bundan morali yükselen Bartınspor karşı tarafı sıkıştırarak 27. Dakikada orta sahada kendisine yapılan faul atışında, Hasan'ın güzel ara pasını iyi değerlendiren Turgut, kalecinin çabasını boşa çıkarıp köşeden ağlara takmış, takımına ilk golü kazandırmıştır. İkinci dönemde rüzgârla birlik oynayan Karabük takımı 63. Dakikada, Metin'in vuruşu ile durumu 1-1 beraber yapmasa da yeniden hızlanan Bartınspor, son dakikada Hayrettin'in bir kafa vuruşu ile takımının ikinci golünü yapmış; böylece Bartınspor stadyumdan galip ayrılmıştır. Bu maçı, Bölge Saha komiseri olarak Lise Beden Terbiyesi öğretmeni Hayatı Aldıraklı, spor muhabirleri olarak da Turgut Meydan ve Hayrettin Kahvecioğlu izlemişlerdir. O günkü gelir 2 bin lira dolayındadır (Bartın, Karabükspor Amatör Takımını 2-1 yendi, (1975, 25 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2501.)

Olaylı Maç!

3 Nisan Cumartesi günü Şehir Stadında Bartınspor 'un konuk takım Filyos Gençlik'in karşılaştığı Zonguldak 2. Amatör küme lig maçı 0-0 berabere bitmiştir. Maçın ikinci döneminin sonuna doğru Bartın sporlu 13 numara taşıyan futbolcunun hakem tarafından dışarıya atılmış olması maç sonunda olaylara yol açmıştır. Hakemin uygulamasının onur kırıcı olduğu kanısına varan Bartın sporlu futbolcular, konuk takım oyuncularının üstüne yürümüşler ve Filyos'lu 9 numaralı oyuncuyu tekmelemişlerdir. Bu sırada olayı önlemek için alan giren güvenlik kuvvetlerine yüksek sesle bağırarak Bartınspor Kulübü Başkanı Kemal Camcı, polis alana giremeyeceğini söylemiştir. Bu sırada, açık tribünlerdeki beş yüze yakın seyirci yuha çekerek bölge binalarına saldırınca olaylar büyüme eğilimi göstermiştir. Görevli İnzibat erleri hemen harekete geçerek olayın büyümesini önlemişlerdir. Filyos oyuncuları, Polis kordonu arasında otobüslerine bindirilmiş ve her hangi bir saldıran korunmuşlardır (Olaylı Maç!, (1976, 9 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.2544.)

Spor terminolojisinde önemli yeri olan Fair- Play; Rakibe saygı ve ona fizyolojik ve psikolojik açıdan zarar vermeme özentsidir. Rakip, bir düşman olarak değil, oyunun bir parçası olarak görülür ve yoğun mücadelede bile rakibin onuruna saygı duyulur. Bartın spor tarihini incelediğimiz ilk yıllardan bu yana sporda çeşitlilik çoğalmasıyla orantılı olarak şiddet oranının arttığını görmekteyiz. 1950-60'lı yıllarda sporcular maçtan önce ya da sonra birlikte vakit geçirdiklerini, maçın sonucu ne olursa olsun takımların birbirlerine saygı duyduğu tespit edilmiştir. Ancak bu yıllarda sporcuların teknik kadroların başarıya hırslarıyla birlikte Fair-Play kurallarından yoksun kalmışlardır.

Zevkli bir maç

Bartınspor 'la Endüstri Meslek Lisesi futbol takımları 30 Nisan Cuma günü Şehir stadında karşılaşmışlardır. Ma 1-1 berabere bitmiştir. Golleri Bartınspor'dan Kemal, Endüstri Meslekten de Mustafa atmışlardır. Takımlar şöyle kurulmuştu: Bartınspor: Rıdvan, Mustafa, Bender, Altan, Mustafa, Hasan, Mehmet, Barbaros, Kemal, Bülent, Mehmet. Endüstri Meslek Lisesi: Faruk, Ferit, Ferruh, Varol, Aytun, Kenan, Murat, Erdal, Mustafa, İbrahim, Ali (Zevkli Bir Maç, (1976, 23 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.2546.)

19- 20 Haziran 1976 yılında Bartın Şehir stadında ilgi çekici bir futbol turnuvası yapılmış; meslekler arası diyebileceğimiz bu turnuvaya İktisatçılar, Hukukçular, Emniyetçiler (Polisler) ve Tekaütler (eski futbolcular) katılmıştır. Dörtlü turnuva halk yüksek ilgi ile takip etmiştir. Eleme usulü yapılan turnuvada toplamda 5 ma yapılmıştır. İktisatçılar takımı şampiyon olarak Belediye Başkanlığı kupasını kazanmışlar ve kupalarını Belediye Başkanı Davut Fırıncıdan almışlardır. Bu yıllarda futbol müsabakaları sadece kulüpler arasında değil kurumlar arasında da ilgi kaynağı olmuştur.

Bartın Lisesi şampiyon oldu

Orta dereceli okullar arası futbol turnuvasının 18, 19 ve 20 Şubat'ta şehir stadında yapılan maçlarında, sonuçta Endüstri Meslek Lisesini 2-1 yenen Bartın Lisesi şampiyon olmuştur. Zonguldak Bölge Lig Kurulundan yollanan hakem Mevlut Bor'un yönettiği maçlarda alınana sonuçlar şöyledir:

- 18 Şubat'ta Meslek Lisesi 13 - Bartın Ticaret Lisesi 0;
- 19 Şubat'ta: Bartın Lisesi 10 - Ticaret Lisesi 0;
- 20 Şubat'ta: Bartın Lisesi 2 - Endüstri Meslek Lisesi 1.

Böylece Bartın şampiyonu olan Bartın Lisesi, 28 Şubat'ta, Zonguldak orta dereceli okullar şampiyonu olan Zonguldak Fener Lisesi ile karşılaşacak (Bartın Lisesi Şampiyon Oldu, (1977, 23 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2572.)

Futbol müsabakalarının günümüzde Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın protokolü ile il bazında okullar arası turnuvalar düzenlenmektedir. İllerinde şampiyon olan takımlar bölgelerde illerini temsil etmektedirler. Bu yıllarda da Bartın'da liseler arası futbol turnuvası düzenlenmiş ve şampiyon olan Bartın'ın ilk lisesi olan ve Bartın'da önemli sporcuları yetiştiren Bartın Lisesi şampiyon olarak Zonguldak Fener Lisesiyle karşılaşarak Zonguldak ilini temsil etmiştir.

Bartınspor Şampiyon Oldu

Zonguldak Amatör Küme lig maçları geçen hafta sonuçlanmıştır. Evvelki hafta içinde Bartın Şehir Stadında Karabükspor Amatör Takımını 1-0 yenerek şampiyonluğa yaklaşan Bartınspor, geçen hafta Karabük stadındaki maçta Safranbolu sporu 3-0 yenerek şampiyonluğu ilan etmiştir. Safranbolu spora golleri 30. Dakikada penaltıdan İbrahim, 40. Dakikada Mustafa, 65. Dakikada Erol atmıştır. Yıllardan beri başarıları çalışmalarının sonucunu alarak Zonguldak amatör küme şampiyonu olan Bartınspor 'un Kulüp Başkanı ve antrenörü Kemal Camcı kulübü ayakta tutmak için yıllardan beri maddi ve manevi her yönüyle çalışma ve bugünkü başarısına ulaşmıştır.

Evvelki haftaki Karabükspor maçını da, Bartın'da şimdiye kadar görülmemiş beş bini aşkın bir seyirci izlemiştir. Oyun süresince takıma büyük tezahürat yapılmış, şehir de haftalar öncesinden Bartınspor bayraklarıyla donatılmış, davullar çalınarak halk şampiyonluk maçına davet edilmiştir. Kulüp Başkanı Kemal Camcı, şampiyonluk ödülü olarak takımını 1 haftalık Abant gezisine götürmüştür (Bartınspor Şampiyon Oldu, (1978, 16 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2602.).

Zonguldak amatör küme lig maçlarında Bartın Spor kulüp tarihinde en büyük başarısına ulaşarak şampiyon olmuştur. Başarının analizini şu şekilde tespit etmek mümkün olabilir; Sporun ve futbolun gelişimi ile birlikte spor kulüpleri de profesyonelce yönetimler sergileyerek, sporculara ödenek sağlayarak, deneyimli antrenörler le ve sistemli antrenman programlarıyla yarı profesyonellik sağlanmıştır. Zonguldak 1. Amatör Kümeye çıkan Bartın Spor ilk maçını Zonguldak Gençlikspor ile oynayarak 2-1 yenilmiş, 2. maçında ise Kdz. Ereğli Yenimahallespor'u 2-0 yenmiş,3. Maçında Karabük G. Spora 2-1 yenilmiş, 4. maçını Filyos'ta Filyosspor ile oynayarak 2-2 beraber kalmıştır.

Kaymakamlık Kupası Futbol Karşılaşmaları Başladı

1980 yılı Kaymakamlık Kupası futbol karşılaşmaları 7 Haziran günü Asma Şehir Stadında başlamıştır. 16 takımın katıldığı karşılaşmalar 20 Haziran günü sona erecektir. Müessesese, köy, semt ve Merkez ilçe gençlerinin centilmence yaptığı maçlar büyük ilgi görmekte, taraftarlar stad da takımları için toplanarak onları teşvik etmektedirler. Turnuvaya katılan takım şunlardır: BKİ, MTA, Kemer, Yıldız, Kayadibi, Terkehdipler, Çimento, Amasra, Çağlayan, Fatih, Bartınspor, Konak, Yeğenli, Bartın Gücü, Kurtköy, İdmanyurdu (Kaymakamlık Kupası Futbol Karşılaşmaları Başladı, (1980, 13 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2658.)

Minikler ve Yıldızlar Futbol Okulu Açıldı

Beden Terbiyesi Zonguldak Bölge Müdürlüğü tarafından Bartın'da açılan, Minikler ve Yıldızlar Futbol Okulu büyük bir ilgi görmüştür. İlçemize Futbol Antrenörü olarak atanan Ceyhun Dilek; "Çalışmalarımızı sistemli olarak yapmaktayız. Bartın'da çok yetenekli çocuklarımız var, ileride çok iyi birer sporcu olabilirler"

demıştır. Futbol okulunda 9-14 yaşları arasında 50 öğrenci bulunmaktadır (Minikler ve Yıldızlar Futbol Okulu Açıldı, (1981, 25 Haziran). *Bartın Gazetesi*, 2693.)

Kozcağız'da da Futbol Takımı Kuruldu

20 kişilik kadro oluşturan Kozcağız Spor, federe olmak için çalışma yapıyor. En büyük bucak merkezimiz Kozcağız'da da bit futbol takımı kuruldu. Kulüp Başkanlığını Belediye Başkanı Vekili Mühendis İbrahim Ay, Antrenörlüğünü ise Belediye Elektrik Muhasibi Savaş Yanık yapmaktadır. Voleybol takımı da kuran Kozcağız'lılar federe olmak ve liglere katılmak amacıyla çalışma yapıyorlar (Kozcağız'da da Futbol Takımı Kuruldu, (1983, 19 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2742.)

Amasra Kömürspor Bartın Gençlik'le 1-1 Berabere Kaldı

Asma Şehir Stadında oynanan 2. Amatör Küme Lig maçında tutuk bir oyun çıkaran Bartın Gençlik, Amasra Kömürsporla 1-1 beraber kaldı. Penaltıda kaçıran Bartın Gençliğin tek golünü son dakikalarda Şahin kaydetti. Safranbolusporla arasındaki puan farkı 1'e inen Bartın Gençlik liderliğini koruyor. 11 Haziran günü Safranbolu ile yapacağı karşılaşmayı aldığı takdirde Bartın Gençlik şampiyonluğa adımını atmış olacak (Amasra Kömürspor Bartın Gençlik'le 1-1 Berabere Kaldı, (1983, 19 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2743.)

Bartın Gençlik Filyos'u 3-0 yendi.

Zonguldak 1. Amatör küme B grubunda başarılı oyunları ile kendine kabul ettiren Bartın Gençlik, Filyostaki maçta Filyos gençlik'i 3-0 yenerek 22 puanla 4 cülüğe yükseldi. 2 maçı kalan Bartın Gençlik'in Yöneticileri Hasan Akyol ve İlhan İleri, takımın bundan sonraki maçları da alarak ligu 2nci veya 3ncü olarak bitireceklerini belirttiler (Bartın Gençlik Filyos'u 3-0 Yendi, (1984, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2760.)

Bartın Gençlik, şampiyonluğa oynayan Kilimspor'u zorladı: 2-2

Bartın Şehir Stadında Pazar günü oynanan maçta, şampiyonluğa oynayan tecrübeli ve eski takımlardan Kilimspor, önceki yıl kurulan BARTIN GENÇLİK karşısında zorlandı ve iki yarıda karşılıklı atılan gollerle maç 2-2 sonuçlandı. Maçtan sonra Kilimli Spor'lu Ahmet'in Bartın Gençlik'ten Ferruha'a tokat atması üzerine olaylar çıktı fakat büyümeden önlendi (Bartın Gençlik, Şampiyonluğa Oynayan Kilimspor'u Zorladı: 2-2, (1984, 20 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2761.)

Bartınspor yenilmezlik unvanı ile birinci sırada

Zonguldak 2. Amatör Kümede 3 maçta hiç yenilgi ve beraberlik almadan liderliğini koruyan BARTINSPOR 10 puanla birinci sırada bulunuyor. Son maçlarında Ulus Çınarspor 6-1, Devrek'i 1-0, Türkelisporu 3-2, Karabük Esnafspor'u 3-0 yenen Bartınspor seyircilere güzel maçlarla şampiyonluk vadetti. Başkan Mete Saka "geçen yılki durumumuza düşmeden tüm maçlarda en iyi sonuçları alarak yine 1 nci kümede bileğimizin hakkıyla gelmeyi başaracağız" dedi (Bartınspor Yenilmezlik Unvanı ile Birinci Sırada, (1984, 29 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2769.)

Bartınspor şampiyon

Bartınspor, çok başarılı bir futbol sezonundan sonra Zonguldak 2. Amatör Küme B Grubu şampiyonu olarak 36 puanla şampiyon oldu ve Zonguldak 1. Amatör Ligine yeniden yükseldi. Son maçlarında iddialı Safranbolu'yu 1-0, Göynükspor'u 6-2 ve Kayıkçıları da hükmen yenen Bartınspor'un ardından Safranbolu Spor da 31 puanla 2. oldu (Bartınspor Şampiyon, (1984, 14 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2776.)

Bartınspor 3. Lig'e Alındı

Geçen sayımızda Türkiye 3. Profesyonel Futbol Ligine girmek için başvurusunu duyurduğumuz Bartınspor'un dilekçesi ve şartları Futbol Federasyonu tarafından uygun görüldü ve BARTINSPOR 3. Lige kabul edildi. Bartın için büyük gurur verici ve Türkiye çağında Bartın'ın sesini spor alanında da duyurmasını ve sporda aşama yapmasını sağlayacak bu sevinçli olayı haber veren Zonguldak Milletvekilimiz ve Ulaştırma Bakanı Sn. Veysel Atasoy, telefonla aradığı ANAP, ilçe başkanı Sabri Babaloğlu ile Belediye Başkanı Davut Fırıncıoğlu'na kararın Bartın için hayırlı olmasını diledi. Kulüp Başkanı Mete Saka da gazetemize verdiği demeçte "Bartın'ın sporda atılımı şimdi başlıyor. Türkiye 3. Profesyonel ligine kabul edilen Bartınspor en iyi sporcu teknik kadrosuyla kısa sürede Türkiye çağında sesini duyuracaktır. Bunun inancı ve gayreti içindeyiz. Bartın futbolda da yeteneğini gösterecek güç ve kuvvettedir" dedi (Bartınspor 3. Lig'e Alındı, (1984, 27 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2777.).

Bartınspor Devreyi Sonuncu Kapadı

Bartınspor şampiyonluk ümidiyle başladığı ligin ilk devresini hiç umulmayacak bir sonuçla, 13 puanla en sonuncu olarak kapadı. Her türlü çabaya karşı bir türlü ciddi önlemler alınamayan kötü gidiş, son maçlarda artık iyice kendini gösterdi. Şanssızlığın faktör olduğu sürekli vurgulanmasına rağmen, aslında disiplinsizliğin egemenliği daha ağır bastı. Üstelik hocasız ve her kafadan ses çıkan yönetimde, profesyonel uzmanlığın gerisindeki kişilerin yetkili kılınması da çöküşü daha da süratlendirdi. Başkan Narin, "bu konuda pek endişesi olmamasına rağmen, 3. ligde de olabiliriz diyen Başkan Faruk Narin, 2. yarıda toparlanma planları gereği pek öyle umutsuz da değiliz, bu kadar emeği de göz göre göre heba edemeyiz" dedi (Bartınspor Devreyi Sonuncu Kapadı, (1990, 3 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2926.)

Arit Futbol Sahası Köy Gençlerini Birleştirdi

Arit merkezinde nizami ölçülere uygun şekilde sağlık ocağı arkasında yapılan futbol sahası köylerde de yeni takımlar kurulmasını sağladı. Geçen sezon 2 grup halinde turnuvaların düzenlediği Arit'ta halk, bu maçlara büyük ilgi gösterdi. Maçlar sırasında kahveler, dükkânlar kapandı, köylerden arabalarla gelenlerle saha çevresinde coşkulu bir kalabalık toplandı. Arit Gençlikspor ile Örensor'un geçen yıl göz doldurduğu ve Arit Gençlikspor'un şampiyon olduğu maçların, bu sezon da iddialı geçeceği sanılıyor. Arit merkez muhtarı Mustafa Aydın'ın gençlere yönelik çalışmaları da takdir edilirken, Aydın'ın Arit'in gelişmesi ve güzelleşmesi için çevre düzenlenmesi, parklar, piknik yerleri de açmasının dışarıdan misafir gelmesi

açısından çok yararlı olacağı belirtiliyor (Arıt Futbol Sahası Köy Gençlerini Birleştirdi, (1991, 30 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.2979.)

4.3. Pehlivan Güreşleri

Güreş insanlık ile birlikte başlayan en eski çalışmalardan birisidir. İnsanoğlu daha konuşmayı öğrenmeden önce düşman ve günlük yaşamda vahşi hayvanlarla karşılaştıklarında kendilerini korumayı amaçlayarak, tutma ve atma, yıkma çalışmaları yapmışlardır (İşler, 2013, 40). Güreş Türklerde en eski spor türlerinden biri olup, ata sporlarımızdandır. Güreş, tarihimizin her devrinde, büyük şehirlerden en küçük köye kadar her yerde yapılmıştır. Eski Türklerde M.Ö. Altıncı yüzyılda kurulan bugünün deyimiyile “sporcu” dediğimiz “alplik” teşkilatı vardı. Sibirya’da yapılan kazılarda, Ordus’ta bulunan bir tunç levha üzerinde, Pi-Yung alplik teşkilatına üye iki alpin güreş tutan resmi bulunmaktadır (Güven,1999, 22). Yine bu yıllardan kalma kaya resimleri de bize Türklerin Güreş talimi yaptığını kanıtlamaktadır.

Pehlivan sözcüğü Farsça’dır. Burhan-ı Katı ya göre asıl anlamı, yürekli, cesur, yiğit ise de, zabıt, vali, iri vücutlu ve doğru sözlü kimseye de pehlivan denilir. Konya Selçukluları genelde güreşçiler ve savaşlarda kahramanlık gösteren yiğitler için kullanılmıştır. Osmanlılar Selçuklu Devleti’ne bağlı bir uç-beyi oldukları için, Selçuklu kültüründen etkilenmişlerdir. Hatta o kültürün mirasçısı ve koruyucusu olmuşlardır (Kahraman, 1995,113). Pehlivanlık yüzyıllar boyunca Türklerin simgesi olmuş spor olgularındandır. Osmanlıda 15. yüzyıldan başlayarak güreşçilerin tekkeleri özellikle Edirne, İstanbul, Manisa, Bursa ve Üsküp’te bulunmakta, kendilerine ayrılan vakıf mallarıyla geçinmekteydi. Sarayda yapılan bir spor olmasına karşın, güreş daha çok bir halk sporu olarak yaygındır (Yıldıran, Gültekin, 2012, 150). Saray dışında halk tarafından yapılan güreş müsabakalarını bu başlıklar altında toplayabiliriz;

- Panayır Güreşleri
- Düğün Güreşleri
- Ramazan Güreşleri
- Bayram Güreşleri
- Hayır Kurumları Yararına Yapılan Güreşler

Bartın'da Osmanlı dönemlerinden başlayarak güreş müsabakalarının yapıldığı bilinmektedir. Cumhuriyet dönemini incelediğimizde Bartın'da güreşler genel olarak bayramlarda, şenliklerde ve cemiyetlerce tertip olunan müsabakalarda yapılmıştır. Resmi güreş müsabakaları ilk olarak Himaye-i Etfal cemiyeti tarafından yapılmıştır. Daha sonraları, C.H.F., T.H.K., B.H.E., Gençlik Kulübü, D.P. tarafından tertip edilmiş yakın tarihlere liseler arası ve Halk eğitim tarafından tertip edilmiştir. Cumhuriyetin ilk yıllarında çeşitli müsabakalarla Bartın'da gelişmeye başlayan güreşin yakın bölgelerde de aynı dönemlerde gelişmeye başladığını Kocaeli'nin spor tarihi kitabı yazarı Atalı (2007) "Ata sporumuz güreşin İzmit'te gelişmeye başlaması 1925 yılına rastlar. Türkiye çapında bir güreşçi olan santralci Şeref'in öncülüğünde başlamıştır ve zamanla "Türkiyen'in Deli Ormanı" olarak isim yapmışlardır". Şeklinde belirterek bulgularımızı desteklemektedir.

Pehlivan güreşi

Himaye-i Etfal cemiyeti tarafından yakında bir pehlivan güreşi, bisiklet yarışı ve sair müsabakalar tertip olunacağı haber alınmıştır (Pehlivan Güreşi, (1930, 10 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.235.)

Pehlivan Güreşleri, Cuma günü yapıldı

Himaye-i Etfal cemiyeti Bartın şubesi tarafından yapılan büyük pehlivan güreşleri, 1 Temmuz Cuma günü, kalabalık bir seyirci huzurunda yapılmıştır. Evvela küçük orta güreşleri yapılmış, galipler kırılarak küçük orta birinciliği, Amasranın Çakraz ova köyünden Dildallı oğullarından Mustafa oğlu 22 yaşlarında Hasan kazanmıştır.

Küçük ortaya çıkan pehlivanların isimlerini yazıyoruz; Uluslu Abdullah, Yusuf, Mehmet, Çakrazlı Mustafa, Hakkı, Mustafa, Rıza, İsmail, Hasan pehlivanlar. Büyük ortaya şu pehlivanlar çıkmıştır; Terke Halilerden Ali, yukarı İhsaniyeden Yahya oğlu Hakkı, Arap Şaban, İstanbullu Bekir, Zonguldaklı Şaban Ahmet, Orduyerinden

Akkuş Ahmet pehlivanlar. Bunlar kırışarak büyük orta birinciliğini Yahya oğlu Hakkı pehlivan kazanmıştır. Başaltının şu pehlivan iştirak etmiştir. Aşağı İhsaniye köyünden Kahraman İdris, Üsküdarın Kısıklı köyünden Koç Ahmet pehlivanlar. Bunlar arasında güreşler yapılmış ve galipler birbiriyle tekrar güreşerek başaltı birinciliğini koç Ahmet pehlivan kazanmıştır. Başa Karaçay köyünden Eyüp, Rumeli mandıralı Ahmet, Tekirdağlı Hüseyin pehlivanlar iştirak etmişlerdir. Bu güreşte galibiyeti Hüseyin pehlivan kazanmıştır (Pehlivan Güreşleri Cuma Günü Yapıldı, (1932, 5 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.351.)

Pehlivan Güreşleri

Cumhuriyet halk partisi tarafından tertip olunan pehlivan güreşleri geçen Cuma ve Pazar günleri, güzel ve düzgün şekilde hazırlanan spor salonunda yapılmıştır. Güreşler çok heyecanlı olmuş ve iyi rağbet görmüştür. Cuma günkü güreşlerde büyük ortaya güreşen Filyos'lu Hakkı pehlivan, Zonguldaklı Feramiz ve Uluslu Sağır Ahmed pehlivanları, başaltında güreşen Kartallı Ethem pehlivan, İzmitli Arabacı Hüseyin pehlivanı yenmişlerdir.

- Başa güreşen Şileli Eşref pehlivanla, Filyos' lu Kahraman (idris) pehlivan güreşi bitiremeyerek, Pazar günü güreşe tekrar tutuşmuşlar, fakat bir saat on dakika uğraştıktan sonra berabere kaldıkları ilan edilmiştir.
- Pazar günü, Etem pehlivanla Arabacı Hüseyin pehlivanda tekrar tutuşmuşlar ve berabere kalmışlardır.
- Uluslu Sağır Ahmet pehlivan, Cuma günün Zonguldaklı Şevketi, Pazar günü de Zonguldaklı Feramizle, Balambalı Mehmediyenerek küçük ortayı kazanmıştır.
- Aynı gün, köylülerden bazı heveslilerde ortaya çıkmış ve komik tesiri yaparak seyircileri neşelendirmiştir. Biraz ilgi gösterilirse, çevremizden iyi pehlivanlar çıkacağı savunuluyor (Pehlivan Güreşleri, (1935, 5 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s, 497.)

Pehlivan Güreşleri Pazar günü spor alanında yapıldı.

T.H.K. tarafından tertip edilen pehlivan güreşleri, geçen Pazar günü Asmada spor alanında, kalabalık bir seyirci huzurunda yapılmıştır.

Güreşler, öğleden sonra, eski pehlivanlardan İsmail pehlivan, Orta mektep direktörü İhsan Atukeren ve liman reisi Ali Gürgür'den müteşekkil hakem heyetinin nezareti altında başlamıştır (Pehlivan Güreşleri, Pazar günü spor alanında yapıldı, (1936, 10 Eylül) *Bartın Gazetesi*, s.545)

Pehlivan Güreşleri Pazar Günü Spor Alanında Yapıldı.

Türk Hava Kurumu tarafından tertip edilen pehlivan güreşleri, geçen Pazar günü Asmada spor alanında, kalabalık bir seyir huzurunda yapılmıştır. Güreşler öğleden sonra, eski pehlivanlardan İsmail pehlivan, Orta mektep direktörü İhsan ATUKEREN ve Liman reisi ALİ GÜRGÜR ' den müteşekkil hakem heyeti nezareti altında yapılmıştır. İlk güreş, deste pehlivanlarından Sağır Ahmet'le Nureddin arasında yapılmış ve Nureddin güreşin başlangıcında hâkim güreşen ve sonra bir

oyunda alta düşen Sağır Ahmet'in bir daha toparlanmasına meydan vermeden güzel bir oyunla yenmiştir. Sağır Ahmet neticeye itiraz etmişse de hakem heyeti Nureddin pehlivanın galibiyetinde karar vermiştir.

İkinci güreş, eski pehlivanlardan Şaban'la on sekiz yaşındaki Zonguldaklı Hafız pehlivan arasında yapılmıştır. Güreş bir müddet müsavi vaziyette hatta genç pehlivanın hâkimiyete yakın çetin savaşıyla devam etti. Ancak hakem heyeti hâkim görünmek isteyen genç pehlivanın ezilmemesi için oyuna müdahale ve berabere kalınmasını teklif etmiş, iki hısımda bunu kabul etmişlerdir.

Üçüncü güreş(başaltı), Zonguldaklı Feramiz pehlivanla hakkı pehlivan arasında yapılmıştır. Hakkı pehlivan, hâkim bir oyundan sonra rakibine 'pes' dedirterek başaltı galibi olmuştur. Dördüncü güreş(baş) çevremizin ünlü pehlivanlarından Karaman pehlivanla Alaplılı Hüseyin Pehlivan arasında yapılmış, neticede Karaman pehlivan hâkim bir güreşten sonra Alaplılıya 'pes' dedirtmiş ve 'BAŞ GALİBİ' olmuştur. Bundan sonra Karaman, tekrar Hakkı ile güreşmiş ve ona 'pes' dedirtmiştir. Güreşlerden sonra Hava kurumunun tertip ettiği eşya piyngosu çekilmiştir (Pehlivan Güreşleri Pazar Günü Spor Alanında Yapıldı, (1936, 10 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s, 560.)

Halk Evinde Spor Hevesli gençler arasında alafranga güreş müsabakaları yapılıyor.

Halk Evimiz, her vesile ile gençlerdeki spor meylini teşvik etmektedir. Bu cümleden olarak alafranga güreşe hevesli gençleri çalıştırmağa başlamıştır. Halk Evi spor komitesinden bir arkadaşın nezaret ettiği bu güreşlerde çalışsan gençler, epey terakki göstermeğe başladıklarından, gençler arasında iddialı egzersiz maçları tertibine başlanmış ve ilk maç geçen cumartesi günü Halk Evi salonunda yapılmıştır. Müsabakada, çoğu gençlerden mürekkebe kalabalık seyirci bulunmuştur" (Halk Evinde Spor, Hevesli gençler arasında alafranga güreş müsabakaları yapılıyor (1936, 24 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.548.).

Pehlivan Güreşleri Pazar Günü Yapıldı

Spor kulübümüz tarafından tertip edilen pehlivan güreşleri geçen Pazar günü spor alanında yapılmıştır. Güreşler çok rağbet görmüş ve heyecanlı olmuştur. Dışarıdan gelen pehlivanlardan Pomak Hakkı ile Karamürselli İbrahim, Uluslu Sağır Ahmet'le, Koç Mehmet Durnuklu Niyazi ile, Şileli Rahmi de Filyoslu Kahraman İdrisle güreşmişlerdir. Hakkı, Pomak Ahmet'e pes demiş, İbrahim Sağır; Koç Ahmet Niyaziyi yenmiş; başa güreşen Şileli Rahmi ise Kahraman'a pes demiştir (Pehlivan Güreşleri Pazar Günü Yapıldı, (1937, 11 Teşrinisani). *Bartın Gazetesi* s,617.).

Güreşçilerimiz

İçlerinde dünya şampiyonları da bulunan arslan güreşçilerimizden Ahmet Mersinli, Servet Meriç, Ahmet Kandemir, Mehmet Oktay, Samsunlu Ahmet, Süleyman Gürledi, Sabri Yılmaz, Sabri Kılıçaslan, Süleyman Kuruçaylı, Adnan Yurdaer ile Suriyeli Muhammet Cevri, ikinci yıldönümü vesilesiyle Bartın Demokrat Partinin daveti üzerine geçen Cumartesi günü Zonguldaktan şehrimize gelmiştir.

Pazar günü Demokrat Parti'nin yıldönümü töreninden sonra, güreşçilerimiz Spor alanında güzel müsabakalar yapmışlardır. Belediye arslan güreşçilerimize bir ziyafet vermiştir (Güreşçilerimiz, (1950, 23 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1108.)

Güreş Müsabakaları

23 Aralıkta Zonguldak'ta tecrübeliler ve tecrübesizler arasında yapılacak güreş müsabakalarına Gençlik Kulübü güreşçileri de katılacaktır. Bu münasebetle 20 Aralıkta Kulüp salonunda güreşçilerimiz arasında seçme müsabakaları yapılacaktır. Bu güreşçilerin birinci ve ikincileri Zonguldak'taki güreşlere katılacaktır (Güreş Müsabakaları, (1951, 13 Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.1225.)

Zonguldak'taki Güreşler

23 Aralık Pazar günü Zonguldak'ta yapılan tecrübesizler arasındaki güreş müsabakalarına Gençlik Kulübünde yapılan müsabakada seçilen 10 güreşçimiz katılmıştır. Zonguldak'ta yapılan güreşler heyecanlı olmuş ve takımımızdan 52 kiloda Ali Yüksel birincilik, Zeki Erdemi 2., 57 kiloda Orhan Demir birincilik ve 67 kiloda Şahin birincilik kazanmışlardır. Tasnif sonunda takımımız birincilik almıştır. 30 Aralıkta yine Zonguldak'ta yapılacak bölge birinciliği müsabakalarına daha iyi bir şekilde katılmak isteyen güreşçilerimiz çalışmalarına hız vermişlerdir (Zonguldak'taki Güreşler, (1951, 27 Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.1227.)

Pehlivan Güreşleri

Lise Derneği yararına tertiplenen pehlivan güreşleri Salı günü Spor alanında 2 bin kadar seyirci önünde yapılmıştır. Güreşlere Türkiye Yağlı Güreş Başpehlivanı İbrahim Karabacak da katılmıştır. Sonuçlar şöyledir:

- Destede birinciliği Kemal Ergün, ikinciliği Şemsettin Yüksel
- Orta'ya çıkan güreşçiden birinciliği Kibar Yıldız, ikinciliği Nurettin Bilgiç
- Başaltında 6 güreşçiden birinciliği Recep Baykal, ikinciliği Recep Büyük.

İki güreşçiden başta, Türkiye Başpehlivanı İbrahim Karabacak, rakibi Yugoslavyalı Şampiyon Yuvanoviç'i yenerek birinciliği kazanmıştır. Bu güreşlerden ayrı olarak Yugoslavyalı Yuvanoviç ile Zonguldaklı Hacı Ömer Akkoç arasında serbest güreş yapılmış, Yuvanoviç kazanmıştır. Güreşlere mahalli pehlivanlar da katılmıştır. Müsabakalar zevkli ve heyecanlı olmuştur (Pehlivan Güreşleri, (1962, 27 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2102.)

Liseler Arası Serbest Ve Greko-Romen Güreşler (Okullar Arası)

Matematik öğretmeni Harun Reşil ANAY' ın yönetimindeki Bartın Endüstri Meslek Lisesinin spor kolunun çalışmaları gün geçtikçe gelişmektedir. 22 Şubatta Zonguldak'ta Liselerarası Grekoromen güreş şampiyonasına 6 kişi ile katılan Endüstri Meslek lisemiz, şampiyonaya katılan 8 takım arasında 3. Olmuştur. Bu yarışmada lisemiz 2 birincilik (Hayri Bulut, İsmet Fındık) bir ikincilik(Taner Yamakoğlu),2 üçüncülük(Bilal Ok, Ömer Yelkenci), bir altıncılık(Namık Gürpınar) almıştır.

2 Mart Pazar günü yine Zonguldak'ta yapılan Liselerarası Serbest Güreş şampiyonasında ise takımımız katılan 7 takım arasında 3 birincilik(Hayri Bulut 70, Sabahattin Deniz 81, Taner Yamakoğlu 87), 2 ikincilik (Ömer Yelkenci 62,İsmet Fındık 75), bir üçüncülük(Ercüment Özkaya 65), 2 dördüncülük (Levent Ersoy 48, Namık Gürpınar 65) ve bir altıncılık (Bilal Ok 52) kazanarak birinci olmuştur. Güreş takımı 28 Mart Pazar günü Adapazarı'nda yapılacak bölge Serbest ve Grekoromen Güreşleri birincilik yarışmasına katılacaktır. Eğer bunlarda başarı sağlarsa Türkiye Liselerarası güreş yarışmalarına katılım hakkı kazanmış olacaktır (Liseler Arası Serbest Ve Greko-Romen Güreşler (Okullar Arası), 1975, 14 Mart) s, 2500.)

Zonguldak'ta okullar arası serbest Güreş müsabakaları

Zonguldak'ta 8 Ocakta okullar arası serbest güreş müsabakaları yapılmıştır. Müsabakalara Zonguldak ve Bartın Endüstri Meslek liseleri, Zonguldak Çelikel, İmam-Hatip ve Öğretmen liseleri, Bartın Lisesi, Kozlu Lisesi katılmışlardır. Müsabakalarda Zonguldak Endüstri Meslek Lisesi birinci, Bartın Endüstri Meslek Lisesi ikinci, Çelikel üçüncü, Bartın Lisesi beşinci, Zonguldak Öğretmen Lisesi altıncı ve Kozlu Lisesi yedinci olmuşlardır. İkinciliği kazanan Bartın Endüstri Meslek Liseli gençlerin kilolarına göre dereceleri şöyledir:

- 48 kiloda Hasan Kılıç 1 inci,
- 52 kiloda Fahrettin Bayrak 1 inci,
- 57 kiloda Mehmet Dönmez 2 nci,
- 62 kiloda İbrahim Yılmaz 6 ncı,
- 65 kiloda Ercüment Özkaya 3 üncü,
- 70 kiloda Hüseyin Portakal 7 nci,
- 75 kiloda Hasan Köse 3 üncü,
- 81 kiloda Recep Yalçınkaya 2 nci,
- Ağırda Dursun Pıtır 1 nci

Antrenör Harun Reşit Anay kafileye de başkanlık etmiştir (Güreş Müsabakaları, (1976, 28 Kasım). *Bartın Gazetesi*, s.2570.)

Gençlerden Güreş Takımı Kuruluyor

Öğrencilerin istekleri üzerine, Endüstri Meslek lisesinde iki ay önce başlayan güreş çalışmaları başarı ile sürdürülmektedir. Çalışmalar, Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri saat 18 de ve cumartesi günleri saat 11 de başlamaktadır. Güreşe hevesli gençleri, Lisenin matematik öğretmeni ve spor yurdu rehber öğretmeni Harun Reşit ANAY çalıştırmaktadır. Güreş minderi çimento fabrikalarından sağlanmıştır. Müdür vekili Ertuğrul ÖZTEMUR Kız Meslek Lisesinin alt salonunu çalışmalara tahsil etmiştir. Güreş çalışmalarına şimdilik 25 öğrenci katılmaktadır. Levent Ersoy(48),Hayri Yavuz(48), Mehmet Karayel(48),52 Kiloda Fahrettin Bayrak, Ali Rıza Demirok, 57 Kiloda Ahmet Başoğlu, Kemal Gök, Mustafa Torna,62 Kiloda Ercüment Özkaya, Ömer Yelkenci, Erdoğan Işık, A. Bayram Osmanoğlu, 65 Kiloda

Hayri Bayrak, Erdal Başoğlu, Salih Dönmez, Hasan Köse, Namık Gürpınar; 70 Kiloda Sebahattin Deniz, Hüseyin Portakal; 75 Kiloda İsmet Fındık; 81 Kiloda Taner Yamakoğlu;87 Kiloda Dursun Pıtır, Ağırda Yalçın Burgucu (Gençlerden Güreş Takımı Kuruluyor, (1976, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s, 2537.).

Serbest Güreşler

Zonguldak Orta dereceli okullar arasındaki serbest güreş şampiyonluk karşılaşmaları 29 Şubat – ‘ Mart arasında Zonguldak kapalı spor salonunda yapılmıştır. Bartın Lisesi kimya öğretmeni Mehmet BİLEİN’in kafile başkanlığında Zonguldak’a giden güreşçi gençlerimizden Endüstri Meslek Lisesinden 48 kiloda Levent Ersoy Kilosunda Birinci, 52 Kiloda Fahrettin Bayrak Kilosunda Birinci, 57 Kiloda Ahmet Başoğlu Kilosunda Dördüncü, 62 Kiloda Ercüment Özkaya Kilosunda 3. , 87 Kiloda Dursun Pıtır Kilosunda Birinci Ve Ağırda Yalçın Burgucu Kilosunda 2. Olmuştur.

Şampiyonada Genel Değerlendirme Şöyledir:

1. Bartın Endüstri Meslek Lisesi	45 puan
2. Zonguldak Endüstri Meslek Lisesi	40 puan
3. Zonguldak İmam Hatip Lisesi	30 puan
4. Karabük Endüstri Meslek Lisesi	25 puan
5. Zonguldak Çelikel Lisesi	20 puan
6. Kozcağız Lisesi	13 puan
7. Zonguldak Fener Lisesi	10 puan
8. Bartın Lisesi	7 puan

(Serbest Güreşler, (1976, 19 Mart). *Bartın Gazetesi*, s, 2542.)

Zonguldak’ı Temsil Eden Meslek Lisemiz 3 Altın 1 Gümüş Madalya Aldı

28-29 Mart tarihleri arasında Kayseri kapalı spor salonunda Kayseri, Çankırı, Kahramanmaraş, Niğde, Yozgat ve Zonguldaktan oluşan İç Anadolu bölgesi liseler arası yapılan serbest güreş karşılaşmalarına Zonguldak birincisi olan ve ilimizi temsil hakkı kazanarak Kayseriye giden Bartın Endüstri Meslek Lisemiz ferdi klasmanda 3 birincilik,1 ikincilik almış ve takım halinde ise 3.olmuşlardır. Matematik öğretmenleri ve antrenörleri Harun Reşit ANAY idaresinde giden takımda ferdi sonuçlar şöyledir;

- 52 kg Fahrettin BAYRAK 2. Gümüş madalya
- 70 kg Hayri Bayrak 1. Altın madalya
- 75 kg İsmet FINDIK 1. Altın madalya
- 87 kg Dursun PITIR 1. Altın madalya

(Zonguldak’ı Temsil Eden Meslek Lisemiz 3 Altın 1 Gümüş Madalya Aldı, (1976, 30 Mart). *Bartın Gazetesi*, s, 2543.)

Güreş Müsabakaları

Zonguldak'ta 8 Ocakta okullar arası serbest güreş müsabakaları yapılmıştır. Müsabakalarda Zonguldak Endüstri Meslek Lisesi, birinci, Bartın Endüstri Meslek Lisesi ikinci, Çelikel lisesi üçüncü, Bartın Lisesi dördüncü, Zonguldak Öğretmen Lisesi beşinci ve Kozlu Lisesi altıncı olmuştur. İkinciliği kazanan Bartın Endüstri Meslek Lisesli gençlerin kilolarına göre dereceleri şöyledir.

- 48 kiloda Hasan KILIÇ birinci
- 52 kiloda Fahrettin BAYRAK birinci
- 57 kiloda Mehmet DÖNMEZ ikinci
- 62 kiloda İbrahim YILMAZ altıncı
- 65 kiloda Ercüment ÖZKAYA üçüncü
- 70 kiloda Hüseyin PORTAKAL yedinci
- 75 kiloda Recep YALÇINKAYA ikinci
- 87 kiloda Ağırda Dursun PITİR birinci

Antrenör Harun Reşit ANAY kafileye başkanlık etmiştir (Güreş Müsabakaları, (1977, 4 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s, 2570.)

Yıldız Güreşçiler Yetiştiriyor

Bartın Halk Eğitim Merkezli güreş sporu için özendirici çalışmalarda destek veriyor.15-16 yaş arası Yıldızlar güreş turnuvasını “Kaymakamlık Kupası adına düzenleyen Halk Eğitimin organizasyonunda dereceye giren yıldız güreşçilerimiz ve kiloları şöyle;

- 37-40 kg: 1. Ramazan Urkan, 2. Hüseyin Göktaş, 3. Serdar Çeliker.
- 43 kg: 1. Halit Sanman, 2. A. Kerim Akalın, 3. Güney Karaca.
- 47 kg: 1. Serkan Üstündağ, 2. İbrahim Kurtuluş, 3. Mehmet Tüfekçioğlu.
- 51 kg: 1. Yılmaz Geniş, 2. Cevdet Aldıraklı, 3. Serkan Nane.
- 55 kg: 1.Engin Yavuz, 2. Turgut Fındık.
- 60 kg: 1. İsmail Nar, 2. Mehmet Akıncı, 3. Adem Geniş.
- 65 kg: 1. Ömer Özmaden.
- 70 kg: 1. Ersoy Gülbay, 2. Ali Ersin Pilavcı.
- 83 kg: 1. Erdal Çoban, 2. Muhammet Şahin.
- Ağır: 1. Faik Akdemir, 2. Erdal Ak (Yıldız Güreşçiler Yetiştiriyor, (1991, 1 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2955).

Bartın'da pehlivan güreşlerinin haberlerini incelediğimizde ilk yıllarda hususi pehlivan güreşleri yapılmış, bazı kurum ve kuruluşların yaratına yapılmıştır. Bu dönemlerde güreşlerin sadece Bartın içerisinde kalmamış büyük bir organizasyon olarak diğer ilçelerden ve diğer illerden Kırkpınar pehlivanları katılmıştır. Zamanla güreşler kulüp çalışmaları içerisinde yapıldığı ve daha sonraları okul müsabakaları olarak devam etmiştir. Günümüzde geleneksel pehlivan güreşleri Bartın merkezinde yapılmayan unutulmuş bir spor geleneğidir. Yapılan araştırmalara günümüzde bayramlarda bu geleneği sadece merkeze bağlı gecen köyünde yapıldığını bilmekteyiz.

4.4. Su Sporları (yüzme, kayak, yağlı direk)

Bartın su sporlarıyla resmi olarak bilinen ilk hatırat şu şekilde aktarılmıştır; 1821 yılında Yunanistan'ın Mora Yarımadasında Rumların ayaklanması ile başlayan ve "Etnik-i Eteryaya" başlığı ile bağımsızlık mücadelesi başlatan Rumlar ve Ermeniler Osmanlı'ya karşı ayaklanmışlardır. Osmanlı Devleti bu başkaldırıyı bastırdıktan sonra alınmış olan bir karar neticesinde Anadolu'daki Rum ve Ermenilerin teşhir adı altında yerleri değiştirilmiş ve 1822 yılında Niğde'de bulunan Rum ve Ermeniler Bartın'a yerleştirilmiştir. Bu yerleştirme Asma Sementi ve civarında gerçekleştirilmiştir. Asma köprüsünün hemen yanında şuan Belediye Kültür evi Kilise ve Cumhuriyet İlköğretim Okulu ise papaz evi olarak yerler bilinmekte, Asma köprüsünün diğer yanında ise Rumların eğlence alanı olarak kullanıldığını bilmekteyiz.

Paskalya döneminde kutlamalar için Asma'nın ahşap köprüsünün üzerinde halk toplanır Papaz elinde olan büyük ahşap haçı köprüden tüm kuvvetiyle ileri doğru dereye atar köprü üstünde bekleyen Rum gençleri dereye atlayıp en hızlı şekilde yüzerek haçı almaya çalışır, en hızlı yüzen genç haçı alır ve kalabalığın önüne gelir. İnanca göre haçı alan genç kutsanmış sayılır ve üzerinden akan suda kutsal su sayılır halk tarafından gence dokunulur. Asma'nın aktarımına göre; daha sonraları Müslüman halk ile kaynaşan bu topluluğun paskalya kutlamalarına Türk gençleri de katılmıştır. Türk gençlerinden "Po Mehmet" adında bir genç yüzme de üstün yetenekleriyle üst üste üç yıl birinci gelmiştir. 1923 yılında Rum ve Ermenilerin Bartın'dan gönderilmesine kadar bu gelenek devam etmiştir.

Kayık yarışları, Cuma günü derede kayak yarışları ve yüzme müsabakaları yapılacak

Spora ehemmiyet verilmeye başlandığı şu sırada Bartın'ın coğrafi mevki itibarıyla en evvel düşünülmesi lazım gelen sporlardan birisinin de denizcilik olduğu şüphesizdir. Yalnız, sporun denizcilik şubesi oldukça önemlidir ve çok çalışmaya ihtiyaç gösterir. Üç tarafı ırmakla çevrilen ve denize ancak 6-7 mil mesafede olan Bartın'da deniz sporlarının epey ileride bulunması lazımdır. Buna şimdiye kadar lazım gelen ehemmiyetin verilmemesi bir noksanıdır. Cumhuriyet Halk Fırkasının himaye ve müzaheretleriyle yeniden faaliyete geçen gençliğin, deniz sporlarına da alakası olması düşüncesiyle Cuma günü derede kayak yarışları tertip edilmiştir. Şimdilik bir başlangıç ve tecrübe mahiyetinde olan bu yarışta; yüzme, dalma, atlama

ve yağlı direk müsabakaları da vardır. Yarış ve müsabakaların sahası, gazhane burnunda Kaynarcaya kadar olacaktır. Seyircilerden duhuliyeye alınmayacak; yalnız spor teşkilatı menfaatine rozet dağıtılacaktır.

Müsabakalara iştirak etmek isteyenler şimdiden, Fırkada mütekait bahriye binbaşı Ali Beye müracaatla kayıtlarını yaptırmaktadırlar. Müsabakalara, Cuma günü saat 14 te başlanacaktır (Kayık Yarışları, Cuma Günü Derede Kayık Yarışları ve Yüzme Müsabakaları Yapılacak, (23 Ağustos, 1932). *Bartın Gazetesi*, s.358.)

1932 yılında devletin spor ile ilgili politikalarına baktığımızda 1. Dünya Savaşı'na katılmış tüm milletlerde olduğu gibi yeni bir savaşa hazırlık için bedenlen güçlü, zinde, dayanıklı ve doğa koşullarıyla bahşedebilen kendine güvenen fertler yetiştirmek gayesi vardır. Bartın'da coğrafi konumu nedeniyle su sporlarının yapılması için gerekli tüm koşulların bulunduğu bir bölgedir. Buradan yola çıkarak C.H.F. nin tertip ettiği daha sonraları B.H.E. Spor Kolu'nun üstlendiği su sporlarıyla ilgilenilmeye başlanmıştır.

Bartın' da kanlı ırmak olarak bilinen bölgede günümüzde su sporlarıyla ilgili hiçbir faaliyet yapılmamaktadır. Irmağın altının bataklık olduğu ve akıntının az olması sebebiyle yüzmek tehlikelidir. Ancak 1930'lu yıllarda insanların Orduyeri köprüsünden Gazhane ye kadar yüzdüğünü bilmekteyiz. Ayrıca kürek çekme, Köprüden atlama, dalma ve yağlı direk yarışları yapılmıştır.

4.5. Atletizm

Bartın da Atletizm çalışmalarının ilk izlerini 1936 yılı Halkevi raporlarında tespit etmekteyiz. 07.06.1936 günü yapılan at koşuları öncesi B.H.E. Spor kolunun düzenlemiş olduğu serbest koşu müsabakasıdır. Bu tarihten sonra at koşuları ilanlarında ve Bartın Gazetesinin at koşullarıyla ilgili çıkan haberlerde mesafe koşullarıyla ilgili bilgiler edinmekteyiz.

1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk resmi spor teşkilatı olan Türk İdman Cemiyetleri İttifakı kuruldu. Bağımsız bir yapıya sahipti. Bu ittifak 1924 Paris Olimpiyatları ve 1928 yılında Amsterdam'da yapılan Olimpiyat Oyunları'na sporcu yollaması için T.İ.C.İ. devletten para yardımı görmekteydi. 18 Şubat 1936 tarihinde Almanya'nın Olimpiyat komitesi başkanı Carl Diem'in desteği ile bağımsız olarak sporu yöneten Türkiye İdman

Cemiyetleri İttifakı kaldırıldı, partinin yönetiminde olan Türk Spor Kurumu kuruldu. T.S.K. Spor Başkanlıklarına ayrılmış ve bu başkanlıklar il ve ilçelerde teşkilatlanmıştır. Bu teşkilatlar ilçe ve il bazında müsabakalar düzenlemiştir. Burada derece alan sporcular bölge müsabakalarına ve Ulusal müsabakalara illerini temsil etmek üzere yarışmışlardır.

Kır Koşusu; Spor Kulübü 3500 M. Koşusu Yaptı.

Türk Spor Kurumu Atletizm Federasyonu Başkanlığı, spor bölgelerinde bulunan mıntikalarda kır koşusu yapılmasını emretmişti. Bu koşuların birincileri, vilayetlerde yapılacak olan mıntika birinciliklerine ve onların birincileri de Ankara da yapılacak Türkiye Birinciliklerine iştirak edeceklerdir.

Spor Kulübümüz buna hazır olmak üzere 14 Şubat Pazartesi günü 3500 metrelik bir kır koşusu tertip etmiş ve koşuya, kulüpte kayıtlı sporcularda dışından isteyen amatörler iştirak etmiştir. Koşunun başlangıcı, 3.5 km mesafede ki Çavuş köyü olarak tespit edilmiştir. Koşuya 12 genç iştirak etmiş ve yüzlerce halk yol boyunca birikerek koşuyu alaka ile takip etmiştir. Muazzam bir çıkışla başlanan koşuyu, hakem heyeti de arkadan otomobille takip ediyordu. Koşunun son noktası olan Halkevi önü çok kalabalıktı; herkes heyecan içinde kimin geleceğini bekliyordu.

Nihayet, 15 dakika 20 saniye ile Yusuf ÇEHRELİ birinci, 15 dakika 34 saniye ile Selahattin RİZE ikinci, 16 dakika 40 saniye ile Faik TUĞSUZ üçüncü gelmişlerdir. Kendilerine hediyeler verilmiştir. 3500 metreyi 15 dakika 20 saniye olarak birinci gelen Yusuf ÇEHRELİ, orta mektebimizin yetiştirdiği gençlerdendir (Kır Koşusu, (1938, 24 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.631.)

Bu dönemden sonra atletizm çalışmalarını Bartın ortaokulu beden terbiyesi ve spor dersleri kapsamında yapıldığını görmekteyiz. Atletizmin sadece koşu disiplini yanı sıra yüksek atlamada da eğitim verildiği ve beden terbiyesi öğretmenin yetenekli olan öğrencilerle sınıflar arası müsabakalar düzenlendiğini gazete haberleri aracılığıyla tespit etmiş bulunuyoruz.

Ortaokulda Atletizm

Ortaokulumuzda sınıflar arası kapalı salon yüksek atlama müsabakalarında mevsimin en iyi dereceleri yapılmıştır. Takım tasnifinde 3 üncü sınıf birinci, 2 nci sınıf ikinci, 1-B sınıfı ise üçüncü olmuştur. Ferdi tasnifte 3 üncü sınıftan Erdal Demirok 1.40 metre atlayarak birinci, 2 inci sınıftan Mehmet Öztürk 1.40 metre ile ikinci, 3 üncü sınıftan Pertev Çınçın da 2 faul ile 1.40 metre yüksekliğe atlayarak senenin en iyi derecelerini yapmışlardır (Ortaokulda Atletizm, (1954, 28 Kasım). *Bartın Gazetesi*, s.1493.)

Atatürk kır koşuları yapıldı

Beş bin; 3000, 1500, 1200 ve 1000 metrelik koşularda derece alanlar belli oldu. Liselerarası Atatürk kır koşuları, şehrimizde 27 Aralık Cumartesi günü saat 13 te başlamıştır. Koşular, Kokaksu yolundan çarşıya doğru yapılmıştır. Kor koşularına Bartın Lisesinden 40, Endüstri Meslek Lisesinden 20, Kız Meslek Lisesinden de 20 öğrenci katılmıştır (Atatürk Kır Koşuları Yapıldı, (1976, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2537.).

Ulus’ca Atatürk’ü An” Koşusu Yapıldı

100. Yıl kutlama komitesi tarafından düzenlenen “Ulus’ca Atatürk’ü An Koşusu”nun 2. side yapılmıştır. Koşular sonunda izleyici halkın da katıldığı kısa parkurlu bir koşu ve yürüyüşten sonra düzenlenen bir törenle, koşuda derece alanlara ödülleri verilmiş, Kaymakam Noyan Özkan da kısa bir kapanış konuşması yapmış, koşuya katılanlara ve görevlilere teşekkür etmiştir (“Ulus’ca Atatürk’ü An” Koşusu Yapıldı, (1981, 8 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2685.)

1951 yılında H.E. nin kapatılması ile birlikte sivil toplum kuruluşları olarak Bartın’da Atletizm çalışmalarıyla ilgili bilgilere erişilememiştir. Ancak okulların şubeleri arası görülmekte. 8 Mayıs 1981 yılı haberini incelediğimizde 100. Yıl kutlama komitesinin düzenlemiş olduğu 1. Atatürk kır koşusuna lise öğrencileri katılırken 2. Atatürk kır koşusunun Bartın’ın Ulus ilçesinde yapılması, koşuları Kaymakamın aktif katılımı ve koşuların sonunda izleyicilerinde dâhil edildiği bir yürüyüş yapılmıştır.

Atletizm Çalışmaları İlerliyor

Bartınlı Milli Atlet ve Atletizm Antrenörü Dursun Aytaş’ın 8 ay önce şehrimizde başlattığı atletizm çalışmaları, gençler arasında da ilgiyle karşılanarak her gün daha da yaygınlaşmaktadır. Sporun en önemli aşaması sayılan atletizm çalışmalarına şehrimizde (minik-yıldız) kız ve erkek 30 öğrenci ciddi şekilde katılmakta ve sürekli çalışmaktadırlar.

Ancak başarıya temel teşkil edecek olan kolektif çalışma sistem, öğrencilerin farklı saatlerde okullarından çıkmalarından dolayı tam olarak uygulanmamaktadır. Gençlerin karşılaştığı önemli sorunlardan biri de duş ve soyunma odaları yeterli değil, 2 odanın biri kapatılmış kalan tek oda da hizmet uygun gelmiyor. Gençler ve sporcular için çabukluk ve genel dirençlerini arttırıcı çalışmalardan sayılan basket, voleybol gibi farklı idman sistemlerini uygulayacak açık semt sahaları da ne yazık ki şehrimizde yoktur. Asma Şehir Stadı’nın yanındaki boş alanlara 2-3 tane açık hava basket ve voleybol sahaları yapılarak sporcu sayısı çoğaltılmalıdır (Atletizm Çalışmaları İlerliyor, (1981, 8 Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.2701.)

Bartın’da ulusal anlamda ilk Atletizm çalışmalarını yapan Milli atlet ve Antrenör Dursun Aytaş’ın hakkında bilgileri sporcusu olan İsmail Hakkı Yılmaz’ın aktarımına göre; 1980 yılında Amasra T.T.K. da işe başlamış, Bartın’a yerleşmiştir. Daha önceleri Zonguldak’ta yaşayan Aytaş orada da atletizm alanında sporcu yetiştirmiştir. Buradan yola

çıkarak Mili atlet ve tecrübeli antrenör Bartın'da da sporcu yetiştirmek için çalışmalarına başlamıştır. İlk yıllarında sporcuların antrenman saatlerine liyakat göstermemesi ve tesislerin yetersizliği nedeniyle başarı sağlanamamıştır.

Zonguldak Şampiyonu Bartınspor Atletizm Takımı, 47 Takım Arasında 8. oldu

27 Aralık'ta Ankara'da yapılan "Büyük Atatürk Koşusuna katılan "Bartınspor" kulübümüzün atletizm takımı büyük bir başarı kazanarak 47 takım arasından 8. olmuştur.

Zonguldak'ın da takım halinde 2.liği alması Türkiye çapında büyük başarı olarak nitelendirilmektedir. Şehrimizde Antrenör ve Milli Atlet Dursun Aytaş tarafından yeni yeni, geliştirilen Atletizm sporu için yetenekler hiç umulmayan gençler arasından çıkmaktadır. Bartınspor atletizm takımındaki büyük başarı ilimizde yayılmakta ve duyulmaktadır (Zonguldak Şampiyonu Bartınspor Atletizm Takımı, 47 Takım Arasında 8. oldu, (1981, 29 Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.2702.)

Ankara'nın başken oluşunu kutlamak amacıyla Ankara da yapılan Büyük Atatürk Koşusuna katılan Bartınspor atletizm takımı ulusal anlamda ilk başarısını bu müsabaka da almıştır. Mili Atlet ve antrenör Dursun Aytaş'ın da Bartın ilinde almış olduğu ilk başarıdır. Aytaş antrenörlük yaparken aynı zamanda aktif olarak spor hayatına devam etmektedir. Maraton koşan milli atlet performansını koruyabilmek için her gün işe Amasra ve Bartın arası 21 km'lik mesafeyi koşarak gidip gelmiştir.

Bartın'dan Amasra'ya Her Gün Koşarak Gidip Gelen, Milli Atlet Dursun Aytaş'a Kar-Kış Vız Geliyor

Amasra T.T.K. Müessesesinde çalışan Bartınlı Milli Atlet ve Atletizm Antrenörü Dursun Aytaş, formunu koruyabilmek için, kar-kış demeden her gün evinden iş yerine kadar 21 km. koşmaktadır. Otomobillerin bile 45 dakikada gidebildiği Bartın Amasra arasını 1 saat 8 dakikada koşan Dursun Aytaş'ı, hava şartları hiç etkilememekte, yoğun kar ve tipi nedeniyle yolun kapandığı günlerde dahi işini ve antrenmanını aksatmamaktadır. Dünya spor otoritelerince en zor spor dalı olarak kabul edilen maraton yarışı için bir sporcunun günde 25 km. antrenman yapmasını belirten Aytaş: "Bir maratoncunun bir yıllık antrenmanları toplamı 8 bin km.'dir. Bunun içinde iyi bir beslenme ve dinlenme gereklidir ve başarı ancak böyle mümkündür. Ben elimdeki olanaklarla her gün 20 ile 22 km. civarında antrenman yaparak bir ayda toplam 600 km. idman yapabiliyorum. Olanaklarım iyi olursa daha çok çalışabilirim" demiştir (Bartın'dan Amasra'ya Her Gün Koşarak Gidip Gelen, Milli Atlet Dursun Aytaş'a Kar-Kış Vız Geliyor, (1982, 16 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2706.)

Bir Atlet Yetiştiriyor

Antrenör Dursun Aytaş tarafından çalıştırılan İsmail Hakkı Yılmaz Bölge seçmelerindeki 2400 metrelik yarışta Zonguldak birincisi oldu. Bartınspor tarafından atletizm çalışmalarına ağırlık verilmesiyle, şehrimizden genç ve yetenekli sporcular da çıkmaya başlamış Bartın'ın sesi kısa sürede ortaya çıkmaktadır (Bir Atlet Yetiştiriyor, (1982, 9 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2708.)

Uzun yıllar atletim ile ilgilenmiş beden eğitimi ve spor öğretmeni, antrenör ve Türkiye Bocce, Bowling ve Dart Federasyonu'nun il temsilcisi olarak ülkemizde yeni bir spor branşı olan bocce'nin yaygınlaştırılması için çalışmalarda bulunmuş, Bartın'ın adını ulusal ve uluslararası platformlarda duyurmayı başarmıştır. İsmail Hakkı Yılmaz'dan edindiğimiz bilgilere göre kendisini sporla tanıştıran antrenörü milli atlet Dursun Aytaş'tan önce atletizm çalışmaları sadece Bartın sınırları içerisinde kalmıştır. Tecrübeli antrenör tarafından yetiştirilen sporcular Bartın'ı ve Zonguldak'ı ulusal müsabakalarda gururla temsil etmişlerdir.

Bartınlı Atlet Dursun Aytaş Asya - Avrupa Maratonunda 12 nci Oldu

4 Nisan Pazar günü İstanbul'da yapılan 42.195 metrelik Asya Avrupa maratonunda Bartınlı atlet Dursun Aytaş, ünlü atletler arasında 12 nci gelerek büyük bir başarı sağlamıştır. Anadolu Bankası Bartın Şubesi tarafından masrafları karşılanarak maratona gönderilen Aytaş, Bartın'ı en iyi şekilde temsil ederek bu büyük maratonda sesimizi duyurmuştur (Bartınlı Atlet Dursun Aytaş Asya - Avrupa Maratonunda 12. Oldu, (1982, 9 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.2711.)

Uluslararası 19 Mayıs Maratonunda Bartınlı Atlet 8. Oldu

Samsunda yapılan 42 km'lik Uluslararası 19 Mayıs Maratonunda Bartın Anadolu Bankası formasıyla koşan Bartınlı atlet Dursun Aytaş 8. gelmiş ve Beden Terbiyesi tarafından verilen özel bir şiiyle ödüllendirilmiştir. Dış ülkelerden de gelen 58 maratoncunun çekiştikleri bu zorlu yarışta Dursun Aytaş'ın 8.liği başarı olarak nitelendirilmektedir (Uluslararası 19 Mayıs Maratonunda Bartınlı Atlet 8 nci Oldu, (1982, 2 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2716.)

“Bartınspor'dan Lisanslı, İmam Hatip Lisesi Öğrencisi Yıldız Atletimiz İsmail Hakkı Yılmaz Türkiye İkincisi Oldu

30 Ocak'ta Sakarya'da yapılan 2. Kademe Türkiye Kros Yarışmalarında Zonguldak Bölge Takımında yer alan, 18 yaşındaki Bartınspor'dan lisanslı İmam Hatip Lisesi 6. Sınıf öğrencisi yıldız atletimiz İsmail Hakkı Yılmaz büyük bir başarı göstererek 100 atlet arasından 2 nci oldu ve Beden Terbiyesi Atletizm Federasyonu tarafından verilen madalyayı kazandı. 4 bin metrelik yarışta birinciliği kazanan yine Zonguldak Kozlu Lisesi son sınıf öğrencisi İhsan Özden'in 3 metre gerisinden 2. Gelen Yılmaz, Adapazarı'na ilk defa gittiğini ve parkurda ilk defa koştuğunu belirterek “Daha fazla antrenman yapabilseydim 1. Olmak için sebep yoktu” derken; 2 ay önce ameliyat olan ve bu halde öğrencisini müsabakalara hazırlayan Antrenörü Dursun Aytaş da:

“İsmail Hakkı, çok ciddi bir çalışma temposu içinde müsabakalara hazırlanıyor. Yalnız, ailesinin maddi durumunun çok kısıtlı olması yeterli gıda almasını ve çalışmalarını engelliyor. Bu çok yetenek ve gelecek için Türkiye’de büyük bir isim olabilecek genç arkadaşımıza sporseverler ile iş adamlarımızın ve halkımızın yardımları gerekiyor.

Her ne kadar Bartın sporlu idareciler Mete Saka ve Kudret İnceoğlu, gerekli ilgilerini esirgemiyorlarsa da, İsmail Hakkı’nın başarısı için bir süre sürekli yardıma ihtiyacı bulunmaktadır. Bu sağlanırsa, Bartın büyük bir atlet yetiştirmiş olmakla övünebilecek ve “BARTIN” adını sporda da iftiharla yazdırabilecektir” dedi. 4000 metre krosta Türkiye 2 ncisi olan İsmail Hakkı Yılmaz, 20 Şubatta Ankara’da yapılacak (Kros Milli Takımı) seçmelerine resmen çağrılmış bulunuyor. Eğer burada da başarı sağlarsa Milli Takım’a seçilecek olan İsmail Hakkı Yılmaz şimdilik yakın çevresinden sağladığı gıda yardımları ile hem derslerine çalışıyor hem de antrenmanlarını sürdürüyor. Kendisine “Bartın” adına engin başarılar diliyoruz” (Bartınspor’dan Lisanslı, İmam Hatip Lisesi Öğrencisi Yıldız Atletimiz İsmail Hakkı Yılmaz Türkiye İkincisi Oldu, (1983, 2 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2733.)

Bartınspor’lu atlet İsmail Hakkı Yılmaz Zonguldak Bölge Atletizm Takımına Seçildi

Zonguldak Bölgesi seçmeli atletizm yarışmalarında 800 metre genç erkeklerde Bartınspor’dan lisanslı İmam Hatip Lisesi son sınıf öğrencisi İsmail Hakkı YILMAZ, 25 Marttaki seçmelerde 2.05.00 dakika ile Pazar günü yapılan müsabakalarda ise 10 atlet arasında 2.0.0.01 dakikalık derecesiyle 2nci gelerek Bölge Atletizm takımına alındı. İki koşuda da birinciliği 2.3.09 ve 2.00.0 dakikalık derecesiyle Kozluspor’dan İhsan Özden aldı (Bartınspor’lu atlet İsmail Hakkı Yılmaz Zonguldak Bölge Atletizm Takımına Seçildi, (1984, 10 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.

4.6. Voleybol

Bartın'da voleybol çalışmaları ilk olarak Bartın Halkevi Spor Komitesince icra edilmiştir. Bu dönemde yapılan çalışmalarda voleybol sporunu tanıma ve tanıtma çalışmaları yapılmış, dönem itibari ile antrenör bulunmamasından dolayı beden terbiyesi ve spor öğretmenleri bu sporu tanıtmış ayrıca İstanbul'da belirli liselerde okuyan Bartın gençleri yaz tatillerinde halkeğitimde gönüllü olarak çalışarak bu sporu tanıtmış ve yaygınlaştırmıştır. Sporun cinsiyeti olmamasına karşın bu spor toplumda bir dönem kadın sporu olarak nitelendirildiği için fazla rağbet görememiştir. Ancak 1970' li yıllara kadar bu branşta bölgesel ve ulusal müsabaka ve başarı elde edilememiştir. Türkiye Voleybol Federasyonu merkez hakem kurulu başkanı ve Bartın voleybol il temsilcisi İbrahim Kabadayı ile yapılan görüşmelerde kendisi "Bu sporu Bartın'a tek kişi maal etti diyemeyiz voleybol branşında Bartın'ın adını duyurmak için dönemimdeki tüm beden eğitimi ve spor öğretmenleri, antrenörler ortak bir gayret içerisindeydiler nitekim Bartın günümüzde voleybol ile markalaşmış 2.lig düzeyünde bir çok takım yetiştirmiştir" (İbrahim Kabadayı, kişisel görüşme, 23 Temmuz 2017)

Okullar arası voleybol maçları

Orta dereceli okullar voleybol birincilik maçları önceki hafta şehrimizde Lise voleybol sahasında yapılmıştır. Maçları Zonguldak'tan gelen lisanslı hakemler Bülent Dikmen ve Kemal Başaran yönetmişlerdir. Yıldız Kızlar maçına Kız Meslek Lisesi katılmış ve gelmeyen Bartın Lisesinin, maçı 3-0 hükmen kaybettiği saptanmıştır. Genç Erkekler karşılaşmasında Endüstri Meslek Lisesi ile maç yapan Bartın Lisesi 15-13, 14-16, 15-8 ve 15-8 le 3-1 yenilmiştir. Genç kızlar karşılaşmasında 7-15, 15-9, 15-11, 9-15 ve 15-15 te Kız Meslek Lisesi kazanmıştır. Maçlarda Endüstri Meslek Lisesi (hükmen) ve Kız Meslek Lisesi birinci sayılmışlardır (Okullar arası voleybol maçları, (1976, 2 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2511.)

Bartın Lisesi Voleybol da Zonguldak, Fener ve Uzun Mehmet Liselerini Eledi

Bartın Lisesi'nin genç kız Voleybol takımı 20 Aralık'ta Zonguldak Kapalı Spor Salonunda Uzun Mehmet Lisesi ile yaptığı maçı 49-31 kazanmıştır. 29 Aralık'ta Fener Lisesi ile oynadığı maçı da 45-10 alan Bartın Lisesi, Fener Lisesi'ni hezimete uğratmış, sonuç Zonguldak'ta büyük bir şaşkınlık yaratmıştır. Setleri 15-4, 15-2 ve 15-4 gibi çok açık farkla kazanan Bartın Lisesinin kadrosu şöyledir: Behiye Özyılmaz (Kaptan), Hülya Yılmaz, Nurdan Arslan, Fatma Genç, Eda Aliş, Ruşen Hızır, Servet Çakmak, Beratiye Soyer, Işıl Sırçagöz, Serpil Tuncer, İlkey Kalafat ve Işıl Giresunlu olarak oynanmıştır. Grubunda şampiyon olan Lisemizin genç kızları il şampiyonluğu için Zonguldak Ticaret ve Çelikel Liseleriyle karşılaşacaktır" (Bartın

Lisesi Voleybol da Zonguldak, Fener ve Uzun Mehmet Liselerini Eledi, (1978, 29 Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.2616.)

Lise Kız Voleybol Takımı Zonguldak İkincisi Oldu

Antrenörleri öğretmen Ali Yakın'ın üstün gayretleri ve Liseli genç kızların disiplinli çalışmaları sonucu, Bartın Lisesinin voleybol takımı Zonguldak Fener, Uzun Mehmet, Ticaret ve Karabük Demir Çelik liselerini açık farkla yenerekeledikten sonra, finale kalmış ve finalde güçlü rakibi Zonguldak Mehmet Çelikel Lisesi karşısında başarılı bir çıkarmasına rağmen yenilerek vilayet ikincisi olmuştur. Güç şartlarla ve olanaksızlıklar altında hazırlanan ve güzel bir sonuçla kapatılan bu turnuvada Lise yöneticilerini ve yalnız amatörcü bir zevkle uğraş vererek lisemizi bu üstün dereceye ulaştıran antrenörleri öğretmen Ali Yakın'ı da tüm Bartınlılar adına kutlarız" (Lise Kız Voleybol Takımı Zonguldak İkincisi Oldu, (1979, 5 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2617.)

"12 Voleybol Takımı Karşılaştı

Ulusta bir spor patlaması, gençleri birleştirmektedir. 12 Voleybol takımı oluşturulan Ulus'ta 100. Yıl nedeniyle karşılaşmalar sürmektedir. 12 Mayıs'ta başlayan turnuva 1 Haziran'da bitmiş olacaktır. Takımları; PTT, Banka, Hükümet, Esnaf, Orman, Kumluca, M. Atatürk, EML, Lise, Sağlık, Jandarma, Tarım oluşturmaktadır" (12 Voleybol Takımı Karşılaştı, (1981, 22 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2687.)

"Voleybol Turnuvasında Esnafspor Şampiyon

12 Takımın katıldığı ve çok güzel geçen 100. Yıl voleybol karşılaşmalarında Esnafspor (Timuçin, Enver, Orhan, Mehmet, Sabahattin ve Servet) tertibiyle şampiyonluk kupasını alırken, ikinciliği Bankaspor, üçüncülüğü ise Kumluca spor kazanmışlardır. PTT spor ise centilmenlik kupasını kazanmıştır" (Voleybol Turnuvasında Esnafspor Şampiyon, (1981, 16 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2691.)

"Bartın Lisesi Sporda Büyük Başarı Sağladı

Bartın Lisesi voleybolda büyük bir atılım yaparak il çapında güzel bir isim yapmıştır. Beden eğitimi öğretmeni Hayri Bayrak'ın lisemize atanmasından sonra spor çalışmalarında bir gelişme görülen Bartın Lisesi, yetenekli öğrencilerin gayretleri sonucu il çapında derecelere girmeye başlamıştır. İlçemizde 20,21 ve 27 Mart tarihlerinde yapılan orta dereceli okullar arası voleybol karşılaşmalarında E.M.L. ni 3-2, Ticaret lisesini 3-1, İmam hatip lisesini 3-0 yenen Bartın Lisesi birinci olurken, E.M.L. ikinci, Ticaret Lisesi üçüncü, İmam hatip lisesi dördüncü olmuştur. Yine aynı tarihlerde yapılan kızlar arası voleybol müsabakalarında da, Bartın Lisesi K.M.L'ni 3-0, Ticaret Lisesi Bartın lisesini 3-1, K.M.L'yi 3-0 yenmiştir. Ticaret lisesi birinci, Bartın lisesi ikinci, Kız meslek lisesi üçüncü olmuştur" (Bartın Lisesi Sporda Büyük Başarı Sağladı, (1982, 30 Mart). *Bartın Gazetesi*, s, 2710)

“Abdipaşa Gençlik 60. Yıl Voleybol Turnuvası Şampiyonu Oldu

Ulus'ta düzenlenen ve 8 takımın katıldığı 60. Yıl voleybol turnuvasında Abdipaşa Gençlik tüm takımları yenerek şampiyon oldu. Ulus Halk Eğitim sahasında, Ulus Çınarspor, Esnafspor, Öğretmenler Spor, Bankalar Spor, Memurlar Spor, Ağaköy Spor, Jandarmagücü ve Kumlucaspor'un katıldığı turnuva çok çekişmeli geçti ve büyük ilgi gördü. Antrenörleri Duran Özel'in çalıştırdığı Abdipaşagençlik, Mustafa Kara, Rafet Çomak, Şükrü Çomak, Sabahattin Peşman, Bahattin Ertan, Mehmet Şahin'den oluşuyordu. Abdipaşa Gençlik Bartın ve çevresindeki takımlarla da dostluk maçı yapmak istiyor” (Abdipaşa Gençlik 60. Yıl Voleybol Turnuvası Şampiyonu Oldu, (1983, 22 Kasım). *Bartın Gazetesi*, s.2757.)

“Alkışlanacak büyük başarı Voleybol 'da Bartın'dan da şampiyon çıktı

Zonguldak il şampiyonu olarak, Çanakkale de yapılan Marmara Bölgesi grup şampiyonluğu Voleybol maçlarına katılan Kozcağz Ahmetler İlkokulu voleybol takımı ev sahibi Çanakkale'yi 2-0 yenerek Marmara Bölgesi grup şampiyonu olmayı başardı. Göğsümüzü kabartan altın minik kızlarımız 23-27 Mayıs tarihleri arası Konya'da yapılacak Türkiye şampiyonluğu için mücadele edecekler” (Alkışlanacak büyük başarı Voleybol 'da Bartın'dan da şampiyon çıktı, (1984, 11 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2771.)

Bartın Lisesi Voleybol 'da İl Birincisi

Bartın Lisesi Orta kısım kız ve erkek voleybol takımları öğretmenleri İbrahim Kabadayı'nın yönetiminde büyük bir başarı göstererek il birincisi oldular. Orta dereceli okullar arasında yapılan şampiyonaya Bartın'da BL. Kızlar; Kız Meslek Lisesi ile Hendekyanı Ortaokulunu 2-0, BL. Erkekler; İmam Hatip Lisesi ile Hendekyanı Ortaokulunu 2-0 yenerek Zonguldak'a gittiler. Zonguldak'ta da İl Birinciliği için 4 gün süren karşılaşmalarda:

BL. Kızlar; Kdz. Ereğli Anadolu Lisesi, Karabük Yenişehir Ortaokulu, Zonguldak Atatürk Ortaokulu, Zonguldak Atatürk Anadolu Lisesini aynı sonuçlarla 2-0 yendiler. BL. Erkekler; Kozlu Lisesi, Karabük İmam Hatip Lisesi, Ereğli Anadolu Lisesi'ni yine aynı 2-0 gibi net sonuçlarla yenerek hiç zorlanmadan İl şampiyonu oldular. Bartın Lisesi Müdürü Salih Sarman'da, alınan sonuçtan çok mutlu olduklarını belirterek, “Bartın Lisesi'nin sporda da adımı en iyi şekilde duyurmak için öğrencilerimizi kız, erkek demeden en başarılı şekilde yetiştirmeyi amaçlıyoruz. Spor sorumlusu arkadaşlarımızın da üstün gayretleri vardır. İlkokullardan gelen spor yapmış, takımlarda yer almış çocuklarımızı yeteneklerini köreltmeden takımlarımızda yer veriyor ve altyapıda hiç zorlanmıyoruz. Her yıl gelen öğrencilerle en iyi takımları kurabiliyoruz. Ancak, biraz daha malzeme ve olanak bizi çok daha başarılı kılacak” dedi (Bartın Lisesi voleybol' da İl Birincisi, (1990, 7 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2929.)

“Cumhuriyet İlkokulu Kızları Zonguldak ve Grup Şampiyonu

İlkokullar Türkiye şampiyonasına katılan Bartın Cumhuriyet İlkokulu kız voleybol takımı Bartın ve Zonguldak'ta hiç yenilmeden Zonguldak Bölge şampiyonu olduktan

sonra 23-25 Martta da Sakarya'da yapılan grup maçlarına katıldılar. Zonguldak, Bolu, Sakarya, Kocaeli bölgesi birincilerinin karşılaştığı müsabakalarda Zonguldak temsilcisi Bartın Cumhuriyet ilkokulu kızları, tüm rakiplerini 2-0 yenerek namağlup olarak Grup Birincisi oldu ve Türkiye genelinde de 20 takım arasında yer aldılar. Yarı Final 13-14-15 Nisan günleri Kocaeli bölgesinde yapılacak Türkiye yarı final karşılaşmalarında da birinci olabilmek için çalışan Cumhuriyet İlkokulu yıldız kız voleybol takımı şu çalışkan öğrencilerden kurulu: Kaptan: Semdal Akyol, Nurcan Uçar, Hande Uyar, Burcu Sezer, Zişan Eser, Hatice Akın, Ekin Ela Kurt, Müyesser Tepeli, Elif Çiftçi, Necmiye Güneş, Zeynep Papıla, Işıl Aldatmaz, Habibe Toksöz” (Cumhuriyet İlkokulu Kızları Zonguldak ve Grup Şampiyonu, (1990, 31 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2934.)

“Cumhuriyet İlkokulu Türkiye Şampiyonu

İlkokullar arası Türkiye voleybol müsabakalarında tüm rakiplerini yenerek Türkiye Şampiyonu olan Bartın Cumhuriyet İlkokulu kız voleybol takımına çeşitli kuruluşlar tarafından hediyeler ve takdirnameler veriliyor. Başarılı antrenör ve yöneticileri Ali Yakın, Aleattin Sargın ile okul müdür vekili Ali Bakır'a da her yerden teşekkür geliyor.

Kaymakam İsmail Maden Bartın Liona Kulübü Derneği, Bartın avukatları Spor-Toto Genel Müdürü Erdanay Oflas, Bartın Belediyesi şampiyon öğrencilerine çeşitli hediyeler ve armağanlar verdiler. Bartın camiasında ve dışarıdaki Bartınlılar arasında büyük sevinç yaratan ve takdir toplayan bu başarı, Bartınspor küme düşerken bir Bartın ruhuyla çalışmanın ne olduğunu göstermiş ve daima küçüklere yönelmesini ve oradan başlanılmasını da bir daha ispatlamıştır” (Cumhuriyet İlkokulu Türkiye Şampiyonu , (1990, 11 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2936)

“Gölbucağı İlkokulu Şampiyon

İlkokullar arası Türkiye voleybol karşılaşmalarında Ankara, Kastamonu ve Çankırı'yı 2-0 yenen okulumuz, Türkiye A Grubu birincisi oldu. B grubu şampiyonu Düzce (Güllü) ilkokulunu 2-0 yenerek yarı finallere yükseldi. İnönü İlkokulu da kızlarda 3. oldu. 3 yıl önce açılan en yeni ilkokulumuz olan Gölbucağı İlkokulu erkek voleybol takımı Zonguldak il şampiyonu olduktan sonra, şimdi de Türkiye voleybol karşılaşmalarında Ankara (Atlı ilkokulu), Kastamonu (Cumhuriyet ilkokulu). Çankırı'yı (Gazi ilkokulu) 2-0 yenmiştir” (Gölbucağı İlkokulu Şampiyon, (1991, 8 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2960.)

Cumhuriyet ve Gölbucağı İlkokulları Voleybolda Zonguldak Şampiyonu

İlkokullar arası Türkiye Voleybol Şampiyonası başladı. İlk önce il şampiyonluğu için yapılan karşılaşmalarda Bartın okulları yine Zonguldak şampiyonu olarak, yıllardır olduğu gibi bu yıl da şampiyonluğu Bartın'a taşıdılar. Cumhuriyet ilkokulu kızlarda, Gölbucağı ilkokulu da erkeklerde il birincisi oldular. Gölbucağı okulu 11-23 Şubat'ta Çankırı'da yapılacak 2. Grup karşılaşmalarına gidecek.

Geçen yılı Türkiye şampiyonu olan Bartın Cumhuriyet İlkokulu kız voleybol takımını bu yıl Ünver Akyıldız ile Fahrettin Güler çalıştırıyorlar. Cumhuriyet, geçen

yılın Türkiye şampiyonu olduğu için kural gereği il birincisi olan takım direkt olarak (Konya) da yapılacak finallere katılma şansı elde etti. Türkiye birinciliği finalleri ise 30 Nisan - 4 Mayıs tarihleri arasında yapılacak (Cumhuriyet ve Gölbucağı İlkokulları Voleybolda Zonguldak Şampiyonu, (1991, 30 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2957.)

4.7. Milli Bayramlar

Milli bayramların kutlanması ilk olarak Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu tarihten bu yana, gerekçeleri büyük oranda Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ve Türkiye Cumhuriyetinin bağımsızlığını anma ile bağlantılı milli bayramlar kutlanılmaktadır;

- **23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı**

23 Nisan 1920 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açıldığı günün yıldönümü olarak kutlanmaya başlanan bu bayram, çocuklara armağan edilmiş tek bayramdır. İlk kez 23 Nisan 1920'de "Hâkimiyeti Milliye Bayramı" olarak kutlandı. 1935 yılında adı "23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı" olarak belirlendi. (<http://mekam.org>)

Çocuk Bayramı

5 Mayıs Perşembe günü maarif vekâletince resmen çocuk bayramı olarak kabul edilmiş olduğu o gün bütün mektep talebesi ve muallimleriyle beraber (karacaya) gitmişler temiz ve nezih eğlencelerle vakit geçirerek akşam muallimlerinin idaresi altında muntazam gruplar halinde avdet etmişlerdir (Çocuk Bayramı, (1927, 29 Nisan). *Bartın Gazetesi*, Latinize Çalışması, s.105.)

Milli Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı, Canlı ve Neşeli gösterilerle kutlandı

Büyük Millet Meclisinin açılış yıl dönümü olan Milli Hâkimiyet ve çocuk bayramı bütün yurttaki olduğu gibi şehrimizde de neşeli ve canlı gösterilerle kutlanmıştır. 23 Nisan Perşembe günü bütün resmi ve hususi müesseseler, mağazalar ve dükkânlar bayraklarla süslenmiş ve saat ona doğru halk akın akın, Cumhuriyet meydanına gitmeğe başlamıştır. Saat on buçukta da başta Kaymakam vekili olmak üzere daire ve müesseseler şefleri ve memurlar Cumhuriyet meydanına gelerek tribünde yer almışlardır.

Ortaokulla ilkokullar da meydana yerlerini aldıktan sonra bir fişek atılarak İstiklal marşıyla görene başlanmıştır. Bundan sonra Kaymakam vekili, yanındaki zatlarla meydanı dolaşarak izcilerin ve okulların bayramını kutlamıştır. Maarif memur vekili Vehbi Tümerin 23 Nisan manasını belirten nutkundan sonra Ortaokulu ve ilkokullar

adına 14 er manzumeler okumuşlar ve fişekler atılarak törene son verilmiştir. Öğleden sonra Asmadaki spor meydanında Ortaokulun cimnastik gösterileri yapılmıştır (Milli Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı, Canlı ve Neşeli Gösterilerle Kutlandı, (1942, 4 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.765.).

- **19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı**

19 Mayıs'ın ilk hali 1916'da Selim Sırrı Bey'in girişimleriyle başlatılan İdman Bayramı'nın 1927'den sonraki uygulamasıdır. Batı'da yapılan, kitleleri spora katan ve "cimnastik şenliği" olarak tanımlanan faaliyetin uyarlanmasıdır. 19 Mayıs'ın milli spor günü olarak kutlanması ise 1935'te Beşiktaş, Galatasaray ve Fenerbahçe'nin Atatürk Spor Günü olarak kutlanmasıyla olmuştur.

İsmet Bozdağ, 19 Mayıs hakkında Şükrü Kaya'dan duyduklarını Nuriye Akman'a şöyle anlatıyor: "Yıl 1936. Günlerden 19 Mayıs. Atatürk Dolmabahçe'de, yanında Şükrü Kaya, Ruşen Eşref. Birden bire Atatürk soruyor: 'Bugün günlerden ne? Ayın kaçı: 19'u. Aylardan ne: Mayıs. 'Ne oldu bugün söyleyin bakalım?' diyor. ... 'Samsun'a çıktığımız gün.' Sonra 'Asıl yapacağımız bayram bu' diyor. Ertesi sene 19 Mayıs'ta Şükrü Kaya'nın tertibiyle 19 Mayıs Bayramı kutlanıyor." Atatürk'ün isteği üzerine "Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kutlanmaya başlanmıştır. 20 Haziran 1938'de "Gençlik ve Spor Bayramı" adı ile milli bayramlarımız arasına katılan bu bayram, 1981 yılından itibaren "Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı" olarak kutlanmaktadır (<http://mekam.org>).

İdman şenlikleri 19 Mayıs'ta

Gençliğin hareket gününün, Ulu Önderin Samsuna çıktığı tarihe alınmasında derin bir mana vardır. Her yıl liselerle ortaokulların 9Mayısı takip eden tatil gününde idman şenlikleri yaptıkları malumdur. Ortaokulumuz da geçen yıl ilk defa olarak cimnastik şenliği yapmış ve canlı bir varlık göstermişti. Ortaokulumuz, on mayıs pazar günü bu yılın şenliklerini yapmağa hazırlanırken, Kültür Bakanlığından, şenliklerin, bundan sonra 19 Mayıs'ta yapılması emri gelmiştir.

Ülkeye hayat ve saadet getiren büyük inkılabın ilk hareketi ve asıl başlangıcı, büyük önder Atatürk'ün samsuna çıktığı gündür, 19 Mayıs'tır. Kültür Bakanlığı, Türk gençliğinin canlı bir varlık halinde, toplu ve disiplinli bir şekilde kendini gösterdiği idman şenlikleri gününü, bu mutlu güne almakla çok yerinde bir iş yapmıştır. Bu günün; varlığımızın, yarınımızın dayandığı gençliğin, cimnastik gibi hayatilik ve cevvalik dolu hareketleriyle kutlanmasını temin etmek çok manalı ve olgun bir karardır. Bu suretle, resmi bayramlarımız arasına nasılsa katılmayan bu kutlu gün, gençlik ve hareket bayramı olarak, Türk varlığının yeniden canlanış başlangıcına

işaret etmiş olacaktır (İdman şenlikleri 19 Mayıs'ta, (1936,30 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s,536.).

Spor ve Gençlik bayramı canlı gösterilerle kutlanacak

Büyük Kurtarıcı Ebedi Şef Atatürk'ün yurdu kurtarmak için Samsunda Anadolu'ya ayak bastıkları günün 24 üncü yıl dönümü, Spor ve Gençlik bayramı olarak, yarın yurdun her yerinde canlı gösterilerle kutlanacaktır. Gençlik bayramı, şehrimizde de parlak bir şekilde kutlanacaktır. Tören yarın saat 15 ye Spor alanında yapılacaktır. Törenden sonra, gençliğin cimnastik gösterileri başlayacaktır.

Hazırlanan programı aynen neşrediyoruz:

Büyük Kurtarıcı Ebedi Şef Atatürk'ün Türk vatan ve istiklalini kurtarmak üzere, Samsunda Anadolu topraklarına ayak bastıklarının yıldönümü olan 19 Mayıs 1943 Çarşamba günü bütün resmi daireler, müesseseler, mağaza ve dükkânlar ve spor sahası bayraklarla süslenecek, gece de her taraf mümkün olduğu kadar bol ışıklı bulundurulacaktır. Ayın 18 inci Salı günü bayram hazırlıklarına başlanmasının halka ilanı ve spor sahasına tribün kurulması Belediye ve bayram hazırlığını kontrol ve halkın törene en geniş şekilde iştirakinin temini ve bayram günü (10) dan itibaren törenin devamı müddetince kahve ve dükkânların kapalı bulundurulması işi Emniyet komiserliği tarafından takip ve temin edilecektir.

Sahaya gidiş aşağıdaki şekilde olacaktır;

- Sporcular,
- Ortaokul talebesi,
- Sırasıyla Cumhuriyet, Asıl İstiklal, Orduyeri okulları,
- Gençlik Kulübü azaları ve halk.
- Kafile Ortaokul önüne gelerek Ebedi Şefimiz Atatürk'ün yüksek ve aziz hatırasına hürmeten büste çelen koyacaktır.
- Sahada; Sporcuları okullar, Gençlik Kulübü gençleri, halk ve teşekküller - planda gösterildiği üzere - yerlerini alacaklardır. Meydanda intizamın teminini Emniyet Komiseri yapacaktır.
- Törene başlayış; Saat tam (16) da Kaymakam, yanında Askeri Komutan Parti, Halkevi ve Belediye Reisleri, Maarif Memuru olduğu halde toplantı yerine gelerek talebe ve sporcuları selamladıktan sonra tribündeki yerlerini alacaklardır.
- Bundan sonra bir hava fişegi atılmasıyla istiklal marşı söylenecek, bu esnada sahaya Türk bayrağı çekilecektir.
- Geçit töreni; Şiirlerden sonra başta Ortaokul talebeleri olmak üzere bütün sporcular geçit resmi yapacaklar geçit resmini bitiren talebe ve sporcular yerli yerine döneceklerdir.
- Geçit resmini müteakip Ortaokul talebelerinin gösterileri yapılacaktır.

Kutlama Komitesi Reisi Kaymakam; Muzaffer Kuşakcıoğlu (Spor ve Gençlik Bayramı Canlı Gösterilerle Kutlanacak, (1943, 18 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.805.)

19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı, Canlı ve heyecanlı gösterilerle kutlandı

19 Mayıs Spor ve Gençlik bayramı, şehrimizde içten gelen bir heyecan ve neşe içinde kutlanmıştır. Çarşamba günü saat 15 den itibaren, okul alayları, gençler, memurlar ve teşekküller erkânıyla halk, törenin ve gösterilerin yapılacağı spor alanına doğru akmağa başlamıştı. Bayraklarla donatılan caddelerden, bu neşeli insan dalgasının akışını görenler de kafiye katılıyor. Tören, tam saat 16 da İstiklal marşıyla başlamıştır. Ortaokul öğretmeni Niyazi Ülkü bir nutuk söylemiş. Ortaokul talebeleri şiirler okumuşlardır. Ortaokul talebeleriyle sporcuların geçit resminden sonra tören bitmiştir. Törenden sonra, Ortaokul talebelerinin cimmastik gösterileri başlamış; bir saat kadar sürmüştür. Halk gençleri hareketle alkışlamıştır (19 Mayıs Spor ve Gençlik Bayramı, Canlı ve heyecanlı gösterilerle kutlandı, (1943, 25 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.806.)

Gençlik ve Spor Bayramı

Ebedi Önder Atatürk'ün yurt ve milleti kurtarmak üzere Samsunda Anadolu toprağına ayak bastığı günün 26. yıldönümü, Gençlik ve Spor bayramı olarak yurdun her yerinde parlak tören ve canlı gösterilerle kutlanmıştır. 19 Mayıs, şehrimizde de güzel bir şekilde kutlanmıştır. O gün şehir bayraklar ve taklarla donatılmış ve saat 09.30'da bütün okullar, memurlar ve halk büyük bir alay halinde çarşıdan hareketle Asmada spor alanına gitmişlerdir. Alay, Ortaokul önünde durarak Atatürk anıtına çelenk konduktan sonra spor alanına gidilmiş ve tören 10.30'da İstiklal marşıyla direğe bayrak çekilerek başlamıştır. Ortaokuldan Nejat Uğur gençlik adına bir söylev vermiştir. Bundan sonra Ortaokul öğrencileri ve sporcular bir geçiş yapmışlardır. Geçit resminden sonra Ortaokul öğrenci cimmastik ve spor gösterileri yapmışlardır. Gece elektrikle aydınlatma yapılmıştır (Gençlik ve Spor Bayramı, (1945, 24 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.904.)

Gençlik ve Spor Bayramı, evvel ki gün, tören ve gösterilerle kutlanmıştır.

Sabahleyin resmi ve hususi binalar bayraklarla donatılmış ve davullar çalınmaya başlanmıştır. Saat 8.30 da Ortaokul önünde toplanan sporcular, izciler ve öğrenciler, Atatürk büstüne çelenk koyduktan sonra spor alanına hareket etmişlerdir. Saat 9 da bütün okullar ve kalabalık bir halk kitlesi, sahada yerlerini almış bulunuyordu. Saat 09.30 da Kaymakam Tahir Gencağa, yanında askeri komutan, Belediye Başkan vekili ve Milli Eğitim Memuru bulunduğu halde, öğrenci gruplarının, sporcuların ve halkın önünden geçerek bayramı kutlamış ve tribüne dönüşünde İstiklal marşı ile direğe bayrak çekilmiştir. Bundan sonra Ortaokul öğrencilerimizin Erkan Aşçıoğlu, 19 Mayıs ve Atatürk üzerine bir konuşma yapmıştır. Ertuğrul Önderin daveti üzerine gençler ve öğrenciler Türk ulusu ve Cumhurbaşkanı için üç defa "sağ ol" diye bağırılmışlar, topluca "Dağ başını duman almış" marşını okumuşlardır.

Başta Ortaokul öğrencileri olmak üzere sporcular ve ilkokul öğrencilerinin yaptığı muntazam geçit resmiyle tören sona ermiş, ardından cimmastik gösterileri ve atletik spor oyunları başlamıştır. Cimmastik öğretmeni Ertuğrul Önderin yetiştirdiği Ortaokulun kız ve erkek öğrencileri, yine öğretmenlerinin idaresinde çok muntazam ve cazip hareketlerle sahayı dolduran kalabalığa takdir ve heyecan duyguları verecek

saat 13 e kadar çeşitli gösteriler yapmışlardır (Gençlik ve Spor Bayramı Canlı ve Neşeli Geçti, (1954, 21 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.1442.)

Şehir Stadındaki gösteriler canlı ve çok başarılı oldu

Dün, büyük Atatürk'ün düşmanlarca paylaşılan yurdumuzu kurtarmak için, Türk milletinin başına geçmek kararıyla Samsuna çıkışının 56 ncı yıldönümü idi. Her yıl Gençlik ve Spor Bayramı olarak kutlandığımız bu mutlu gün, dün, bütün yurttaki olduğu gibi, şehrimizde de tören ve gösterilerle kutlanmıştır. Dün saah 08.30 da Cumhuriyet Alanında Atatürk anıtına çelenkler konulduktan sonra görevliler, okullar, kuruluşlar ve halk toplulukları Asmadaki Şehir Stadına gitmiştir. Saat 9.10 da Kaymakam, yanındakilerle birlikte alanı dolaşp bayramı kutlayarak tribüne döndükten sonra bandonun çaldığı ve gençlerin katıldığı bayramda İstiklal marşıyla direğe bayrak çekilmiştir.

Lise Müdürü Zabit Ağ yarın, Atatürk gençlik ve 19 Mayıs'ın önemi üzerine yaptığı konuşmayı liselerden birer gencin okuduğu şiirler takip etmiş; sonra bir Lisenin Ata'nın "Gençliğe Hitabesini" okumuştur. Gençler, Atatürk'ü emanetini koruyacaklarına dair bir ağızdan ant içmişlerdir. Tören bittikten sonra, Bartın Lisesinin kız öğrencileri ile Kız Meslek Lisesi öğrencileri, müzikle cimnastik gösterileri yapmışlardır. Bundna sonra Bartın Lisesinin erkek öğrencileri ile Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerinin toplu cimnastik öğrencilerinin toplu cimnastik hareketleri başlamıştır.

Daha sonra da sırasıyla;

- 1) Bartın Lisenin kız öğrencileri ile Kız Meslek Lisesi öğrencileri arasında 4x100 bayrak yarışı yapılmış; Bartın Lisesi kazanmıştır.
- 2) Bartın Lisesi ile Endüstri Meslek Lisesi erkek öğrencileri arasındaki 4x400 bayrak yarışını Bartın Lisesi kazanmıştır.
- 3) Bartın Lisesi ile Endüstri Meslek Lisesi öğrencileri minder, kasa trampelen yüksek atlama gösterileri yapmışlardır.
- 4) Endüstri Meslek Lisesinin güreş takımı gösteri güreşleri yapmıştır.

Gösterileri; Bartın Lisesi Beden öğretmenleri Hayati Aldırak, Nerkin Yakın ile Endüstri Meslek Lisesi Beden öğretmeni Harun Reşit Anday ve Kız Meslek Lisesi Beden öğretmeni Meriçtan Çelikcan yönetmişlerdir.

5) Bartın sporla Bartın Lisesi futbol takımı arasındaki maçı Bartınspor 6-4 kazanmıştır. Maçı Hayati Aldırak yönetmiştir. Hava açık ve güneşli olduğu için tören ve gösterileri 8-10 bin kişi merakla, zevkle ve öğünerek izlemiştir. Gençlik ve Spor Bayramı dolayısıyla şehir bayraklarla donatılmış, gece donanma yapılarak şenlik dün gece yarısına kadar sürmüştür (Şehir Stadındaki Gösteriler Canlı ve Çok Başarılı Oldu, (1975, 20 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2508.)

- **1 Temmuz Denizcilik Ve Kabotaj Bayramı**

Fransızca kökenli bir kelime olan Kabotaj, bir devletin kendi limanları arasında yolcu ve yük taşıma hakkı demektir. Osmanlı Devleti'nin kapitülasyonlar çerçevesinde yabancı ülke gemilerine tanıdığı kabotaj ayrıcalığı, Lozan Barış Antlaşması'yla 1923 yılında kaldırıldı. 17 Nisan 1926 tarihinde de kabul edildi. Kabotaj Kanunu 1 Temmuz 1926'da yürürlüğe girdi. Bu yasaya göre, akarsularda, göllerde, Marmara denizi ile boğazlarda, bütün kara sularında ve kara sular içinde kalan körfez, liman, koy ve benzeri yerlerde, makine, yelken ve kürekle hareket eden araçları bulundurma; bunlarla mal ve yolcu taşıma hakkı Türk yurttaşlarına verildi. Bu nedenle her yıl 1 Temmuz gününü “Denizcilik ve Kabotaj Bayramı” olarak kutlanır (<http://www.meydan.com.tr>).

Kabotaj Bayramı Bartın'da ilk olarak 1 Temmuz 1936 yılında Gazhane parkında kutlanmıştır. İlk bayramlarda kürek çekme, yağlı direk ve ördek yarışı yapılmıştır. 1967 yılında Kabotaj ve Denizcilik Bayramı, Bartın limanında yapılmaya başlamış ancak katılımın az olması sebebiyle daha sonraki yıllarda Amasra'da yapılmıştır. Günümüzde Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Bartın Liman Başkanlığı tarafından her yıl kutlanmaktadır. Ancak 1936-68 yılları arasında Kabotaj bayramı şenlikler gibi kutlanmıştır ve bu yıllara ait verilerde insanların kanlı ırmakta yüzdüklerini, su sporları (Resim. 8) aktivitesi yaptıklarını görmekteyiz. Günümüzde yüzmenin ve su sporlarının tehlikeli olduğu nedeniyle bu ırmakta su sporları yapılmamaktadır.

Su sporları ve eğlenceler

Denizciler Bayramı vesilesiyle hazırlanan su sporları ve eğlenceler Pazar günü saat 17.30 da Gazhane burnunda yapılmıştır. Yüzme, ördek tutma, sandal ve yağlı direk yarışları, kıyılara toplanan binlerce halk tarafından neşe ve heyecanla takip edilmiştir. Yarışlarda kazananlara münasip hediyeler verilmiştir (Su Sporları ve Eğlenceler, (1955, 5 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1536.)

Denizcilik Bayramı kutlandı

Lozan antlaşması hükümlerine göre, bu antlaşmadan 3 yıl sonra: 1 Temmuz 1926 dan itibaren kıyılarımızda kabotaj hakkı Türk bayrağı taşıyan gemilere hasredilmiştir. Bu tarih, her yıl Denizcilik Bayramı olarak liman ve iskelelerimizde kutlanmaktadır. Şehrimizde de, bayram Pazar günü saat 17 de, iki ırmağın birleştiği Gazhane burnunda yapılan sandal yarışları ve çeşitli su eğlenceleriyle kutlanmıştır. Kıyıları, kıyılardaki bahçeleri ve sandallarla ırmağın yüzünü dolduran binlerce halk eğlenceleri neşe ile izlemiştir. Denizcilik Bayramı Amasra da güzel bir şekilde

kutlanmıştır (Denizcilik Bayramı Kutlandı, (1962, 3 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2097.)

Denizciler Bayramı Yarın Amasra'da Yapılıyor

Yarın, kıyılarımızda kabotaj hakkının Türk bayrağına intişar edişinin yıldönümü olduğu için, mütat olduğu üzere, iskele ve limanlarımızda şenlikler yapılacaktır. Bu yıl ırmakta yüzmek yasak edildiği için, Amasra da yarışlar yapılacaktır (Denizciler Bayramı Yarın Amasra'da Yapılıyor, (1964, 30 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2237.)

Denizcilik Bayramı Dün Kutlandı

Kıyılarımızda kabotaj hakkının Türk bayrağı taşıyan gemilere hasrını sağlayan Lozan antlaşmasındaki hükmen yürürlüğe girişinin 40. yıldönümü olan dün (1 Temmuz) bütün liman ve iskelelerimizde olduğu gibi iskelemizde de tören ve gösterilerle kutlanmıştır. Saat 17 de Gazhane burnundaki Şehir bahçesinde öğrencilerin okuduğu İstiklal marşıyla başlayan törende öğretmen Hasan Özkan konuşma yaparak kabotaj hakkının ve 1 Temmuzun önemini belirtmiştir. Bundan sonra, şehit denizcilerimizin ruhlarını taziz için ırmağa bir çelenk bırakılmıştır. Törenden sonra yüzme, sandal yağlı direk yarışları, su eğlenceleri yapılmış; kazananlara ödülleri verilmiştir (Denizcilik Bayramı Dün Kutlandı, (1965, 2 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2298.)

Denizciler Bayramı

Kıyılarımızda kabotaj (sefer) hakkının oluşunun yıldönümü 1. Temmuz denizciler bayramı, bu yıl ilçemizde ilk defa olarak limanda kutlanmıştır. Öğleden önce Cumhuriyet alanında törenle Atatürk anıtına çelenkler konulmuş; öğleden sonra da limanda yarışmalar ve eğlenceler yapılmıştır. Her yıl Gazhane burnunda yapılan eğlencelerin bu sefer limanda yapılması, halktan bir çoğunun hazır bulunamamasına sebep olmuşsa da, iyi organize edildiği takdirde bayramın gelecek yıllarda daha çok ilgi çekeceğine şüphe yoktur (Denizciler Bayramı, (1967, 18 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2398.)

Denizcilik Bayramı Kutlandı

Tören ilk kısmı sabah saat 9 da Cumhuriyet alanında, ikinci kısmı da saat 16 da Boğazda yapıldı. Sonra gösteriler başladı. Boğaz Liman Başkanlığı binası önünde, Fikret Egemenin 1 Temmuz'un anlamı ve sonuçları ile ilgili konuşmasından sonra şehitler için denize çelenkler atılmış ve şehir bandosu marşlar çalışmıştır. Bundan sonra çeşitli yarışlar ve eğlenceler yapılmıştır. Yüz metre serbest, sırtüstü, kurbağalama ve 500 metre dayanıklılık yarışmalarından sonra iki takım arasında 4 x 100 metre bayrak, dipten dalma ve nihayet ördek kapma, su topu maçı, beşer kişi ile suda halat çekme eğlence yarışları yapılmıştır.

Bunun ardında da bir çifte, iki çifte, sandal ve 5, 10 beygirlik motor yarışları ve ikinci ördek tutma yarışı yapılmış, yağlı direkte eğlenceli yarışlar da sona ererek birincilere ve kazananlara merakla izlediği gösteriler yapmışlardır (Denizcilik Bayramı Kutlandı, (1968, 2 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2424.)

4.8. Diğer Spor Olayları

Bartın'da araştırmamıza konu olan 1923-1991 yıllarında; at koşuları, futbol, pehlivan güreşleri, su sporları, atletizm ve voleybol sporları dışında; tenis, bisiklet, binicilik, atıcılık, deniz ve kara avcılığı, cimnastik, masa tenisi ve boks sporları yapılmıştır. Ayrıca sportif yürüyüşler yapmak için küre dağları ve doğa yürüyüşleri yapılmıştır. B.H.E. 1936 raporlarına göre boks faaliyetleri ne önem vermiştir. Halkevi binasının alt katında antrenmanlar yapılmıştır. Boks sporuyla ilgili tek bir habere ulaşılmıştır.

Gençlik Kulübü

Güreşçi ve Boksörlerin arasında bulunduğu ve 20 Ocak 1952 Pazar günü saat 19'da Kulüp Salonunda Güreş ve Boks müsabakaları yapılacaktır (Gençlik Kulübü, (1952, 31 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.1218.)

Renault 12 Türkiye'de üretildiği yıllar boyunca birçok amatör ve profesyonel ralliçi tarafından kullanılmış, Türkiye'ye yurtdışında kayda değer başarılar kazandırmıştır. 1972, 1973 ve 1974 yıllarında Günaydın Türkiye Rallisi birincisi olan Renault 12, 1975 yılında Günaydın Türkiye Rallisi birinciliğinin yanı sıra Uluslar Arası Balkan Rallisi'ni de birinci olarak tamamlamıştır. 1977 yılında ise İskender Aruoba, Demir Bükey, Aytaç Kot ve Kayhan Tarhancı'dan oluşan Türk Milli Takımı dünyanın en uzun rallilerinden birisi olan Londra-Sydney rallisine iki adet Türk imalatı Renault 12 TS ile katılmıştır. 40 gün boyunca süren ve 33.000 km uzunluğunda bir parkura sahip olan Londra-Sydney ralisinde Renault 12 TS ile yarışan Türk Milli Takımı yarışı oldukça iyi dereceler ile tamamlayarak grup birincisi olmuş ve Türkiye'ye Milli Takımlar Kupası'nı kazandırmıştır (renault12.tr.gg).

Yerli otomobiller Rallisi yapıldı

Günaydın gazetesinin yerli otomobiller arasında düzenlediği 1975 Türkiye rallisinin ilk etabı İstanbul Amasra arasında idi. Perşembe günü; 21 i Renault, 18'i Murat ve 17'si Anadolu olmak üzere 56 otomobil İstanbul'da Suadiye'den 12'yi bir dakika geçe, birer dakika ara ile hareket etmişlerdir.

Ralliciler Samandıra, Şile, Kandıra, Adapazarı, Karasu, Akçakoca, Ereğli, Zonguldak, Bartın yoluyla saat 11.11 den itibaren Amasra'ya varmaya başlamışlardır. Gece Amasra'ya 41 araba ulaşmıştır. Geri kalanların belki arıza yüzünden yollarda kalmış oldukları sanılmaktadır.

Otomobiller gece saat 20.40 tan itibaren Kemerköprü, Çarşı, Kavaklı yoluyla Amasra'ya geçmeye başlamışlardır. Kemerköprü' den Çarşıya, Kavaklıdan Orduyeri

köprüsüne kadar yaya kaldırımlarını dolduran meraklı halk yığınları, uçar gibi geçen yarış arabalarını sevgi ve hayranlık gösteriyle, alkışlarla karşılayıp uğurlamışlardır.

Herhangi bir kazayı önlemek üzere Kemerköprü ilerisinden itibaren Çarşı içinde, Kavaklıda ve Orduyeri' ne kadar şehirde ve ayrıca Amasra'ya kadar gerekli güvenlik tedbirleri alınmıştır. Amasra'da halkın sevgi gösterileriyle karşılanan yarışçılar geceyi orada geçirip sabaha karşı 3 te giriş sırasındaki numaralarına göre yola çıkmışlar ve yine şehrimizden geçerek Ankara'ya oradan da Bursa'ya gitmişlerdir.

Otoların yarışı başka etaplarda da devam ederek Pazar günü tamamlanmıştır. Son etapta yarışı ancak 18 araba bitirebilmiştir. Amasra'ya birinci giren Faruk Süren, teknik arıza yüzünden genel klasmanda birinci olamamış; birinciliği Renault 12 ile Aytaç Kot - Ercan Ayan çifti kazanmıştır (Yerli Otomobiller Rallisi Yapıldı, (1975, 10 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2511.)

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölüm içerisinde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Bu çalışmada erken dönem Cumhuriyetten il olma sürecine kadar “Bartın Spor Tarihi” fiziki kültür faaliyetleri uzun dönemli bir perspektifle incelenmiştir. Söz konusu incelemenin ana eksenini spor branşlarının gelişimi ve spor aktiviteleri teşkil etmiştir.

Tarihte bir liman kenti olan Bartın birçok eserde ismi geçmekle birlikte Evliya Çelebinin seyahatnamesinde de bahsedilmiştir. Evliya Çelebi, Karadeniz gezisini anlatırken Ereğli, Amasra, Bartın’ da geniş boylu kalyonlar yapılıdır. Bu kalyonlar sağlam ve güvenli olması, geniş olası nedeniyle ticaret erbabı tarafından tutulmaktadır. Bu bilgilerden varılacak en büyük sonuç ise Bartın 1400’lü yıllarda ticaret adına önemli noktalardan biridir. Bunun da bölgenin gelişmesine önemli katkıları olmuştur. Bartın’ın 1924 yılında Zonguldak’ın il olmasıyla birlikte bu ilin ilçesi haline gelmiştir.

Bartın’da spor tarihiyle ilgili en eski sözlü ve yazılı kaynaklar ise Türk geleneksel sporlarının en önemlilerinden güreşi bayramlarda köylerde ve merkezde icra edilmiştir. Resmi güreş müsabakaları ise ilk olarak Himaye-i Etfal cemiyeti tarafından yapılmıştır. Daha sonraları, C.H.F., T.H.K., B.H.E., Gençlik Kulübü, D.P. tarafından tertip edilmiş yakın tarihlerde liseler arası ve Halk eğitim tarafından tertip edilmiştir. Seksenli yıllardan sonra merkez de unutulmuş bir gelenek olarak kalmış olsa da bazı köylerde halen yapılmaktadır (Geriş Köyü). Bartın adına önem arz eden bir diğer spor branşı at koşularıdır. Bartın’da geleneksel olarak yapılan at koşuları tarihi 19.yy. ikinci yarısına kadar dayanmaktadır. Sözlü tarihsel aktarıma göre Bartın da ilk defa yapılan at koşuları tarihimizde 93 harbi olarak bilinen 1876-1877 Osmanlı-Rus savaşından sonra Sultan Abdülhamit’in emriyle Kırım’dan ve Balkanlardan Anadolu’ya göç eden Tatar, Çerkeş ve Abazaların burada at üzerine olan kültürlerini getirmişlerdir ve at yarışı sporlarını başlatmışlardır. Bartın’da ilk resmi at koşusunun 1919 yılında kurulan İl-mü İrfan Derneği tarafından tertip edildiği bilinmekte ve

bu tarihten sonra geleneksel hale gelen koşuları, resmi kurumlar, siyasi parti temsilcilikleri, sivil toplum kuruluşları ve spor kulüpleri düzenlemiştir. Bu faaliyet sadece at koşuları ile sınırlanmamış aynı zamanda bir spor ve kültür şenliği misyonunu üstlenerek içerisinde geleneksel etkinlikler adı altında çuval yarışı, halat çekme, yumurta taşıma yarışları yapılmış, koşulardan önce atletizm yarışları, bisiklet yarışları, güreş müsabakaları yapılmıştır. Günümüzde gerek kültürel ve sosyal gerekse sportif faaliyetlerin tümünü kapsayan geleneksel at koşuları unutulmuş bir aktivitedir.

Bartın futbolunun isi kökleri Ermeni ve Rum gençlerin top tarlasında (Bartın Atatürk Stadı) toplanarak kendi aralarında top oynadıkları daha sonraları kültürel etkileşimin sonucu Türk gençleriyle beraber top oynadıkları bilinmektedir, 1926 yılında kurulan Türk ocağı ile başlamış daha sonra bu dernek İstikbal kulübü olarak faaliyetlerine devam etmiştir. Gayri federe olarak yaz aylarında spor müsabakaları yapan Bartın sporlu gençler, 1963 yılında Bartın Beşiktaş spor kulübü adı altında toplanarak spor teşkilatına tescilini yaptırarak Zonguldak il genelinde resmi spor müsabakalarına iştirak etmişlerdir. Bartın Beşiktaş spor kulübü 1970 yılına kadar spor teşkilatının organize ettiği resmi spor müsabakalarına, siyah-beyaz forma ile katılmıştır. Bartın Beşiktaş spor kulübü 1970 yılında genel kurul kararı ile adını Bartın spor olarak değiştirmiş, renklerini ise yeşil-beyaz olarak değiştirerek spor teşkilatına tescilini yaptırmıştır. Alternatif olarak kurulan Bartın gençlik spor kulübü 1972 yılında genel kurul olarak fesih edilerek Bartınspor ile birleşme kararı almıştır. Bununla birlikte Ortaokul ve Bartın lisesinde şube takımları, aynı zamanda mahallelerde alt yapı takımları kurulmuş ve bu takımlar top tarlasında kendi imkânları ve Bartın esnafının teşvikleriyle turnuvalar yapılmıştır.

Bartın'ın coğrafi konumu açısından zengin olan su kaynakları nedeniyle su sporları gelişme göstermiştir. Su sporlarıyla ilgili yapılan ilk müsabakaları rumların yaptığı bilinmektedir. Bu müsabakada rumlar paskalya döneminde kutlamalar için Asma'nın ahşap köprüsünün üzerinde toplanır, Papaz elinde olan büyük ahşap haçı köprüden tüm kuvvetiyle ileri doğru dereye atar köprü üstünde bekleyen Rum gençleri dereye atlayıp en hızlı şekilde yüzerek haçı almaya çalışır, en hızlı yüzen genç haçı alır ve kalabalığın önüne gelir. İnanca göre haçı alan genç kutsanmış sayılır. Daha sonraları bu müsabakalara kültürel etkileşim sonucu Türk gençlerinin de katıldığı burada birincilikler elde ettiği bilinmektedir. Cumhuriyet döneminde ilk resmi su sporları faaliyetlerini Bartın C.H.F. daha sonra Bartın Halkevi tertip etmiştir. Su sporlarını içeren en önemli olaylardan birisi ise Kabotaj Kanunu

1 Temmuz 1926'da Kabotaj hakkının tanınmasıyla bu günün 1. Temmuz Kabotaj ve Denizcilik bayramı ilan edilmesi ve yurt genelinde su sporları aktivitesiyle bu günün şenlik havasında kutlanmasıdır. Bu aktivitelerde yağlı direk yarışı, örnek yarışı, yüksek atlama, yüzme ve kürek çekme sporları yapılmıştır. 1960 lı yıllardan sonra bu kutlamaların Bartın boğazına alınması ve daha sonraları Amasra ilçesine alınması bu etkinliğin katılımını azaltmıştır. Günümüzde Bartında su sporları, denizde yapılmakta olup yelkenli sörf ve dalış branşlarıyla da çeşitlilik göstermiştir. Bartın bu sporların yanı sıra atletizm ve voleybol branşlarında 1980 li yıllar sonrası ulusal anlamda büyük başarılar sergilemiştir. Bununla birlikte araştırmanın tarihsel aralığında Bartın'da tenis, boks, bisiklet, atıcılık, deniz ve kara avcılığı ve cimnastik sporları icra edilmiştir.

Bartın sporuna hiç şüphesiz en önemli katkılardan biri "Milli Bayramlar" sunmuştur. Ulusal çapta kutlanan milli bayramlarda resmi törenler sonrası öğrencilerin ve spor kulüpleri sporcularının, cimnastik gösterileri, atletizm müsabakaları, bisiklet yarışları, su sporları yapılmıştır. Bartın da sporun gelişmesin bir diğer faktörü olan Halkevi Şubat 1935 de kurulmuş ve Halk eğitim spor kolu bisiklet, atletizm, avcılık, atıcılık, kano, cimnastik, güreş ve boks branşlarında faaliyet göstermiştir. Resmi törenlerde, milli bayramlarda gösteriler yapmış temsillerde bulunmuştur. Bartın 07 Eylül 1991 tarihinde de 28.08.1991 tarih ve 3760 sayılı yasayla il statüsüne kavuşmuştur. Günümüzde spor faaliyetlerini Bartın Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü yürütmekte olup yılsonu raporlarında her yıl lisanlı sporcu sayıları, antrenör sayıları, aktif spor branşları, faal kulüplerve müsabaka sayılarına ulaşmak mümkündür.

Sonuç olarak bu çalışma, Bartın' da Erken Cumhuriyet Döneminden il olma sürecine kadar yerel basına çıkan tüm spor olaylarını belgelemiş, resmi kurum raporları, spor kuruluşları belgeleriyle doğruluğu desteklenmiştir. Ayrıca Bartın sporuna katkıda bulunan kişilerle ikili görüşmeler yaparak bu kişilerin yaşantıları, hatıraları ve tecrübeleri sözlü tarih verileri kayıt altına almıştır. Öncesinde başka bir örneği olamayan bu çalışma Bartın spor tarihi olaylarına ışık tutarak ilgili literatürüne büyük katkı sağladığı düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

- Bartın Spor tarihini sadece cumhuriyet dönemi ile değil öncesi dönemlerin de incelenmesi ve kayıt altına alınması.
- Bartın Spor olaylarının kaynak olarak kullanılması için kitap oluşturma çalışması yapılması
- Erken Cumhuriyet döneminde Bartın ile özdeşleşmiş olmasına rağmen at yarışlarının yörede kaybolması durumu olmuştur. Bu geleneksel sporun yeniden yaygınlaşması ve yaşatılması
- Erken Cumhuriyet döneminde Bartın ile özdeşleşmiş olmasına rağmen Geleneksel sporlarımızdan Güreşin Bartın'ın sadece bir ilçesinde yaşatılması ve bu nedenle diğer ilçelerde ve merkezde yeniden organize edilerek yaygınlaşması ve yaşatılması.
- 1980'li yıllara kadar Bartın da popüler olan at yarışları ve beraberinde yapılan geleneksel (halat çekme, yumurta taşıma, çuval yarışı) ve modern sporlar (Atletizm,) Bartın'ın turizm bölgesi olmasıyla beraber daha fazla yerli turist ilgisi çekmek amaçlanabilir.
- Çalışmamızın kapsadığı yıllarda Bartın ırmağında yapılan su sporlarından Kanonun tekrar faal bir spor olabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır.
- Bartın da spor tarihi olgusunun Türkiye'nin birçok ilinde olduğu gibi yalnızca futbol algısı değiştirmeye yönelik çalışmalar yapılması.
- Bartın ilinin erken cumhuriyet dönemi sözlü tarih verileri için önemli olan kaynak kişilerin bilgi ve tecrübelerinden farklı disiplinlerde de faydalanmak.
- Bartın iline katkıda bulunan kişilere onur ödülü vermek.
- Bartın Spor tarihini kapsamlı olarak incelediğimiz gibi farklı illerdeki spor tarihi olaylarının aynı titizlikle incelenmesi ve kayıt altına alınması.

KAYNAKÇA

- Akın, Y. (2004). Gürbüz ve Yavuz Evlatlar: Erken Cumhuriyet'te Beden Terbiyesi ve Spor. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Aşcıoğlu, E. (2001). Bartın. Bartın Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, Aydoğdu Ofset Matbaacılık. Bartın.
- Atalı, L. (2007). Kocaeli'nin Spor Tarihi, "Röportajlarla Bir Dönem", Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları, Kocaeli.
- At Yarışları, (1930, 5 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.243.
- At Yarışları, (1930, 5 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.243.
- At Yarışları, (1930, 19 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.244.
- At Yarışları ve Bartın Gençliği, (1930, 18 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.294.
- At Yarışları, Cuma Günü Muvaffakiyetle yapıldı, (1930, 25 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.295.
- At Yarışları, 18 Eylülde At Yarışları Yapılacak, (1930, 10 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.306.
- At Yarışları, Cuma Günü Ömer Tepesinde Yapıldı, (1930, 21 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.312.
- At Koşusu Hazırlığı Fırka, Bir İlkbahar Koşusu Tertip Ediyor, (1932, 26 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.341. s. 272
- At Yarışları, Cuma Günü Ömer Tepesinde Yapıldı, (1932, 24 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.345.
- Atlar Koştı 4 Milyon Toplandı (1985, 19 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2803.
- At Yarışları Bazı Sebeplerden Geri Bırakıldı, (1945, 16 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.915.
- At Yarışları (1947, 20 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.1016.
- At Yarışları Pazar Günü Yapıldı (1948, 17 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.1054.

At yarışlarına iyi alaka var, (1936,30 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.536.

At Yarışları Yarıda Kaldı (1936, 11 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.547.

At Yarışları Ve Atçılık, (1936, 20 Ağustos) s.543.

At Yarışları (1948, 2 Ekim. *Bartın Gazetesi*, s.1068.

At Yarışları Başarı İle Yapıldı, (1949, 16 Haziran. *Bartın Gazetesi*, s.1103.

At Yarışları Pazartesi Günü Yapıldı (1950, 20 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1153.

Asmadaki Spor Alanı Genişletiliyor, (1945, 30 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.917.

At Yarışları Zevkli ve Heyecanlı Oldu (1947, 19 Haziran. *Bartın Gazetesi*, s.1004.

At Yarışları Cuma Günü Ömer Tepesinde Yapıldı, (1932, 28 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.363.

At yarışları, Halk Evi menfaatine bir koşu tertip ediliyor. (1936, 19 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.531

At Yarışları Cuma Günü Yapıldı, (1933, 26 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.415.

Atatürk Kır Koşuları Yapıldı, (1976, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2537.

Av Eğlencesi, (1936, 22 Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.547.

Atletizm Çalışmaları İlerliyor, (1981, 8 Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.2701.

Amasra Kömür spor Bartın Gençlik'le 1-1 Berabere Kaldı, (1983, 19 Mayıs).

Bartın Gazetesi, s.27

Abdipaşa Gençlik 60. Yıl Voleybol Turnuvası Şampiyonu Oldu, (1983, 22 Kasım).

Bartın Gazetesi, s.2757.

Alkışlanacak büyük başarı Voleybol 'da Bartın'dan da şampiyon çıktı, (1984, 11 Mayıs).

Bartın Gazetesi, s.2771.

Arıt Futbol Sahası Köy Gençlerini Birleştirdi, (1991, 30 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.2979.

Bartın At Koşusu, (1931, 13 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.290.

Bartın Kardeşlik Yurdu İlkbahar At Koşusu, (1931, 27 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.292.

Bartın Lisesi Sporda Büyük Başarı Sağladı, (1982, 30 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2710.

Bartın' dan Galatasaray Geçti 4-1, (1992, 22 Aralık). *Milliyet Gazetesi*, s.22.

Bartın, Zonguldak 2-0 yendi üç bine yakın seyirci maçı merak ve heyecanla takip etti, (1937, 5 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.605.

Bartın – Kozlu futbol maçı yapıldı, (1938, 18 Ağustos) *Bartın Gazetesi*, s.656.

Bartın – Zonguldak E.K.İ, (1945, 13 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.912.

Binicilik, (1936, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.526.

Bartın Lisesi Şampiyon Oldu, (1977, 23 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2572.

Bartınspor Şampiyon Oldu, (1978, 16 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2602.

Bartın Lisesi Voleybol da Zonguldak, Fener ve Uzun Mehmet Liselerini Eledi, (1978, 29 .....Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.2616.

Bartın'dan Amasra'ya Her Gün Koşarak Gidip Gelen, Milli Atlet Dursun Aytaş'a Kar-Kış Vız Geliyor, (1982, 16 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2706.

Bir Atlet Yetiştiriyor, (1982, 9 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2708.

Bartınlı Atlet Dursun Aytaş Asya - Avrupa Maratonunda 12. Oldu, (1982, 9 Nisan). *Bartın .....Gazetesi*, s.2711.

Bartınspor'dan Lisanslı, İmam Hatip Lisesi Öğrencisi Yıldız Atletimiz İsmail Hakkı Yılmaz Türkiye İkincisi Oldu, (1983, 2 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2733.

Bartın Gençlik Filyos'u 3-0 Yendi, (1984, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2760.

Bartın Gençlik, Şampiyonluğa Oynayan Kilimspor'u Zorladı: 2-2, (1984, 20 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2761.

Bartinspor Yenilmezlik Unvanı ile Birinci Sırada, (1984, 29 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2769.

Bartinspor Şampiyon, (1984, 14 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2776.

Bartinspor 3. Lig'e Alındı, (1984, 27 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2777.

Bartinspor'lu atlet İsmail Hakkı Yılmaz Zonguldak Bölge Atletizm Takımına Seçildi, (1984, 10 Nisan).

Bartın Gençlik Filyos'u 3-0 Yendi, (1984, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2760.

Bartinspor Devreyi Sonuncu Kapadı, (1990, 3 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2926

Bartın Lisesi voleybol' da İl Birincisi, (1990, 7 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2929.

Büyük Spor Eğlenceleri, At Yarışları Ve Futbol Turnuvası, Vilayetimizdeki Futbol Takımları Bartına Çağırılıyor. (1938, 23 Haziran). *Bartın Gazetesi*. s.648.

Blumenstein, B. (2001). "Sporda Zihinsel Antrenman". Spor Psikolojisi Kurs Notları. G.S.G.M. Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı, Antalya.

Bozkuş, T., Türkmen, M., Kul, M., Özkan, A., Öz, Ü., Cengiz, C. (2013). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Düzeyleri İle Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi Ve İlişkilendirilmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*. 1(3):49-65.

Cumhuriyet İlkokulu Kızları Zonguldak ve Grup Şampiyonu, (1990, 31 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2934.

Cumhuriyet İlkokulu Türkiye Şampiyonu , (1990, 11 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2936

Gölbucağı İlkokulu Şampiyon, (1991, 8 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2960.

Cumhuriyet ve Gölbucağı İlkokulları Voleybolda Zonguldak Şampiyonu, (1991, 30 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2957.

Cumhuriyet ve Gölbucağı İlkokulları Voleybolda Zonguldak Şampiyonu, (1991, 30 Ocak. ....*Bartın Gazetesi*, s.2957.

Çaycuma At Yarışları Cuma Günü Yapıldı, (1933, 16 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.396.

Çaycuma – Bartın futbol maçı Bartın 4 – Çaycuma 2, (1946, 27 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.970.

Çatalağzı – Bartın 4-2 Bartın takımı kazandı, (1947, 12 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1007.

Çilsüleymanoğlu, S.(1996) Bartın Halk Kültürü, 1.cilt, Eser Matbaacılık, Bartın.

Denizciler Bayramı Çok Güzel Oldu, (1945, 5 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.910.

Denizcilik Bayramı Kutlandı, (1962, 3 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2097.

Denizcilik Bayramı Dün Kutlandı, (1965, 2 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2298.

Denizciler Bayramı Yarın Amasra'da Yapılıyor, (1964, 30 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2237.)

Denizciler Bayramı, (1967, 18 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2398.

Denizcilik Bayramı Kutlandı, (1968, 2 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2424.

Devrek Gençleri Bartın'da, (1945, 26 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.913.

Devrek At Yarışları (1938, 28 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.653.

Erkal, M. (1982). Sosyolojik Açıdan Spor. Formül Matbaası, Filiz Kitapevi, İstanbul.

Ereğli gençleri Bartın'a geldi, Cuma günü yapılan futbol maçını E-1 <Bartın> kazandı, (1934, 25 Temmuz). s.455.

Erbakırcı, M.A. (2005). Görüşme Tekniği, Bitirme Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Eflani At Yarışları Ve Pehlivan Güreşleri, (1938, 25 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.661.

- Fişek, K. (1983). Spor Yönetimi. A.Ü. S.B.F.Y. Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara.
- Futbolcularımız Karabük de, Bartın Spor, Demir Çelik Takımını 1- 0 Yendi, (1943, 17 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.818.
- Futbol Maçı, (1945, 24 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.904.
- Futbol Maçı, (1962, 22 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2087.
- Gençlik ve Spor Bayramı, (1945, 24 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.904.
- Gençlerimiz Ereğli'de, (1945, 9 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.914.
- Gençlerden Güreş Takımı Kuruluyor, (1976, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2537.
- Gençlerden Güreş Takımı Kuruluyor, (1976, 9 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s, 2537.
- Güreş Müsabakaları, (1976, 28 Kasım). *Bartın Gazetesi*, s.2570.
- Güreş Müsabakaları, (1977, 4 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s, 2570.
- Güreş Müsabakaları, (1977, 4 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2570.
- Güven, Ö. (1999). Türklerde Spor Kültürü. Atatürk Kültür Merkezi yayını:172 Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Ankara.
- Halk Evinde Spor, Hevesli gençler arasında alafranga güreş müsabakaları yapılıyor. (1936, 24 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.548
- Heyecanlı bir futbol maçı, (1942, 28 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, Sayı: 775.
- İdman şenlikleri 19 Mayıs'ta, (1936,30 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s,536
- İşler, H. (2013). Türk Spor Tarihi, Geleneksel Aba- Şalvar Güreşlerimiz, Turna Yayınları, İstanbul.
- Kahraman, A. (1995). Osmanlı Devleti'nde Spor, T.C. Kültür Bakanlığı, Ankara.

Kardeşlik Yurdu, (1930, 19 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.244

Kardeşlik Yurdu Spor Teşkilatı, (1930, 20 Ekim). *Bartın Gazetesi*, s.266.

Karasar, N. (1994). Bilimsel Araştırma Yöntemi, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., Ankara.

Karasar, N. (2004). Araştırmalarda rapor hazırlama, 12. Bs. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

Kayık Yarışları, Cuma Günü Derede Kayık Yarışları ve Yüzme Müsabakaları Yapılacak, (23 Ağustos, 1932). *Bartın Gazetesi*, s.358.

Kayık Yarışları Cuma Günü yapıldı, (1932, 30 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.359.

Koşu, (1930, 24 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.237.

Koşu Sahasında Acıklı Bir Kaza, Bir At Yuvarlandı; Netice: Feci, (1932, 20 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.362.

Kozcağız'da At Yarışları Yapıldı (1975, 5 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.2519.

Konter, E. (1996). Bir Lider Olarak Antrenör. Alfa Yayıncılık Ltd şti. 1. Basım, İstanbul.

Kozcağız'da da Futbol Takımı Kuruldu, (1983, 19 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2742.

Kır Koşusu, (1938, 24 şubat). *Bartın Gazetesi*, s.631.

Liseler Arası Serbest ve Greko-Romen Güreşler (Okullar Arası), 1975, 14 Mart) s, 2500

Lise Kız Voleybol Takımı Zonguldak İkindisi Oldu, (1979, 5 Ocak). *Bartın Gazetesi*, ...s.2617.

Milli Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı, Canlı ve Neşeli Gösterilerle Kutlandı, (1942, 4 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.765.

Namal, Y. (2014). Zonguldak Türk Ocakları (Zonguldak, Devrek, Bartın, Kdz. Ereğli) 1923-1931, Türk Yurdu Yayınları, Ankara s.112-114.

Olaylı Maç!, (1976, 9 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.2544.

Okullar arası voleybol maçları, (1976, 2 Şubat). *Bartın Gazetesi*, s.2511.

Öztürk, F. (2000). Spor Bilimleri Sözlüğü. Türk Spor Vakfı Yayını, Ofset Tesisleri, Bursa.

Pazar Günü Bartın Ömer Tepesinde Yapılan At Yarışları (1975, 5 Ağustos). *Bartın Gazetesi*, s.2519.

Pehlivan Güreşi, (1930, 10 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.235.

Pehlivan Güreşi ve Kayık Yarışları, (1930, 1 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.238.

Pehlivan Güreşleri Cuma Günü Yapıldı, (1932, 5 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.351.

Pehlivan Güreşleri, (1935, 5 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.497.

Pehlivan Güreşleri, Pazar günü spor alanında yapıldı, (1936, 10 Eylül) *Bartın Gazetesi*, s.545.

Pehlivan Güreşleri Pazar Günü Spor Alanında Yapıldı, (1936, 10 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.560.

Pehlivan Güreşleri Pazar Günü Yapıldı, (1937, 11 Teşrinisani). *Bartın Gazetesi* s,617

Samancıoğlu, K. (1942). İktisadi ve Ticari Bakımdan Bartın, Ticaret ve sanayi odası 516.basım, Bartın.

Serbest Güreşler, (1976, 19 Mart). *Bartın Gazetesi*, s, 2542.

Spor Canlanıyor, (1930, 10 Kasım). *Bartın Gazetesi*, s.269.

Spor ve Gençler, Futbol hevesi gençlerimiz arasında yeniden canlanıyor, (1933, 12 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.413.

Spor hareketleri canlanıyor < Bartın Spor> kulübü federasyona kabul edildi, (1935, 17 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.503.

Spor sahamız genişletiliyor, (1936, 19 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.531.

- Spor Teşkilatımız Devletleştiriliyor, Başbakanlığa Bağlı Beden Terbiyesi Ve Şiir Başkanlığı Kuruluyor. (1938, 3 Şubat). *Bartın Gazetesi*. s.643.
- Spor ve Gençlik Bayramı Canlı Gösterilerle Kutlanacak, (1943, 18 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.805.
- Şehir Stadındaki Gösteriler Canlı ve Çok Başarılı Oldu, (1975, 20 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, ...s.2508.
- Pehlivan Güreşleri, (1962, 27 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.2102.
- Serbest Güreşler, (1976, 19 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2542.
- Tavacıoğlu, L. (1997). "Kaygının Reaksiyon Zamanı Üzerine Etkisi". 1. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildirileri, Mersin.
- Tavukçuoğlu, C. (2002). Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Proje Hazırlama ve Değerlendirme Kılavuzu, KHO Basımevi, Ankara.
- Türkmen, M. (2012). Siyasal Toplumsallaşma Aracı Olarak Beden Eğitimi Ve Spor; İşçi Sporları Ve Türkiye'deki Etkileri (1923-1938), Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.
- Tiryaki, Ş. (2000). Spor Psikolojisi. Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama. Eylül Kitap ve Yayınevi, Yayın No: 5, Üniversite Kitapları Eğitim Dizisi: 1, Ankara.
- Uluslararası 19 Mayıs Maratonunda Bartınlı Atlet 8 nci Oldu, (1982, 2 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2716.
- Voleybol Turnuvasında Esnafspor Şampiyon, (1981, 16 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2691.
- Yaşartürk, F. (2016). Elit Düzeydeki Sporcuların Rekreatif Etkinlik Tercihlerinde Tutum, Sıkılma Algısı ile Yaşam Doyumlarının İncelenmesi Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Yıldıran, İ., Gültekin, T.(Ed.) (2012), Anadolu Uygarlıklarında Spor, Spor yayınevi ve Kitabevi Spor Kültürü Dizisi, 1. Baskı, Ankara.

Yücesan S., Sürücüoğlu M.S ve Akman, M. (1988). Taekwondocuların Beslenme Alışkanlıkları ve Bilgileri Üzerine Bir Araştırma. Spor Hekimliği Dergisi, 23 (2), 49-55.

Yetim, A. (2000). Sosyoloji ve Spor. Topkar Matbaacılık, Ankara.

Yetim, A. (2015). *Sosyoloji ve spor*, Ankara: Berikan Yayınevi.

Yerli Otomobiller Rallisi Yapıldı, (1975, 10 Haziran). *Bartın Gazetesi*, s.2511.

Yıldız Güreşçiler Yetiştiriyor, (1991, 1 Ocak). *Bartın Gazetesi*, s.2955.

Zonguldak'ı Temsil Eden Meslek Lisemiz 3 Altın 1 Gümüş Madalya Aldı, (1976, 30 Mart). *Bartın Gazetesi*, s.2543.

Zonguldak futbol maçı Pazar günü yapıldı. Zonguldak 4 – Bartın 1, (1935 25 Eylül). *Bartın Gazetesi*, s.513.

Zonguldak Gençlik spor 0 – Bartın 3, (1948, 1 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.1056

Zonguldak'taki maç 1-1 berabere bitti, (1937, 22 Temmuz). *Bartın Gazetesi*, s.603.

Zonguldak'ı Temsil Eden Meslek Lisemiz 3 Altın 1 Gümüş Madalya Aldı, (1976, 30 Mart). *Bartın Gazetesi*, s, 2543.

Zevkli Bir Maç, (1976, 23 Nisan). *Bartın Gazetesi*, s.2546.

Zonguldak Şampiyonu Bartınspor Atletizm Takımı, 47 Takım Arasında 8. oldu, (1981, 29 Aralık). *Bartın Gazetesi*, s.2702.

12 Voleybol Takımı Karşılaştı, (1981, 22 Mayıs). *Bartın Gazetesi*, s.2687.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.52
(Erişim tarihi:19.08.2017)

<http://mekam.org/mekam/eski-turkiye-ve-milli-bayramlar>. (Erişim tarihi: 01.09.2017)

<http://www.meydan.com.tr/haber/gundem/1-Temmuz-kabotaj-bayrami-nedir-kabotaj->

bayrami-neden-kutlanir/79182.html

<https://renault12.tr.gg/Renault-T.ue.rkiye-Tarih%E7esi.htm>. (Erişim tarihi: 15. 08. 2017)

<http://www.turksitesi.net/cografyasi-bitki-ortusu/bartinin-cografi-ozellikleri.html>. (Erişim tarihi: 26. 06. 2017)

EKLER

Ek 1. Kişisel Görüşme Formu

Bartın Spor Tarihi Kişisel Görüşme Formu	
Tarih:	Yer:
Demografik Özellikler	
Adınız- Soyadınız	
Doğum Tarihiniz	
Doğum Yeriniz ve Memleketiniz	
Öğrenim Düzeyiniz	
İlkokul ve Ortaokulunuz	
Lise ve Üniversite	
İletişim Bilgileriniz	
Görüşme Soruları	
1. Spor Branşınız?	
2. Spora Başlama yaşıınız?	
3. Spora Nasıl Başladınız?	
4. Spora başlama Faktörünüz?	
a) Beden Eğitimi Öğretmeni b) Akranlar c) Popüler sporlara özenim d) Meslek	
5. Aktif Spor döneminiz	
6. Spor hayatınızın etmenleri nelerdir?	
a) Kulübünüz b) Kulüp başkanınız c) Antrenörünüz d) Tesisleşme e) Akranlarınız f) Sponsorlar g) Müsabaka durumu	
7. Döneminizdeki Spor olaylarının olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?	
8. Spor Anılarınız nelerdir?	

Ek 2. . Gazete ve Resimler

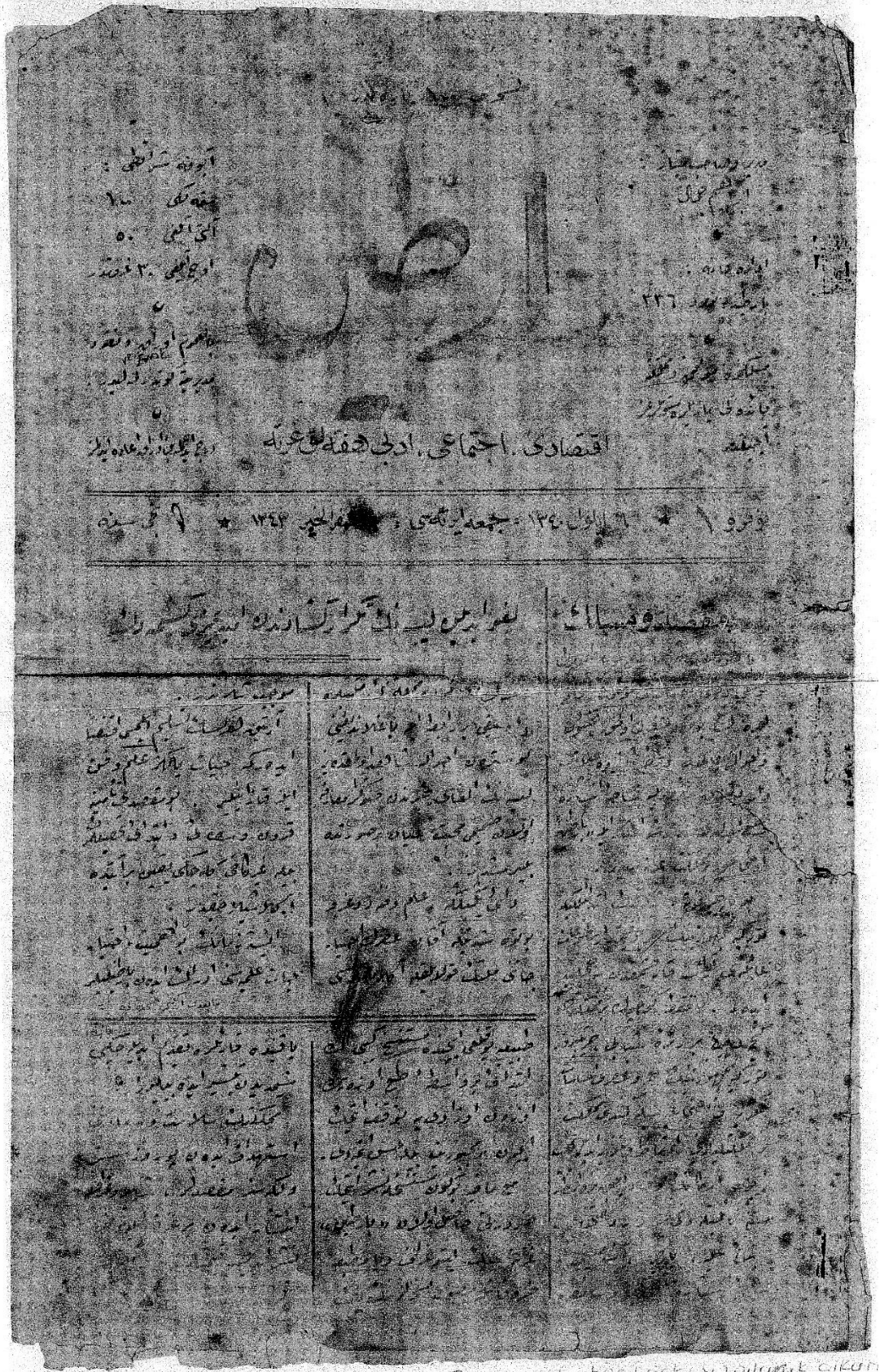
Resim. 2. Bartın 1800'lü yıllar Asma Mevki

Resim. 3. Bartın'ın ilk spor kulübü "İstikbal Kulübü" (12.06.1926)

Resim. 4. Bartın Gazetesi'nin ilk Sayısı (6 Eylül 1924)

نمبر: ۹۱
۲۳ آذر ۱۹۲۷ - بازار برتین - ۲۸ جمادی الاخر ۱۳۴۵
۲۷ جمادی

بارتین

اقتصادی، اجتماعی، ادبی هفته‌نامه اشکات خیرتیمی
(تسمی ۵ خرداد ۱۲۹۲)

صاحب امتیاز و مدیر:
ابراهیم جمال
آبونه هر ماه: ۲۰۰
مدیر هیئت مدیره: ۲۰۰
آبی آبی: ۱۰۰
لوچ آبی: ۶۰ هر روز
مسئله: براتی و مملکت ناعلم
از راه شتر بر می آید
مدیر ادب: از راه ایستادن بر

کوپردن آشامی...

بر اوتومبیل اوجتدی، اینجه کاپر معینه نوتندن قوتولدی.

جمعه کونی آقشامی ساعت ۱۱:۰۰ دانه برنده مشهتن راتومبیل قشامی اولمشدر، شوغور مکشی مؤسس حسین حسن بکن حاصی بولودین، برنده، ههراقی توکن اوتومبیل آسه کوزودن آشامی بواجش و اهمتیجه حصار اولور اتمشدر. مع ماله اینجه بولودین سوبلهن معشر و قشامی اسنه، حسین بکن اقراسندن ایک شخص بکه کسری روایتسه نظر آنجه وعده قوتولوشدر.

کسبازنیک سون درجهده برخوش بولودقاری ایضا، حیدر اولمشدر.

فنا آسه کویوتک بئیک [اسکی زوجه‌سی] حیدر بکن، ایشده نامه دیوارنیک باشده اولمشدر. اوتومبیل خیرای آتی مزلو و کاشیکده این آشامی پوشوش اولور. تکر لنگری زهاندی درما کینه، حیدر اولوب اولدای میوه زکار. قشامی حیدر بر آتیله اولمشدر. آزادن دیوار اولوب ایضا کسبندن مع ایشدر.

پایده نامه برمان حسین باشه آتیش اولمشدر. فضا آتیش کشفه مصلحت قیاسینه آتیش بهتنش ایبار.

بئیک آتیش توکو کاشیکدن باش آتیش ایبار. طاکنه ایشلاری توغولیم لازم کسبینه، حیدر اولدای ایبار ایستیک سوبله کسبینه.

ساله نامه را کونک ایضا آزادن اولوب، ماکش بوش راقشاری و قشامی بولودله وقوع بولدیقه حکم ایضا، حیدر اولمشدر.

بئیک حقیقت به مصلحت ایضا، حیدر اولمشدر. فضا آتیش بولودله.

طرفی ... حیدر اولمشدر حیدر اولمشدر. طرفی کاشیک بئیک حیدر اولمشدر. طرفی کاشیک بئیک حیدر اولمشدر. طرفی کاشیک بئیک حیدر اولمشدر.

ایلك كذركاه نيچون د كيشدى؟

بئيك كذركاهات تجارت حيزمه بازي هم دكند.

تورگهك سياسى اقتصادى حركتىنى تعلم ايديمك اكاتب ديارى ۱: اثره - اركانى ۲: اثره - دواسى خطارى - اى زمانيه تكومبى اشغال ايمن - مسله اركنى تجمهش روتورور، خطره مازمه باشلاق و يشي سه سوگرا اكان اولوش لوزره اسوه و باجفا غوروشه و ريشدر. تورگهك يش سه سوگرا كى وصيت اقتصادى آن دولو دوله حكومت كونه سوبليك و اخبار ايمتك اهن كز - بو برك اكله توكدمه برنام فورمچي و صير ماملر كشي ثول و كشي دوسي وعنايه ماملر اكله بايان باشلاق و ريشدر خراب الطولى، اخلال و تجارت، زراعت صانعتالارى، سئيك حمراره كره كنجكر، ولادت شريفك، مشون اولان حوالت اسنسانل طولى قوتورده چوردوكى مياوشره ابر كوشوروب اهرقان اون وقتيه چي اركنى وارد اولماز، دولتك ولكز بولوقنه تعريف ايدمچي زوت مهم بكونره باع اولور.

اركان خظه كنج: تورگه ملى كدى لوزمان و كشى اسنچاقى، قانات بئيك و حاضر لاشي، بركنور، قشامك نظرارك نمي ايجون به بئيك اساس و كى ... قارقلر سياسي موجوددر. بويسته فوت ورمجك وكون كيشكه چوغلانچي تپمزه كورون قارقلر جمل، حركت نمي ايدمچك برني لوزه اوده كومور و دولاييه و اركان خطي و در ... و خطكده سواس خطي قدار بلكه ناما مهم فوت و ايمتي دركادر، كوشواسن كره اركن خطارى سايسته درك تورگه اقتصادى اخلال و ده بيمچ و يش سه خاينه اقلانك ثمراني بوون فونكده عداله چقا باقنددر.

دير يولرى خنده شو طعلاني بور، تنگن صوگرا اركه - اركان خاكت

۳۵۰-۳۲۵	۳۰۰-۲۵۰	۱۵۰	۱۰۰-۱۵۰	۶۵-۶۰	۲۰۰۰	۱۸۰۰	۱۰۰۰	۳۵۰-۳۰۰	۳۵۰-۳۰۰	۱۸۰-۱۵۰	۱۵۰	۱۲۰-۱۰۰	۹۵
---------	---------	-----	---------	-------	------	------	------	---------	---------	---------	-----	---------	----

شوشور قيامه اوز حرايلاق ساحل اقميا كيدمچك

زغرا ابراهي صوگرا اكل كذركاهدن وحطك بارتين محطهده بويوك بر نهاد وجوده كتيروب كيرمه ممكن نمك اشغالسته ورم و غزايون اين سوگرا خطك كذركاهه ايك آچق يول تصديق ايشدر. بئيكسي: سوبلكي فرمسه كيردن صوگرا قلوبوس باغنى اقميا ساحله اين خط اجماع ... ايك جسي: زغرا بولون ايتلا دريد وغازي استانده اولوب اكلن صوگرا تريك صرعي اقميا ايك قسه طرفدن يه ساحله اين يوك ...

اقتصادى حركتىنى تعلم ايديمك اكاتب ديارى ۱: اثره - اركانى ۲: اثره - دواسى خطارى - اى زمانيه تكومبى اشغال ايمن - مسله اركنى تجمهش روتورور، خطره مازمه باشلاق و يشي سه سوگرا اكان اولوش لوزره اسوه و باجفا غوروشه و ريشدر. تورگهك يش سه سوگرا كى وصيت اقتصادى آن دولو دوله حكومت كونه سوبليك و اخبار ايمتك اهن كز - بو برك اكله توكدمه برنام فورمچي و صير ماملر كشي ثول و كشي دوسي وعنايه ماملر اكله بايان باشلاق و ريشدر خراب الطولى، اخلال و تجارت، زراعت صانعتالارى، سئيك حمراره كره كنجكر، ولادت شريفك، مشون اولان حوالت اسنسانل طولى قوتورده چوردوكى مياوشره ابر كوشوروب اهرقان اون وقتيه چي اركنى وارد اولماز، دولتك ولكز بولوقنه تعريف ايدمچي زوت مهم بكونره باع اولور.

اركان خظه كنج: تورگه ملى كدى لوزمان و كشى اسنچاقى، قانات بئيك و حاضر لاشي، بركنور، قشامك نظرارك نمي ايجون به بئيك اساس و كى ... قارقلر سياسي موجوددر. بويسته فوت ورمجك وكون كيشكه چوغلانچي تپمزه كورون قارقلر جمل، حركت نمي ايدمچك برني لوزه اوده كومور و دولاييه و اركان خطي و در ... و خطكده سواس خطي قدار بلكه ناما مهم فوت و ايمتي دركادر، كوشواسن كره اركن خطارى سايسته درك تورگه اقتصادى اخلال و ده بيمچ و يش سه خاينه اقلانك ثمراني بوون فونكده عداله چقا باقنددر.

دير يولرى خنده شو طعلاني بور، تنگن صوگرا اركه - اركان خاكت

Resim. 6. Bartın'da ilk kez Kutlanan Cumhuriyet Bayramı ve Resmî Geçit Töreninde Sporcular (29 Ekim 1925)

Resim. 7. Bartın Türk Ocağı ile Zonguldak Türk Ocağı Futbol Takımının İlk Karşılaşması, Müsabaka öncesi çekilen Hatıra Fotoğrafı (1926)

Resim. 8. 19 Mayıs İdman Bayramı dolayısıyla yapılan At Yarışları. (1930)

9
1930

Barın

Müdür ve başmuharriri : İbrahim Cemal

Sayı
244
Beşinci yıl
"1924"

AT YARIŞLARI

Cuma günü muvaffakiyetle icra edildi

Yarışları yüksek himayelerine alan ve bizzat şerflendiren Muhterem Valimiz Akif Bf.

Bütün memleket teşekküllerinin iş irakiyle vilâyet namına tertip olunan at yarışları için bir buçuk aydan beri hazırlıklar devam ediyordu. Yalnız koşunun icrasına birkaç gün kalarak hava fenalaşmış; devamlı yağmurlar yağmağa başlamıştır. Bu yüzden koşu mahallinde son hazırlıklar yarıda kalmış ve hatta hava düzelmediği takdirde telhise mecburiyet hasıl olacağından da endişeye düşülmüştü.

Yağmur perşembe akşamı, gece yarısına kadar devam etmiş ve ertesi gün koşunun icrasına imkân görülememekte

iken cuma sabahı yağmur dinmiş ve bulutlar dağılmağa başlamıştır. O sabah saat 7de alınan malûmata göre de, başta Valimiz Akif Bf. oldukları halde bir çok zevatın Zonguldaktan motörle hareket ettikleri anlaşılmiş ve koşunun icrasına karar verilerek son hazırlıklara başlanmıştır. Hazırlıklar, müsabakalara başlanma saati olan 14 e kadar ancak ikmal edilebilmiş ve bu sırada Vali Bf., refakatlerindeki zevat ile beraber

—Arkası üçüncü sayıfada —

Koşunun fabri reişliğini deruhte eden kaynakamız Arif Bf.

Belediye bütçesi

71 bin küsur lira olarak kabul edildi.

Belediyemizin yeni sene bütçesi 71 bin küsur lira olarak hazırlanmış. Cemiyetli Belediyeye kabul ve tasdik edilmiştir. Yeni bütçe, haziranın 1 inden itibaren tatbika başlanacaktır.

Şehir saati

Belediye büyük bir meydan saati satın alıyor.

Belediye şehir namına büyük bir meydan saati satın almağa karar vermiş ve muayyenasına teşebbüs etmiştir.

Alınacak saat, şehrin yüksekçe ve münasip bir yerine, bir kule üzerine konulacak ve saatleri, yarım ve çeyrek saatleri ayrı seste çanlarla çalacaktır. Bu çanların sesi bir saatlik mesafede duyulabilecektir.

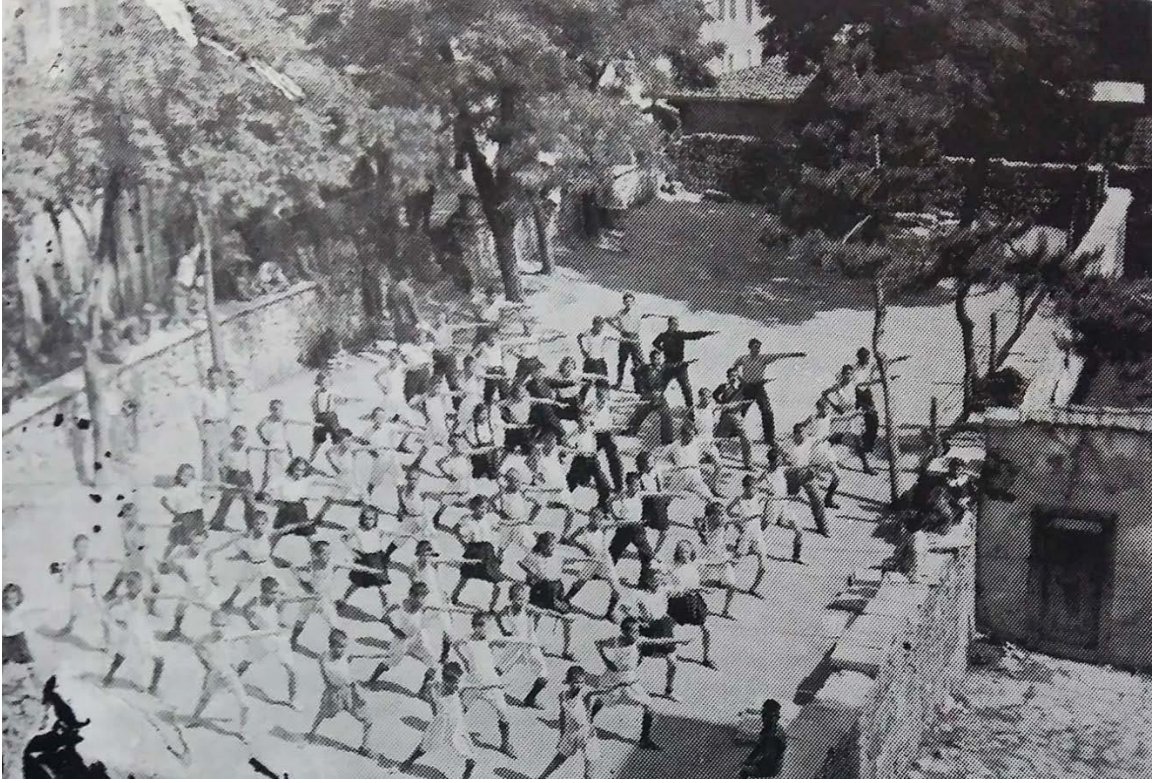
Saat kulesi için en münasip olarak Kırtepe düşünülmektedir.

Feci bir kaza

Bir otomobil uçuruma yuvarlandı.

Mayısın sekizinci perşembe

Resim. 9. Bartın Halkevi Spor Kolu İdman ve cimmastik Hareketleri Yapan gençler (1935)

Resim. 10. Kabotaj Bayramı Kürek Çekme ve Yağlı Direk Müsabakaları (1941)

Resim. 11. 19 Mayıs İdman Bayramı Resmigeçit sonrası Halkevi Spor Komitesi; Bisiklet kulübü ve Futbol Takımı (1945)

Resim. 12. Halkevi Spor Kolu Bisiklet Kulübü Amasra Gezisi (1950'ler)

Resim. 13. Bartın Ortaokulu Atletizm Takımı İdman Şenlikleri (1932)

Resim. 14. Geleneksel Pehlivan Güreşleri, Halkevi Sporcuları (1936)

Resim. 15. Geleneksel Kır Koşuları (1940'lı yıllar)

Resim. 16. Günaydın Gazetesi Yerli otomobiller Rallisi İstanbul Başlangıç (1981)

Resim. 17. Günaydın Gazetesi Yerli otomobiller Rallisi Amasra Bitiş (1975)

Resim. 18. Bartın Geleneksel At Yarışları, Ömer Tepesi (1985)

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Betül AYHAN
Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara / 12.05.1990

Eğitim Durumu

Ön lisans Öğrenimi : Akdeniz Üniversitesi / Serik M.Y. O. – Grafik Tasarım
Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi / Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenli
Yüksek Lisans Öğrenimi : Bartın Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyet : 5. Uluslararası Bilim Kültür ve Spor Kongresi Sekreteryası
1. Uluslararası Avrasya Eğitim, Kültür ve Spor Kongresi Sekreteryası.
2. Uluslararası Avrasya Eğitim, Kültür ve Spor Kongresi Sekreteryası.

Yayınlar/ Aldığı Ödüller :Taner Bozkuş, Mehmet Sezen, **Betül Ayhan**

Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencileri İçin Teorik Dersler Tutum (Besyötdet) Ölçeği Geliştirme Çalışması. Sözel Sunum 3. Uluslararası Bilim, Kültür Ve Spor Kongresi Saraybosna / Bosna Hersek– 2014

Taner Bozkuş, **Betül Ayhan**
Bartın İli Geleneksel Kadın Kıyafetleri Ve Süslemeleri Sözel Sunum 4. Uluslararası Bilim, Kültür Ve Spor Kongresi Ohrid/Makedonya Katılım Belgesi – 2015

Taner Bozkuş - Türkan Kayser - **Betül Ayhan**,
Bartın Yöresi Geleneksel Giysileri: Uskufalar Sözel Sunum 5. Uluslararası Bilim, Kültür Ve Spor Kongresi. Türkistan/Kazakistan Katılım Belgesi – 2016

Taner Bozkuş - Zeynep Erol - Mehmet Karataş - **Betül Ayhan**

Bocce Branşında Milli Olan Sporcular İle Milli Olmayan Sporcuların Sporda İmgeleme Düzeylerinin Karşılaştırılması Sözel Sunum 1. Uluslararası Avrasya Spor, Eğitim ve Toplum Kongresi, Kemer/Antalya – 2016

Âdem Özgün - Fatih Yaşartürk - **Betül Ayhan** - Taner Bozkuş, Hentbolcuların Spora Özgü Başarı Motivasyonu ve Mutluluk Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, 2. Uluslararası Avrasya Spor, Eğitim ve Toplum Kongresi, Kemer/Antalya - 2017

İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler ve Kurs Belgeleri :Milli Sporcu – Bocce Sporu (Petank Disiplini)
Halkoyunları 2. Kademe Antrenörü
Wellness 1.Kademe Antrenörü
Tenis 1. Kademe Antrenörü
Bocce 1. Kademe Antrenörü
Korfbol 1.Kademe Antrenörü
Voleybol İl Hakemi
Futbol Hif Hakemi
Basketbol Aday Hakem
Hentbol Aday Hakem
Akdeniz Oyunları Bocce Şampiyonası - Görevli Mersin 2013
Uluslararası Altın Balta Festivali 1.Liği Fomget Gençlik Ve Spor Kulübü-Dansçı 2011

Çalıştığı Kurumlar :Bartın Halk Eğitim ve A.S.O. Müdürlüğü
Halkoyunları Eğitimci 2011-2017
Etimesgut Halk Eğitim ve ASO Müdürlüğü
Halkoyunları Eğitimci 2009-2011

İletişim

E-Posta Adresi : betulayhan1@gmail.com

Tarih : 15 Eylül 2017